

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIROMENTÁLNÍ EKONOMIKY

Rozvoj cestovního ruchu slovenské části Euroregionu Beskydy
Tourism Development of Slovakian Borough of The Euroregion Beskydy

Student: Bc. Martina Mravcová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jan Malinovský, Ph.D.

Ostrava 2010

Miestoprísažne prehlasujem, že túto diplomovú prácu som vypracovala samostatne a použila som uvedenú literatúru a internetové zdroje.

V Turzovke 30. apríla 2010

.....

Pod'akovanie

Touto cestou by som chcela pod'akovať pánu Ing. Jánovi Malinovskému, Ph.D. za odborné vedenie a cenné rady, ktorými prispel k vypracovaniu diplomovej práce.

OBSAH

1. Úvod.....	2
2. Regionálne a teoretické východiská cestovného ruchu	4
2. 1 Vymedzenie a charakteristiky cestovného ruchu	4
2. 1. 1 Typológia cestovného ruchu	5
2. 1. 2 Špecifické vlastnosti cestovného ruchu	6
2. 1. 3 Podoby cestovného ruchu v živote súčasných Európanov	7
2. 2 Vplyv cestovného ruchu na rozvoj územných celkov	8
2. 3 Vymedzenie pojmu región a euroregión	9
2. 3. 1 Obsahové vymedzenie Euroregiónu	10
2. 3. 2 Základné ciele Euroregiónu	11
2. 3. 3 Hlavné problémy fungovania euroregiónov a ich financovanie	13
2. 4 Význam cezhraničnej spolupráce pre euroregión	15
2. 4. 1 Existencia euroregiónov na Slovensku	16
3 Charakteristika a projekty Euroregiónu Beskydy	19
3. 1 Charakteristiky Euroregiónu Beskydy	19
3. 1. 1 História vzniku Euroregiónu Beskydy.....	19
3. 1. 2 Obyvateľstvo a územná štruktúra Euroregiónu.....	20
3. 1. 3 Popis troch základných sídiel Euroregiónu Beskydy	22
3. 2 Podmienky pre rozvoj cestovného ruchu Euroregiónu Beskydy	24
3. 2. 1 Špecifika cestovného ruchu.....	24
3. 2. 2 Podmienky životného prostredia	26
3. 2. 3 Hlavné ciele rozvoja Euroregiónu Beskydy.....	27
3. 2. 4 Organizačná štruktúra združenia Euroregiónu Beskydy.....	28
3. 2. 5 Financovanie Euroregiónu Beskydy.....	29
3. 3 Prehľad a zhodnotenie projektov slovenskej časti ERB.....	30
3. 3. 1 Realizované projekty slovenskou časťou ERB podporujúce rozvoj CR	30
4. Potenciál rozvoja cestovného ruchu vybraného územia v slovenskej časti	
Euroregión Beskydy.....	33
4. 1. Vplyv hospodárskej „krízy“ a zavedenie eura na cestovný ruch na Slovensku	33
4. 2 Popis jednotlivých okresoch a ich miest slovenskej časti euroregiónu Beskydy	37
4. 3 Rozvojový potenciál cestovného ruchu v okrese Čadca	42
4. 3. 1 Sociálne - ekonomický potenciál okresu Čadca.....	42
4. 3. 2 Infraštruktúra.....	45

4. 3. 3 Najvýznamnejšie (historické - kultúrne, prírodné, turistické - športové) zaujímavosti okresu Čadca	50
4. 4 Perspektíva a návrhy rozvoja cestovného ruchu v okrese Čadca.....	52
4. 4. 1 SWOT analýza okresu Čadca.....	52
4. 4. 2 Stratégia v postupu aktivizácie rozvoja CR v okrese Čadca.....	56
4. 4. 3 Návrh priestorových jednotiek rekreácie a cestovného ruchu v okrese Čadca.....	62
5. Záver.....	68
Zoznam literatúry	71
Zoznam skratiek a symbolov	76
Zoznam príloh	78

1. Úvod

Cestovný ruch je odvetvím, ktoré sa v celosvetovom meraní dynamicky rozvíja. Denne pribúdajú nové miesta, ktoré sa snažia svoje problémy riešiť tým, že sa orientujú na rozvoj cestovného ruchu na svojom území. O cestovnom ruchu je známe, že má výrazné ekonomické prínosy, ak je správne rozvinutý. Podieľa sa na rastu HDP zeme, pomáha vytvárať pracovné miesta, umožňuje zvýšenie príjmu domácností, má výrazné municipaličné efekty. Predstavuje výrazný potenciál pre rozvoj ekonomiky každej krajiny.

Cestovný ruch je veľmi citlivý na imidž krajiny a regiónu a sám ho napomáha veľmi účinne, nenásilne a efektívne vytvárať. Z ekologického hľadiska je dôležité, že cestovný ruch má silný záujem na zachovaní nenarušeného životného prostredia a pôvodných hodnôt krajiny.

Pre svoju diplomovú prácu som si vybrala túto tematiku, lebo je pre mňa veľmi zaujímavá a pestrá. Celá téma a súčasne aj jej problematika cestovného ruchu zahŕňa široký okruh aktivít. Keďže Euroregión Beskydy je rozdelený na tri národnostné časti, tak kvôli rozsahu práce nemôžem vystihnúť všetky súvislosti spojené v rámci celého euroregiónu. Užšie zameranie na vybrané územie spadajúce do slovenskej časti euroregiónu Beskydy mi umožní venovať sa podrobnejšie danej problematike.

Cieľom mojej diplomovej práce je sa zamerať na akej úrovni, v akej situácii sa nachádza cestovný ruch v slovenskej časti Euroregiónu Beskydy a navrhnúť možné alternatívy daných riešení a nedostatkov týkajúcich sa čiastočne vymedzeného územia.

Pre lepšiu prehľadnosť v postupe riešenia je diplomová práca rozdelená do piatich kapitol. Úvodná kapitola diplomovej práce charakterizuje cestovný ruch z viacerých hľadísk. Uvádzam tam definície základných pojmov používaných v súvislosti s cestovným ruchom, aké sú jeho špecifické vlastnosti a jeho podoby v živote súčasných Európanov. Keďže euroregión predstavuje určitý územný celok, tak nesmieme opomenúť ani na vysvetlenie súvislosti vplyvu cestovného ruchu na rozvoj územných celkov. V tejto kapitole sa ďalej zameriavam na vysvetlenie základných pojmov regiónu a euroregiónu, jeho obsahové vymedzenie, základné ciele a tiež jeho hlavné problémy fungovania a financovanie. Taktiež je tam podrobné vysvetlenie významu cezhraničnej spolupráce pre euroregión a ako doplnok existencia euroregiónov na Slovensku.

V ďalšej kapitole sa zameriavam na základné charakteristické rysy Euroregiónu Beskydy ako celku. Pozornosť je ďalej venovaná téme aké sú podmienky pre rozvoj cestovného ruchu daného euroregiónu. A v poslednej časti tejto kapitoly sa zaoberám prehľadom a jej zhodnotenie projektových zámerov slovenskej časti euroregiónu Beskydy.

Ťažiskom diplomovej práce je štvrtá kapitola, ktorá je zameraná na potenciál rozvoja cestovného ruchu mnou vybraného územia okresu Čadca spadajúci do slovenskej časti euroregiónu Beskydy. Tento okres bol vybraný z dôvodu takého, že v tomto okrese žijem a jeho oblasť je pre mňa známa a chcela by som v rámci tejto práce niečo pre svoju oblasť navrhnúť v rámci rozvoja turistického potenciálu. V tejto kapitole sa venujem aj vplyvu zavedenia eura na cestovný ruch. Následne je tam popis jednotlivých okresov a ich miest spadajúci do tejto časti euroregiónu. V analytickej časti poukážem na základné predpoklady a problémové oblasti vyplývajúce zo SWOT analýzy, kde na základe zmienených problémových oblastí sa navrhnu jednotlivé priority, ciele a následne ich opatrenia. Ďalšou zaujímavou časťou tejto kapitoly sú perspektíva, možné návrhy a zhodnotenie rekreačného potenciálu vymedzeného územia.

Záver predstavuje zhrnutie toho najpodstatnejšieho z diplomovej práce a zhodnotenie úspešnosti dosiahnutia cieľov a prínosu práce. Pri riešení zadanej témy bola využitá odborná literatúra a dostupné informačné internetové zdroje, taktiež veľmi dôležité informácie boli získané vďaka konzultácií od jednotlivých predstaviteľov pôsobiaci v rámci cestovného ruchu v okrese Čadca.

Pri vypracovaní diplomovej práce som použila metódy: SWOT analýzu, metódu komparácie, analýza získaných poznatkov od jednotlivých subjektov pôsobiacich v rámci cestovného ruchu.

2. Regionálne a teoretické východiská cestovného ruchu

2.1 Vymedzenie a charakteristiky cestovného ruchu

Samotná definícia cestovného ruchu má široké spektrum charakteristík. Obecne sa cestovný ruch definuje ako krátkodobý presun ľudí na iné miesta, než sú miesta ich obvyklého pobytu, a to za účelom pre nich príjemných činností. [5]

Pre vymedzenie cestovného ruchu sa často používajú aj iné pojmy, napr. zotavenie, rekreácia, turistika, prípadne ďalšie, ktoré však nie sú synonymom pojmu cestovný ruch ani v prípade, že sú vykonávané vo voľnom čase a mimo miesta trvalého bydliska.

Zotavenie predstavuje všetky činnosti spojené s odstránením únavy človeka (zdravý spánok, zdravá výživa) a všetky činnosti vykonávané vo voľnom čase, ktoré sú spojené so zmenou každodenného stereotypu.

Rekreácia napr. (golf, cvičenie pre telesnú kondíciu, individuálne športy, vodné športy, tanec) je jedným zo základného druhu cestovného ruchu.

Turistika je súčasťou a aktivitou športového cestovného ruchu napr. (pešia turistika, cykloturistika, vodná turistika). [7]

Cestovný ruch môže byť za predpokladu, že je vhodne rozvinutý, zdrojom príjmu pre obec a zdrojom vytvárania pracovných príležitostí, k revitalizácii a zvelebovanie miest a obcí. Je prostriedkom zvyšovania životnej úrovne, poskytuje ekonomické a sociálne príležitosti všetkým subjektom, ktorý majú záujem ju využiť vo svoj prospech. Dá sa teda povedať, že predstavuje rozsiahly trh, ktorý vyžaduje uspokojenie rôznorodých potrieb, a tým vzbudzuje pozornosť podnikateľov, verejnej i štátnej správy, i veľmi dynamicky sa rozvíjajúci segment ekonomiky. [7]

Cestovanie a cestovný ruch sú aktivity, kde ich súhrn predstavuje jedno z najväčších svetových ekonomických odvetví a stáva sa stále významnejším faktorom regionálneho rozvoja. Cestovný ruch je najväčším tvorcom pracovných miest, jedným z najväčších exportných odvetví a významným stimulátorom investičných aktivít. [16]

Turizmus je súhrn aktivít osôb cestujúcich do miesta mimo obvyklého prostredia alebo bydliska po dobu kratšiu ako súvislý rok za účelom trávenia voľného času, podnikania, alebo inými účelmi. (WTO)

Či už sa hovorí o cestovnom ruchu alebo turizme, stále je jeho podstatnou a základnou zložkou účastník cestovného ruchu, ktorý predstavuje subjekt a motivácia jeho cesty, resp. jej cieľ, čo predstavuje jeho objekt. Predpokladom uskutočnenia akékoľvek formy turizmu je potenciál krajiny, teda jej ponuka, od ktorej závisí záujem klienta (účastníka, turistu, rekreanta).

Ľudia cestujú z dvoch dôvodov [7]:

- 1) Z povinnosti (podnikanie, náboženstvo, návšteva rodiny a priateľov, zdravotné dôvody).
- 2) Pre potešenie a zábavu (odpočinok, zábava, šport, romantika).

Cestovný ruch zahŕňa dve základné zložky, ktorými sú objekt a subjekt. [4]

Objekt cestovného ruchu – ide o neosobné predpoklady realizácie cestovného ruchu:

- rekreačný priestor,
- materiálne –technická základňa.

Subjekt cestovného ruchu – zložky pri poskytnutí a čerpaní služieb v rámci cestovného ruchu:

- účastníci cestovného ruchu (stáli obyvatel', návštevník, turista, výletník),
- pracovníci vo sfére cestovného ruchu,
- orgány a organizácie cestovného ruchu.

Na štruktúru a vývoj cestovného ruchu pôsobia vplyvy okolia (vonkajšie prostredie). Najviac ho ovplyvňuje ekonomické, politické, sociálne, technologické a ekologické prostredie. Zároveň tu pôsobí spätná väzba t.j vplyv cestovného ruchu na svoje okolie. [16]

2. 1. 1 Typológia cestovného ruchu

Odborná literatúra najčastejšie člení cestovný ruch na [6]:

- **formy cestovného ruchu**, kde dominuje predovšetkým hľadisko motívov účasti na cestovnom ruchu,
- **druhy cestovného ruchu** – ktoré zohľadňujú javový priebeh cestovného ruchu a spôsob jeho realizácie v závislosti na geografických, ekonomických, spoločenských a iných podmienkach.

Za základné kritéria považujeme klasifikáciu podľa účelu, motivácie a cieľu. Podľa toho cestovný ruch delíme na [15]:

- *rekreačný* - vhodné prírodné prostredie, pasívny a aktívny odpočinok, relaxácia fyzických i duševných síl človeka, špecifickým typom cestovného ruchu je chatárčenie a chalupárčenie,
- *kultúrne poznávací* – poznávanie histórie, kultúry, tradícií, zvykov vlastného i cudzieho národa,
- *náboženský* – návštevy pútnických svätých miest, cirkevných pamiatok a religióznych podujatí a udalostí,
- *vzdelávací* – poznávanie iných zemí, kultúr, zvykov, prírody, spoločenského prostredia s cieľom ďalšieho vzdelania – niečo sa naučiť či poznať,
- *spoločenský* – spoločenský život, priateľské vzťahy, rovnaké záujmy a záľuby, koničky,
- *lázeňský, liečebný* – rehabilitácie, prevencie, relaxácie, wellness pobyty,
- *športový* – lovecká turistika,
- *poznávanie prírody*,
- *dobrodružný* – (adrenalinové športy),
- *profesný* – konferencie, kongresy, veľkotrhy, výstavy a iné,
- *nákupný* – za účelom výhodných nákupov.

2. 1. 2 Špecifické vlastnosti cestovného ruchu

Cestovný ruch je sektorom služieb a obzvlášť komplexným produktom závisiacim na zásobovaní. Každá súčasť reťazca (cestovná kancelária, prevádzskovatelia cestovného ruchu, dopravcovia, hotelieri, reštauratori) ponúka jeden článok z celkového produktu. Spoločne tieto zložky determinujú skúsenosť turistov a ich hodnotenie kvality služieb. Turistická destinácia je hlavnou lokalitou spotreby turistických služieb, a teda umiestnením činnosti a miestom podniku, ktorý poskytuje službu, tak podľa navštívenej destinácie.

Produkt cestovného ruchu je neobyčajne rôznorodý. Prírodné a kultúrne zdroje, turistické zariadenia, komunikačná infraštruktúra, ubytovania a reštaurácie sú základnými zdrojmi turistickej destinácie. Kombinácie miestnych zdrojov cestovného ruchu a ponúkaných služieb určuje typ cestovného ruchu, ku ktorému destinácie patria, ako je pobrežná alebo horská turistika, športová alebo náboženská, kúpeľná alebo gastronomická turistika a samozrejme služobná turistika. Vzhľadom ku svojej rozmanitosti a fragmentovanej povahe nemá sektor cestovného ruchu jasnú identitu. To môže čiastočne

vysvetliť, prečo je cestovný ruch nedostatočne prezentovaný v politickej rovine, cez jeho hospodársky a spoločenský záujem.

Cestovný ruch patrí medzi sektory európskej ekonomiky s najlepšimi vyhliadkami. Prognózy predpovedali rýchly rast cestovného ruchu v Európe, silnejší než priemerný hospodársky rast. Je tomu tak vďaka faktorom, ako je predĺženie dĺžky voľného času a jeho spoločenského významu spolu s globálnym hospodárskym rastom.

Cestovný ruch sa postupne presadzuje ako špecifické hospodárske odvetvi. Žiaduci udržateľný rozvoj cestovného ruchu by mal vychádzať z koordinácie a spolupráce verejného, súkromného a neziskového sektoru a z rešpektu k miestnej komunite, to je k potrebám a tradíciám, a vo svojich reguláciách by mal obsahovať i pozitívne usmerňovanie jeho účastníkov. Mali by byť využívané moderné metódy regulácie, plánovanie, monitorovanie, využívanie informačnej a komunikačnej technológie s občianskou participáciou, s uplatnením princípu partnerstva. Dôležitým predpokladom je jasná pozícia odvetvia cestovného ruchu v národnom hospodárstve, hlavne definovania väzieb na ostatné odvetvia národného hospodárstva, podložené štatistickými údajmi. [16]

2. 1. 3 Podoby cestovného ruchu v živote súčasných Európanov

Rôzne destinácie cestovného ruchu, či už sú to krajiny, regióny, mestá alebo strediská cestovného ruchu, majú svoje primárne špecifické charakteristiky. A práve tieto charakteristiky sa stávajú základnými faktormi pri tvorbe ponuky turistických produktov destinácií, nazývaných tiež formy cestovného ruchu. Formy cestovného ruchu sa líšia na základe ekonomických, environmentálnych, sociologických a kultúrnych charakteristík destinácií prípadne iných faktorov, ktoré podnecujú ich rozvoj.

V prípade, že prírodné prostredie umožnilo vybudovať atrakcie, akými sú lyžiarske svahy a horské prepravné zariadenia, golfový areál či aquapark, potom v týchto strediskách rozlišujeme lyžiarsky turizmus, golfový turizmus a wellness turizmus. Na základe príslušnosti zákazníka k sociálnej vrstve a na základe jeho správania sa rozlišuje popri týchto formách aj individuálny, masový, luxusný turizmus alebo „backpacking“. Každá z týchto foriem uspokojuje špecifické požiadavky zákazníka na jeho potreby spojené s cestovaním, ako je oddych či zábava s priateľmi. Klimatické podmienky územia, na ktorom sa destinácia nachádza, podmieňujú využiteľnosť destinácie počas jednotlivých ročných období a majú priamy vplyv na sezónnosť.

Slovensko sa zaraďuje medzi krajiny s modelom dvoch hlavných sezón, zimnej a letnej sezóny a na základe toho sa jednotlivé formy cestovného ruchu zaraďujú do kategórie letnej alebo zimnej turistiky. [2]

2. 2 Vplyv cestovného ruchu na rozvoj územných celkov

Priama súvislosť medzi cestovným ruchom a územným plánovaním je najzreteľnejšia pri riešení takých problémov, ako je výstavba novej materiálno-technickej základne cestovného ruchu – ubytovacích zariadení, lyžiarskych vlekov, budovanie cyklistických trás a turistických chodníkov, pri problematike výstavby chát a chatových osád, pri riešení dopravných problémov v strediskách cestovného ruchu a podobne. O územné plánovanie sa opierajú a z neho musia vychádzať koncepcie rozvoja cestovného ruchu. [13]

Postavenie akéhokoľvek územného celku v cestovnom ruchu je podmienené predovšetkým prírodnými, kultúrne historickými a ostatnými atraktivitami, tak isto aj jeho vybavenosťou materiálne technickou základňou – infraštruktúrou poskytujúce služby účastníkom cestovného ruchu. Cestovný ruch sa stáva dominantným činiteľom rozvoja s významnými ekonomickými dopadmi, ktoré plynú predovšetkým z:

- výdavkov účastníkov cestovného ruchu a ich presunu z miest bydliska do miest cestovného ruchu,
- daňových príjmov a rôznych poplatkov, ktoré sa stávajú významnými zdrojmi miestnych rozpočtov,
- vytváranie podnikateľských príležitostí a zamestnanosti,
- vytváranie investičných príležitostí,
- zlepšovanie celkovej úrovne infraštruktúry a vybavenosti nielen pre účastníkov cestovného ruchu, ale i pre miestne obyvateľstvo. [16]

Tým cestovný ruch vlastne ekonomicky zhodnocuje prírodný a kultúrne historický potenciál daných miest, ktoré by bez cestovného ruchu ostal v prevažnej miere nevyužitý. Význam cestovného ruchu pre určitý územný celok (miesto, región) je tým vyšší, čím viac sa opiera o miestnu či vnútorne regionálnu ekonomiku (priemysel, služby, vnútorne regionálny trh, atď. [6]

2. 3 Vymedzenie pojmu región a euroregión

Región

Predstavuje vymedzenú časť územia, ktorá sa vyznačuje relatívne homogénnymi podmienkami pre rozvoj, v našom prípade pre rozvoj turizmu a možnosťami ich využitia. Každý región je súhrnom krajinných celkov, ktoré v rámci regiónu sú schopné plniť potreby turizmu v súčasnom i budúcom období. Vykazuje spoločné charakteristické vlastnosti odlišné od ostatného susediaceho územia. [15]

Pri vymedzení pojmu región je potrebné uplatniť interdisciplinárny prístup nakoľko región možno charakterizovať ako bohato štruktúrovaný celok, ktorý sa vyznačuje nasledujúcimi znakmi:

- podobnosť podmienok prírodných alebo vytvorených,
- geograficko – prírodné hranice,
- spoločný vývoj – historické vymedzenie územia,
- analogické funkcie územia,
- vnútorné väzby v rámci regiónu, ktoré sú silnejšie ako väzby smerom mimo územia regiónu,
- predpoklad stotožnenia sa miestnych aktérov s takto vymedzeným regiónom,
- spoločný prístup a infraštruktúra,
- v našom prípade skúmanie cestovného ruchu spoločná turistická ponuka.

Pritom sa možno na región pozerat' z každého uvedeného hľadiska, ktoré pri svojej dominantnosti len do určitej miery rešpektuje i ostatné znaky charakterizujúce región.

Pre teoretické a praktické potreby sa môžeme stretnúť s celou radou typov regiónov. Jednoduchým a základným prístupom je pragmatické členenie regiónu (územia) na tri typy:

- subnacionálny región – čiastkové územie štátu,
- supranacionálny región – zoskupenie štátov,
- transnacionálny región – čiastkové územie dvoch a viacerých štátov.

Predmetom nášho riešenia je územie transnacionálne. Do týchto typov regiónov sa zaraďuje euroregión. Oproti dvoch ďalších typov sa vyznačuje tým, že čiastkové územie má obvykle rôznu menu, sú medzi nimi určité colné regulácie a každé územie má svoj (národný) právny systém. [12]

Euroregión

Pojem Euroregión nemá jednotnú oficiálnu (úradnú) alebo centrálnu (štátnu, medzištátnu) definíciu, tento názov používajú spoločenstvá, spolky ako vo vyspelých regiónoch Európy, tak aj programy na rozvoj ich málo rozvinutých oblastiach. Vyskytuje sa v najrôznejších formách:

- verejnoprávne (štáty, zeme, okresy, okrsky, obce),
- súkromne, občianskoprávne,
- zmiešané právne formy verejných a súkromných organizácií (PPP),
- bez právnej formálnej formy. [22]

Euroregión je určitý typ cezhraničnej štruktúry, nadnárodný zväzok obcí a miest, prípadne ďalších komunálnych a regionálnych štruktúr (často sú v spolupráci zainteresované i obchodné komory, odbory a sociálny partneri, nevládne neziskové organizácie, univerzity). Tiež sa dá vymedziť ako záujmová územná jednotka, ktorá združuje jednotlivé prihraničné oblasti rôznych štátov Európy. [29]

Euroregióny bývajú často ako združenia právnických osôb. Zabezpečujú si prostriedky pre svoje pôsobenie, určité obmedzené prostriedky na zahájenie činnosti a základné technické vybavenie im poskytuje štát a zúčastnené miestne samosprávy.

2. 3. 1 Obsahové vymedzenie Euroregiónu

Euroregión môžeme považovať za produkt, ale aj generátor cezhraničnej spolupráce. Buď sú výsledkom fungujúcej cezhraničnej spolupráce, ktorá vyústi do cezhraničných integračných procesov na regionálnej (lokálnej) úrovni a do formovania regiónov prekračujúcich štátnu hranicu – euroregiónov, alebo je tento proces opačný – vznik euroregiónu sa stane hlavným impulzom rozvoja a úspešného fungovania cezhraničnej spolupráce.

V encyklopédii Britannica sú euroregióny definované ako geopolitické oblasti tvorené určitými európskymi štátmi a presahujú ich hranice. Nepredstavujú novú úroveň miestnej a regionálnej správy, ale sú miestom stretnutia existujúcich orgánov verejného a súkromného sektora a vyvážením nerovnakých kompetencií existujúcich na rôznych stranách hranice.

Z hľadiska právnej formy a organizácie nemusia byť identické, ale mnohé charakteristické prvky majú spoločné. Majú stále štruktúry, majú svoju vlastnú administratívu, technické a finančné zdroje a vlastné vnútorné rozhodovanie.

Euroregióny sú jedným z najefektívnejších nástrojom, ktorý slúži na oslabenie často negatívneho vplyvu hraníc medzi krajinami. [34]

Ich cieľom je podpora a realizácia projektov odrážajúce všetky formy spolupráce medzi zmluvnými stranami. Hlavným dôvodom zakladania takýchto zväzkov je odstránenie nerovnosti medzi regiónmi na oboch stranách hranice. Spolupráca zasahuje do všetkých oblastí života občanov na kultúrnej, sociálnej, hospodárskej a infraštruktúrnej úrovni.

Euroregióny spolupracujú tiež na tvorbe kalendára spoločenských, kultúrnych a športových akcií konaných na území euroregiónu a prispievajú tak k užšej spolupráci, podpore cestovného ruchu a kultúrnym podujatiam. [7]

Prvé euroregióny sa začali na území európskych kontinentov objavovať v 50. rokoch 20 storočia. Vznikali celkom prirodzenou cestou z iniciatívy a potrieb prihraničných území, a to hlavne v rámci Beneluxu, Spolkovej republiky Nemecka, Francúzska, Švajčiarska, Talianska i na územní Škandinávska. [14]

Prvým euroregiónom, ktorý vznikol v Európe, bol Euroregión Gronau na nemecko-holandských hraniciach založený v roku 1958 s cieľom obnoviť a posilniť vzájomnú dôveru medzi predchádzajúcimi protivníkmi a spolupracovať v oblastiach spoločného záujmu.

Zatiaľ čo zakladanie starších euroregiónov malo cieľ predovšetkým zvládnuť spoločné problémy regionálneho rozvoja pomocou harmonizácie správnych činností a navonok sebaistého vystupovania, dostáva sa do popredia na začiatku 90. rokov ďalší motív regiónu zaostávajúcich vo svojom vývoji. V súčasnej dobe je v Európe registrovaných viac než 70 euroregiónov, ktoré by sme mohli charakterizovať ako združené územné celky, kde ich hlavnou úlohou je zvládanie spoločných regionálnych problémov a získavanie finančných prostriedkov z programov Európskej únie.

2. 3. 2 Základné ciele Euroregiónu

Východiskovým poslaním euroregiónov je v tomto plánovacom období naplnenie tretieho cieľa politiky Hospodárskej a sociálnej súdržnosti EÚ: zvyšovanie významu

Európskej územnej spolupráce. V rámci tohto unijného cieľa môžu byť určité ciele smerovania do rôznych oblastí. S ohľadom na rôznorodosť euroregiónov v Európe môžeme nájsť tieto. Medzi hlavné ciele euroregiónu patria:

- zvýšenie atraktivity regiónu,
- zosúladený rozvoj hospodárstva a cudzineckého ruchu,
- rozvoj vzťahov medzi inovačnými bázami,
- spolupráca v oblasti vzdelávania a vedy,
- zosúladenie rozvoja regiónu a usporiadania regiónu,
- spolupráca v oblasti ochrany prírody, životného prostredia a vôd, ako aj v oblasti verejnej bezpečnosti a odvrátenia katastrof,
- zosúladenie rozvoja dopravy,
- humanitárna a sociálna spolupráca,
- kultúrna výmena a ochrana spoločného kultúrneho dedičstva,
- vstúpiť do podobných medzinárodných inštitúcií a spolupracovať s nimi,
- úspešná účasť v programoch Európskej únie,
- vytvorenie podmienok pre účinnú výmenu informácií, zabezpečenie rýchleho toku informácií,
- vypracovanie, uskutočnenie a podpora spoločných projektov a programov,
- účasť v Pracovnom kolektíve európskych cezhraničných regiónov.

Primárnym cieľom euroregiónov by mala byť podpora aktivít smerujúcich k priestorovo neobmedzenému rozvoju regiónov s ich prirodzeným prepojením so susednými regiónmi pri minimalizovaní vplyvu hraníc a ich bariérových efektov. Pri naplňovaní cieľov by sa mal prihliadať na osobitosti a špecifiká daného priestoru. Euroregióny majú mimo iné za cieľ odstrániť flagrantné rozdiely v životnej úrovni občanov susedných zemí.

Euroregión sa usiluje o spoluprácu s takými organizáciami, ktoré napomáhajú jeho činnosť a dosiahnutie jeho cieľov, zvlášť sa usiluje o dosiahnutie spolupráce s týmito organizáciami:

- miestne a územné samosprávy,
- župné, oblastné, regionálne výbory pre rozvoj regiónu, slovenské okresné rady,
- verejné organizácie,
- vedecké inštitúcie,

- civilné organizácie,
- územné orgány štátnej správy a ministerstvá.

Euroregión môže v rámci svojich možností podporovať také mestám a obciam prospešné projekty a programy, a tiež také činnosti fyzických osôb a záujmových skupín, ktoré zodpovedajú rozvojovým cieľom Euroregiónu. [30]

Euroregióny sú dnes významnými prvkami podpory regionálnej politiky ako v členských krajinách EÚ, tak i v ostatných štátoch Európy. Významnou mierou sa zasadili o rozšírenie EÚ o krajiny strednej a východnej Európy. Ich význam neustále rastie a vo viacerých krajinách disponujú kompetenciami v oblasti európskych programov venovaných cezhraničnej spolupráci (pred rokom 2004 napr. PHARE CBC, dnes INTERREG).

2. 3. 3 Hlavné problémy fungovania euroregiónov a ich financovanie

Najväčšími bariérami a brzdami v činnosti euroregiónov sú legislatívne a inštitucionálne prekážky medzi čiastkovými časťami. Okrem absencie regionálnych samospráv, ktorá znamenala, že zahraničná strana nemala na Slovensku adekvátneho partnera, sú to:

- nejasnosti a rozdiely v registrácii spôsobujúce nejednotnosť členskej základne (niekde štátna správa, niekde samospráva, niekde všetky tri sektory),
- nízka koordinácia centrálnych orgánov zodpovedajúcich za cezhraničnú spoluprácu,
- nedostatočné kompetencie na regionálnej úrovni,
- absencia spoločných fondov a spolufinancovanie aktivít,
- nesúlady colných predpisov a obmedzenia v pohraničnom styku,
- nepostačujúca sieť colných priechodov, ich kapacita a vybavenosť.

Najväčším problémom je určite otázka financovania. V počiatočnom štádiu boli na Slovensku euroregióny financované hlavne štátom, ktorý podporil rozbehnutie ich činnosti (propagácia, zriadenie sekretariátu), v nasledujúcej fáze viac vid' subkapitola 2.4.1 je však potrebné získať vlastné finančné zdroje (samosprávy, podnikatelia) nevyhnutné pre ďalší rozvoj. Dá sa predpokladať, že takýmto spôsobom príde k určitej selekcii, možno i zániku resp. pričleňovaniu euroregiónov, ktoré vznikli len samoučelne, využili štátne financie a nemajú ďalej záujem alebo podmienky pre pokračovanie v činnosti. [34]

Euroregióny majú právo na rozsiahle dotácie z fondov Európskej únie, práve z toho dôvodu, že sa jedná o silne zaostalé oblasti. Hlavným predpokladom pre podporu z únijných peňazí je pritom určitá organizačná štruktúra cezhraničnej spolupráce.

Cezhraničná spolupráca tvorí jednu z hlavných oblastí podporovaných v rámci regionálnej politiky Európskej komisie. Zo strany Európskej únie je financovaná pomocnými programami/iniciatívami – Interreg a Phare CBC (Gross-border Cooperation, cezhraničnej spolupráce). Interreg podporuje euroregióny na hraniciach medzi členskými krajinami EÚ, a tiež časťou euroregiónu kde je na území EÚ s kandidátskou zemou usilujúci o vstup do EÚ a časť euroregiónu ležiaci v nej EU je financovaná programom Phare CBC. Ten tiež financuje euroregióny na hraniciach kandidátskych zemí, ktoré na území EÚ nezasahujú. Projekty sú spolufinancované z štrukturálnych fondov EÚ a to hlavne z Európskeho regionálneho rozvojového fondu.

Členstvo euroregiónu je všeobecne dobrovoľné. Členovia týchto prihraničných ustúpení sa môžu stať všetky obce a mestá, ktoré sa písomne zaviazu dodržiavať uznesenie orgánov euroregiónov.

Opravnými príjemcami finančných prostriedkov EÚ a realizátori konkrétnych projektov sú volení zástupcovia euroregiónu, teda rada a prezídium a rozhodovacím orgánom je valná hromada. Eurofondy zďaleka nie sú jedinými zdrojmi financovania spoločných projektov uskutočňovaných na území euroregiónov.

Euroregióny síce dostávajú dotácie, sú ale konkrétnym príkladom toho, že o svojich záležitostiach môžu občania členských štátov Európskej únie rozhodovať sami, pokiaľ uchopia iniciatívu do vlastných rúk. Svedčia o tom projekty dvojjazyčných rozhlasových staníc, cezhraničné autobusové a železničné linky zabezpečujúce prepravu v odľahlých oblastiach, spoločné národné parky či protipovodňová prevencia. [26]

Euroregión funguje na základe ročného rozpočtu schváleného Radou.

Príjmy Euroregiónu tvorí:

- členmi zaplatená, v eurách vymedzená čiastka,
- peňažné prostriedky získané na zabezpečenie chodu výhrami konkurzov,
- iné finančné zdroje, medzi ktoré patria aj podporné prostriedky EÚ získané v rámci prijatých projektov.

Sekretariát každoročne vyúčtuje Predsedníctvu. Členovia Predsedníctva môžu kedykoľvek nahliadnuť do dokumentov Euroregiónu. Predsedníctvo môže od Sekretariátu požadovať vyúčtovanie aj počas roka. V prípade, že sú do rozpočtu získané prostriedky z rôznych programov podpory (napr. Programu INTERREG) sa súčasťou cieľov stávajú aj unijné ciele premietnuté do euroregiónu. Vecné zameranie výdajov potom tvoria konkrétne financovanie nákladov jednotlivých projektov a tiež zabezpečenie chodu euroregiónu.

Zakladatelia finančne prispievajú na pokrytie nákladov súvisiacich s činnosťou Euroregiónu každý kalendárny rok. Základnými dokumentmi týkajúce sa euroregiónov i pre oblasť financovanie je Nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 zo dňa 11. júla 2006 o obecných ustanoveniach o Európskom fonde pre regionálny rozvoj, Európskom sociálnom fonde a Fonde súdržnosti (a o zrušení nariadenia (ES) č. 1260/1999), Naradenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 zo dňa 5. júla 2006 o Európskom fonde pre regionálny rozvoj a o zrušení nariadenia (ES) č. 1783/1999. [47]

2. 4 Význam cezhraničnej spolupráce pre euroregión

Podľa Zákona č. 539/2008, je hlavným cieľom euroregiónu cezhraničná spolupráca. [33]

Cezhraničná spolupráca predstavuje aktivity zamerané na posilnenie a podporu susedských vzťahov obyvateľstva, ako aj inštitúcií na oboch stranách spoločnej hranice alebo spoločných hraníc, a to nielen v ich blízkosti, ale aj vo vnútrozemí. Vďaka doterajším úspechom pokračuje posilnená v novom programovom období EÚ 2007 - 2013. Únia pôvodnú "iniciatívu" Spoločenstva INTERREG preformulovala do jedného z troch hlavných cieľov podpory zo štrukturálnych fondov, a to ako "Európsku územnú spoluprácu". Veľmi pozitívne boli v správach Európskeho parlamentu hodnotené najmä iniciatívy "ľudia ľuďom" a práca euroregiónov, ktoré primárne zasahujú obyvateľstvo a inštitúcie prihraničných oblastí. [28]

Cieľom takejto spolupráce je umožniť obyvateľom zlepšenie ich života tým, že okrem štátnych zámerov na socioekonomický rozvoj územia môžu samostatne rozvíjať aktivity v tomto smere aj s partnermi z príľahlých oblastí susedských štátov. Pri vzájomnom rešpektovaní vnútorných podmienok (právných) a zahranično-politickej orientácie štátu.

Problematika cezhraničnej spolupráce do značnej miery súvisí s celkovým rozvojom spolupráce a integrácie v Európe. Tento proces je výsledkom objektívne prebiehajúcej globalizácie politického, ekonomického, sociálneho a kultúrneho vývinu vo svete.

Rozvoj cezhraničnej spolupráce, ktorej cieľom je predovšetkým riešenie ekonomických, sociálnych a ekologických problémov na regionálnej a miestnej úrovni, ako prostriedok na dosiahnutie väčšej jednoty a podporenie spolupráce medzi európskymi štátmi, je plne v súlade so zahranično-politickou orientáciou Slovenskej republiky od jej vzniku.

Rozvíjaním aktivít v rámci cezhraničnej spolupráce sa postupne naplňali ciele Rady Európy a Európskej únie zamerané na úzku spoluprácu medzi štátmi v rôznych oblastiach a na rôznych úrovniach. Pre Slovenskú republiku, vzhľadom na jej vysoký výrobný potenciál, jeho reštrukturalizáciu, nedostatočnú kúpyschopnosť obyvateľstva a malý trh, bolo vo všeobecnosti výhodné rozvíjať cezhraničnú spoluprácu.

Cezhraničná spolupráca ako rozsiahly súbor procesov si však vyžadovala prijímať mnohé administratívno-právne, technické, ekonomické, sociálne a kultúrne opatrenia, ktoré podporovali a upravovali vzájomné vzťahy medzi rôznymi subjektmi po oboch stranách hraníc v súlade s uzatvorenými zmluvami a dohodami. [37]

2. 4. 1 Existencia euroregiónov na Slovensku

Euroregióny sa v prihraničných oblastiach Slovenska postupne formovali ako štruktúry zložené zo sociálne - ekonomických partnerov susediacich štátov, ktorí majú snahu riešiť špecifické problémy regionálneho rozvoja prostredníctvom aktívnej cezhraničnej spolupráce. Táto spolupráca sa orientuje najmä na rozvoj hospodárstva a cestovného ruchu, ochranu životného prostredia, riešenie problémov lokálnej nezamestnanosti, rozvoj služieb, zachovanie spoločného kultúrneho a historického dedičstva, rozvíjanie vzťahov v oblasti školstva a vedy a zvyšovanie príťažlivosti regiónu. [41]

Prvým euroregiónom, kde Slovensko sa stalo jeho súčasťou bol Karpatský euroregión. Slovenská časť bola prijatá za plnoprávneho člena až v roku 1999. Najdlhšie fungujúcim je Euroregión Tatry, ktorý bol založený v roku 1994. Dnes na Slovensku je registrovaných 12 euroregionálnych združení.

Na Slovensku môžeme zaznamenať dve fázy vývoja utvárania euroregiónov. Prvou fázou môžeme časovo vymedziť obdobím rokov 1993 – 1999. V tomto období vzniklo

6 euroregiónov vid' príloha 1. Druhou fázou je potom obdobie od roku 1999 dodnes. V tomto období bolo ustanovene celkom 6 euroregiónov.

Na Slovensku prevláda bilaterálna spolupráca. Osem zo súčasných euroregiónov má partnerov v Maďarsku. Čo sa týka jednotlivých euroregiónov, tá u nich existuje veľká disproporcia vo veľkosti. Na jednej strane existuje Karpatský euroregión, ktorý je tak trochu netypický. Je to vôbec prvý euroregión, ktorý vznikol len v zemi bývalého východného bloku. Má vyslovene nadregionálny charakter a svojou rozlohou prevyšuje takmer trikrát rozlohu Slovenska. Najmenším euroregiónom je Euroregión Košice-Miskolc. [31]

Na Slovensku na základe uznesenia vlády SR č. 359/2002 bol schválený ako národný riadiaci orgán pre programy cezhraničnej spolupráce Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. V Českej republike sú euroregióny v gescii Ministerstva pre miestny rozvoj.

Podobne ako v Česku existuje i na Slovensku zastrešujúce organizácie – Asociácia euroregiónov na Slovensku (AES). Bola založená 5. mája 2001 v Žiline a dnes má osem členov. Zakladajúci členovia sú Euroregión Pomoravie – Weinviertel - Južná Morava so sídlom v Holiči, Euroregión Beskydy zo Žiliny a Euroregión Slaná – Rimava so sídlom v Rimavskej Sobote. Neskôr sa pridali Euroregión Podunajského Trojspolku z Dunajskej Stredy, Karpatský euroregión z Košíc, Euroregión Tatry z Kežmarku, Euroregión Váh – Dunaj – Ipel' z Nitry a Euroregión Kras so sídlom v Jablňove nad Turňou.

Základné úlohy slovenskej časti euroregiónu [33]:

- pripravuje rozvojové projekty na účely zvýšenia úrovne hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónu a spolupracuje na ich realizácii,
- podporuje rozvojové aktivity na území euroregiónu, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3,
- podieľa sa na vypracovaní spoločných strategických a programových dokumentov cezhraničnej spolupráce,
- organizuje prezentačné podujatia a odborné semináre zamerané na problematiku rozvoja euroregiónu,
- podporuje záujem o oboznamovanie sa obyvateľov s geografickými, historickými špecifikami euroregiónu a s prírodným a kultúrnym dedičstvom jednotlivých území v rámci euroregiónu,

- poskytuje informácie pre všetkých členov euroregiónu a zabezpečuje aktuálnosť internetovej stránky euroregiónu,
- poskytuje konzultačno-poradenské služby v oblasti cezhraničnej spolupráce,
- spolupracuje so sociálno-ekonomickými partnermi v oblasti regionálneho rozvoja,
- vytvára partnerstvá na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Z obecnej časti riešeného téma prejdeme na novo vytvorenú tému ktorou sa zaoberá 3. kapitola.

3 Charakteristika a projekty Euroregiónu Beskydy

3. 1 Charakteristiky Euroregiónu Beskydy

Vznik Euroregiónu Beskydy bol podpísaním Zmluvy o slovensko-poľskom spoločenstve pod názvom EUROREGIÓN „Beskydy“ dňa 18. februára 2000 v Rajczy (PL). Spadá pod ním Región Beskydy so sídlom v Žiline (SR) a Región Beskydy so sídlom v Bielsku-Biala (PL). V záujme rozšírenia spolupráce o českú stranu bola dňa 9. júna 2000 podpísaná nová Zmluva o slovensko-poľsko-českej spolupráci, ktorou sa pod EUROREGIÓN Beskydy začlenil Región Beskydy so sídlom vo Frýdku-Místku (ČR).

Euroregión Beskydy leží v pohraničnej oblasti severozápadnej časti Slovenskej republiky, severovýchodnej časti Českej republiky a južnej časti Poľskej republiky. Srdcom euroregiónu sú mestá na slovenskej strane Žilina, na českej strane Frýdek-Místek a na poľskej strane Bielsko-Biala. Euroregiónom prechádza hlavný ťah spojujúci severnú, južnú a východnú Európu.

3. 1. 1 História vzniku Euroregiónu Beskydy

Oblé chrbtý mierne sa zvažujúce do dolín, výbežky bočných hrebeňov ako prsty obopínajúce ľudské sídla postavené v údoliach, také sú Beskydy. Tvorí typické panorámy, ktoré vytvárajú zvlnené hrebene uložené za sebou. V zachovalom prírodnom prostredí možno nájsť stovky vzácných i bežných rastlinných a živočíšnych druhov, niekoľko chránených oblastí, kde sa zachovali pôvodné ekosystémy. Prekrásna príroda Beskyd a kvalitný ľudský potenciál s pomerne vysokou vzdelanosťou a kvalifikačnou štruktúrou vytvárajú predpoklady na jeho rozvoj vo všetkých oblastiach.

Nie je jasné ako vznikol tento názov, ale osvojili si ho osadníci takmer každej dediny, veď dodnes sa najvýznamnejší vrch nad obcou v Beskydách zvykne nazývať Beskydom. Tým najvyšším na slovenskej strane Beskyd je Veľká Rača (1 236 m), v Moravsko-slezských Beskydách v Čechách Lysá Hora (1 323 m) a v poľskej časti Beskyd kraluje Babia hora (1 725 m). Oddávna pretínala územie Beskyd štátna hranica. Podobu, ktorú má krajina dodnes, získala najmä počas valašského a kopaničiarskeho osídľovania v 16. – 18. storočí. Beskydy lákajú hubárov, milovníkov prírody, chalupárov, turistov a cykloturistov.

Týmto regiónom bez hraníc je združenie miest a obcí Euroregión Beskydy, do ktorého patria mestá a obce slovenskej, českej a poľskej časti Beskyd. Euroregión Beskydy

je združením dobrovoľným a jeho územie dávno presahuje geografické hranice pohoria Beskydy (čiastočne Malá Fatra, Strážovské vrchy).

Euroregión Beskydy je historický prvý euroregión spájajúci hranice troch postkomunistických krajín. Vznikol dňa 18. februára 2000 v Rajczy (PL), kde bola podpísaná Zmluva o slovensko-poľskom spoločenstve pod názvom EUROREGIÓN "Beskydy" medzi združeniami Región Beskydy so sídlom v Žiline (SR) a Region Beskidy so sídlom v Bielsku-Biala (PL).

3. 1. 2 Obyvateľstvo a územná štruktúra Euroregiónu

Na území euroregiónu o rozlohe 4 930 km² v 17 partnerských mestách a 122 obciach žije 961 984 obyvateľov. Prirodzenými administratívnymi centrami a zároveň sídlami euroregiónu v členských štátoch sú Žilina, Bielsko-Biala a Frýdek-Místek.

Slovenskú stranu tvorí 8 miest a 44 obcí severozápadnej časti Žilinského kraja - okresov Žilina, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Bytča a Námestovo, kde má cezhraničná spolupráca dlhoročné tradície. Počet obyvateľov je 298 251.

Česká strana je tvorená z 5 miest a to Frýdek-Místek, Brušperk, Frýdlant nad Ostravicí, Šenov, Vratimov a 56 obcí. Počet obyvateľov tvorí 161 000.

Poľská republika je tvorená zo 4 miest a to Bielsko-Biala, Szczyrk, Żywiec, Jordanów, 22 obcí a 3 powiaty: Bielski, Żywiecki, Suski. Počet obyvateľov je 505 000.

Euroregion Beskydy je živým spoločenstvom a záujem o členstvo prejavuje stále viac obcí a miest i u iných okresov, takže tieto údaje nie sú konečné. [19]

Základné charakteristiky Euroregiónu Beskydy uvádza tab. 3. 1 a 3. 2.

Tabuľka 3. 1: Základné charakteristiky Euroregiónu Beskydy (r. 2005)

	Euroregión spolu	SR	PL	ČR
Názov	Euroregión Beskydy	Združenie región Beskydy	Stowarzyszenie Region Beskidy	Sdružení Region Beskydy
Sídlo		Žilina	Bielsko-Biala	Frýdek-Místek
Rozloha v km ²	4 930	2 120	1 850	972
Počet obyvateľov	961 984	298 251	505 000	161 000

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Z tabuľky 3.1 vyplýva že najväčšiu rozlohu z týchto troch častí má zo slovenskej časti región Žilina a to až 2 120 km². Po ňom je nasleduje z poľskej strany región Bielsko - Biala a to s rozlohou 1 850 km² a Frýdek-Místek zaujal tretiu priečku s rozlohou 972 km².

Tabuľka 3. 2: Základné sídelné členenie Euroregiónu Beskydy

Slovenská republika	Mestá
8 miest a 73 obcí	Žilina, Čadca, Kysucké Nové Mesto, Bytča, Námestovo, Rajecké Teplice, Rajec, Turzovka
Česká republika	
5 miest a 58 obcí	Frýdek-Místek, Brušperk, Frýdland nad Ostravicí, Šenov, Vratimov
Poľská republika	
4 mestá a 22 obcí	Bielsko-Biala, Szczyrk, Żywiec, Jordanów

Zdroj: Vlastne spracovanie.

Čo sa týka počtu obyvateľov má najviac Bielsko-Biala a to až 505 tis. obyvateľov, za ním nasleduje Žilina s počtom necelých 230 tis. obyvateľov a Frýdek-Místek tvorí 161 tis. obyvateľov. Euroregión Beskydy ako celok je tvorený rozlohou 4 930km² a jeho počet obyvateľov je necelých 962 tis. obyvateľov.

3. 1. 3 Popis troch základných sídiel Euroregiónu Beskydy

Okres Žilina zaberá územie zahrňujúce povodie rieky Váh s prítokmi Rajčankou, Kysucou a Varínkou. Podstatnú časť územia okresu zaberá Žilinská kotlina, ktorá má pahorkatinný ráz a jej nadmorská výška sa pohybuje od 320 do 550 m. Kotlinu uzatvárajú zo všetkých strán pohoria. Na severe sú to Javorníky a Kysucká vrchovina, na juhu a západe Strážovské vrchy, Súľovské vrchy a na východe Malá Fatra. Nachádza sa v severozápadnej časti Slovenskej republiky v oblasti stredného Považia. Vzhľadom na svoju geografickú polohu, dobrú cestnú sieť s medzinárodnými ťahmi, železničnou dopravou a nepravidelnou leteckou dopravou vytvára prirodzený priestor a podmienky pre rozvoj dobrých obchodných vzťahov.

Z celkového počtu 53 administratívnych sídiel v okrese majú 3 sídla štatút mesta. Patria k nim mestské sídla: Žilina, Rajec a Rajecké Teplice, v ktorých žije 60,2 % obyvateľov okresu. Tieto mestá sú zároveň členmi EUROREGIÓNU "Beskydy" a počet obcí ktoré spadajú do euroregiónu Beskydy v tomto okrese je 30. Prehľad všetkých miest a obcí spadajúce do tohto euroregiónu nájdete vid' príloha 2.

Žilina sa svojou veľkosťou radí medzi mestá strednej veľkosti avšak v rámci Slovenska patrí medzi najdôležitejšie mestá. V poradí je štvrtým najväčším mestom na Slovensku. Počet obyvateľov za celý okres je 158 029 s rozlohou územia 815,1 km² a samotné mesto Žilina má počet obyvateľov 84 971 a jeho rozloha je 80,028 km². V Žiline žijú prevažne obyvatelia slovenskej národnosti. Počet obyvateľov iných národností je veľmi nízky. Po náboženskej stránke žijú v meste prevažne príslušníci rímskokatolíckej cirkvi. Od roku 2008 je Žilina sídlom rímskokatolíckeho biskupstva.

Je významným obchodným a priemyselno-hospodárskym centrom, sídlom bánk a iných významných inštitúcií, Žilinskej univerzity, viacerých stredných škôl a kultúrnych inštitúcií. Je sídlom slovenskej časti EUROREGIÓNU "Beskydy".

Kvalitatívne najvyššiu hodnotu pre turizmus má mesto Žilina, Rajecká dolina s predĺžením až do Čičman a priestor Terchovej s Vratnou dolinou v Malej Fatre. Turisticky veľmi atraktívnou je Strečnianska úžina s tokom Váhu a po úprave okolia aj Vodné dielo Žilina. Pre rozvoj vidieckej pobytovej rekreácie a agroturistiky majú dobré podmienky skoro všetky horské a podhorské sídla okresu. V meste Žilina je významná aj kongresová turistika a v Rajeckých Tepliciach prevažuje kúpeľná rekreácia.

Na území okresu sa nachádza množstvo múzeí, galérií, kultúrnych a historických pamiatok, ktoré podporujú rozvoj turizmu. Medzi najdôležitejšie v Žiline a v blízkom okolí patria Mestská pamiatková rezervácia v Žiline, Kostol sv. Štefana Kráľa v románskom slohu v Žiline-Závodí, národná kultúrna pamiatka hrad Strečno, kultúrne pamiatky Budatínsky zámok v Žiline s expozíciou Považského múzea, hrad Lietava a Starý hrad Strečno, Považská galéria v Žiline, kaštiele v Krasňanoch, v Gbeľanoch a v Tepličke nad Váhom, množstvo ďalších kostolov a iné. V južnej časti okresu je to Kuneradský zámok, Slovenský betlehem v Rajeckej Lesnej a jedinečná ľudová architektúra v Čičmanoch. [20, 40]

Okres Frýdek-Místek je okres na rozhraní Moravy a Sliezska v juhovýchodnej časti Moravskosliezskeho kraja. Jeho sídlom je mesto Frýdek - Místek. Rozloha okresu je 1208,49 km², počet obyvateľov je 213 456, hustota zaľudnenia je 173 obyvateľov na 1 km². V okrese Frýdek - Místek je 72 obcí, z toho 5 miest. Samotné mesto má počet obyvateľov 59 807 o rozlohe 51,61 km².

Mesto vzniklo v roku 1943 spojením sliezskeho mesta Frýdku a moravského Místku. Od 1. júla 2006 sa stáva štatutárnym mesto.

Toto mesto ležiace na sútoku riek Ostravica a Morávka je historickým, kultúrnym, ale aj športovým centrom na českej strane hranice. Mesto si zachováva starodávny ráz vďaka mestským pamiatkovým zónam v opravených historických jadrách oboch miest – okolo Zámkového námestia vo Frýdku a Námestie Slobody v Místku. Pri prechádzke mestom sú zaujímavé i niektoré cirkevne pamiatky ako napr. putovný chrám Panny Márie Frýdecké, rokokový farský kostol Jana a Pavla v Místku a ďalšie.

Vyhľadávaný je frýdecký zámok, pôvodne gotický hrad z jadrom z prvej polovice 14. storočia. V súčasnej dobe má v zámku sídlo Múzeum Beskyd. Okrem spomínaného mesta Frýdku-Místku je možné na území českého regiónu Beskydy navštíviť golfový areál na Čeladnej, bylinné kúpele v komornej Lhote, alebo zrúcaninu hradu Hukvaldy.

Frýdek-Místek je ideálnym východiskovým bodom pre najrôznejšie turistické a športové výpravy do blízkych Beskyd. Ponúka širokú škálu voľnočasového vyžitia. Za pohybom i odpočinkom sa dá vyraziť do aquaparku Olešná. Mesto poskytuje taktiež zázemie pre jazdu na koni, tenis, squasch a veľa ďalších športových aktivít. Kultúrne vyžitie ponúka Národný Dom, Nová scéna Vlast' a niekoľko klubov. [20]

Okres (powiat) Bielsko- Biala je mesto v južnom Poľsku v Sliezskom vojvodstve od roku 1999. Žije tu vyše 180 tisíc obyvateľov a rozloha daného územia je 124,93 km².

Je dôležitým kultúrnym a turistickým centrom poľskej strany Euroregiónu. Mesto sa nachádza na križovatke komunikačných ciest, ktoré vedú z juhu na sever a zo západu na východ Európy.

Zemepisná poloha v blízkom susedstve Českej a Slovenskej republiky, ako aj značný obchodný a priemyselný význam spôsobili, že mesto je považované za hlavné mesto beskydského regiónu.

Dominantnou v bielskej časti mesta je hrad. Najvýraznejšou budovou je neorenesančná bialska radnica – dnešný mestský úrad. Zaujímavá je aj historická hlavná stanica z obdobia rakúsko-uhorskej ríše.

Na území poľského regiónu sa odporúča navštíviť pamiatky v Bielsko-Bialej, Zywiecky pivovar a klasicistický palác v Zywcí, prípadne si vyjsť lanovkou na horu Szyndzielnia, či navštíviť priehradu v Porabce, alebo zimné svahy v Szczyrku je najvýznamnejšie lyžiarske stredisko v Pobeskydsku. Nachádza sa tu najväčší počet lyžiarskych vlekov za celé Poľsko a lyžiarske trate v celkovej dĺžke 60 km.

Mesto svojich návštevníkov očaruje krásou reprezentatívnych budov, historickými cennými kostolmi a meštianskymi domami. S ohľadom na blízkosť hôr a bohatú rekreačno-športovú ponuku nie je možné sa v meste nudiť. Z kultúrneho hľadiska majú v meste veľký úspech početné festivaly a koncerty svetových hudobných hviezd. [20]

3. 2 Podmienky pre rozvoj cestovného ruchu Euroregiónu Beskydy

3. 2. 1 Špecifika cestovného ruchu

Cestovný ruch predstavuje spoločenský ekonomický fenomén a to z pohľadu jednotlivca, tak aj spoločnosti. Každoročne predstavuje najväčší pohyb ľudskej populácie nielen za účelom rekreácie, ale tiež určitého poznania. Cezhraničný slovensko-poľsko-česky región má vytvorené vhodné prírodné, kultúrne, ekonomické a sociálne predpoklady a to najmä pre rozvoj turizmu.

Ale existuje tu spoločný problém celkového vývoja cestovného ruchu, za ktorý môžeme považovať pokles alebo stagnáciu domácich návštevníkov, ktorú môžeme pozorovať podľa štatistických zistení a to už od roku 2000. Perspektívnymi návštevníkmi na všetkých stranách hraníc ktorý navštevujú túto oblasť sú turisti zo susednej krajiny a jedná sa o tzv. transhraničnú turistiku. Je zrejmé že tento región navštevujú desiatky tisícov zahraničných návštevníkov, ale jednoznačný efekt čo sa týka tržieb z pobytov, je veľmi malý.

Ďalším problémom ktorý ma už dlhodobú tendenciu a neustále pretrvávajúca je nedostatočné využitie potenciálu cestovného ruchu. Nejedná sa o to že v danom regióne by bolo málo ubytovacích či stravovacích zariadení, práveže týchto zariadení je v hojnom počte, ale problém je v tom že kvalita služieb jednotlivých zariadení nie je dostačujúca. Medzi základné problémy považujeme kvalitu základnej a sprievodnej turistickej infraštruktúry, neuspokojivá úroveň znalosti cudzích jazykov a predovšetkým nedostatočná kvalita propagácie regiónu a marketing služieb cestovného ruchu, ktorý by mala byť dobrým podkladom pre budovanie imidžu regiónu.

Veľké pozitívum pre daný región je že sa v ňom odohráva množstvo významných kultúrnych a športových akcií a je tvorený dostatkom kultúrnych a historických pamiatok, ktorý majú určitý celoštátny a aj medzinárodný význam. A práve tieto jednotlivé či už kultúrne alebo športové podujatia tvoria určitý podstatný rozmer pohraničnej spolupráce a taktiež prispievajú k nadviazaniu priamych kontaktov medzi miestnymi občanmi a samosprávami riešeného regiónu.

Medzi najčastejšie, najznámejšie a najväčšie regionálne podujatia krajín euroregiónu Beskydy sú nasledujúce vid' príloha 3.

Dá sa povedať že turizmus patrí do sektora vykazujúci zisk na všetkých stranách prihraničného regiónu a jeho spoločným problémom, čo sa týka turistických služieb je znižujúca sa efektivita a jeho výkon. Nedostatočné využitie turistického potenciálu je daná neprístupnosťou a nízkou kvalitou cezhraničnej infraštruktúry, ale taktiež aj nízkou kvalitou turistických služieb. Keďže daný región má v rámci oblasti cestovného ruchu rôzne klady a príležitosti pre svoj rozvoj, ale tak isto i problémy a nedostatky, dalo by sa to v krátkosti zhrnúť pre dobrý prehľad do SWOT analýzy. [20]

Tabuľka 3. 3: **SWOT analýza Cestovného ruchu Euroregiónu Beskydy**

SILNÉ STRANKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • podobnosť jazykov slovensko-poľko-českého prihraničia • vhodná geografická poloha • dostatočný počet ubytovacích a stravovacích zariadení • organizácia spoločných kultúrno-športových podujatí • dostupnosť infraštruktúry • vhodne podmienky pre rozvoj vidieckej turistiky 	<ul style="list-style-type: none"> • nízka úroveň kvality poskytovaných služieb • neuspokojivá úroveň znalosti cudzích jazykov • nedostatočné využitie potenciálu CR • nedostatočne vybavená turistická infraštruktúra • nedostatočná propagácia regiónu • nízka efektívnosť služieb CR
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • kultúrny, prírodný a historický potenciál • propagácia regiónu prostredníctvom veľtšov, výstav, internetu • obnova tradičných remesiel • možnosť podpory cezhraničnej spolupráce vďaka Eu fondov 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok finančných zdrojov • vytváranie regionálnych zvykov a tradícií z dôvodu • popularizácie masovej kultúry a rozvoj globalizácie • nedostatočná koordinácia subjektov CR • nedostatočná podpora kultúrneho povedomia obyvateľov

Zdroj: Vlastné spracovanie.

3. 2. 2 Podmienky životného prostredia

Pre toto územie sú typickými prvkami horské a lesné terény. Už spomenutá hraničná oblasť je charakteristická pomerne vysokou kvalitou životného prostredia. I keď na území pôsobia rôzne antropogénne činitele a aj v priemyselných oblastiach a veľkých aglomeračných centrách došlo a neustále dochádza ku zníženiu prírodných a krajinných hodnôt územia.

Napriek tomu kvalita životného prostredia v týchto prihraničných oblastiach jednotlivých štátov sa od roku 1990 výrazne zlepšila a to najmä v dôsledku zvýšenia investícií do infraštruktúry na ochranu životného prostredia, poklesu produkcie exhalátov jednotlivých priemyselných odvetví, legislatívnych opatrení podporujúcich ochranu životného prostredia a budovaní jednotnej sústavy ochrany NATURA 2000. Cieľom sústavy je zabezpečiť ochranu vybraným typom biotopov, živočíchom a rastlinám, ktoré sú na území členských štátov vzácné alebo ohrozené.

Najväčší vplyv na stav životného prostredia má obyvateľstvo, ktoré v prostredí žije a výsledky jeho činnosti, ktoré toto prostredie ovplyvňujú a menia. Ľudskú činnosť je možné zaradiť medzi činitele, ktoré vplývajú na životné prostredie negatívne a zároveň pozitívne.

Na územie Euroregiónu Beskydy z veľkoplošných chránených území zasahuje v slovenskej prihraničnej oblasti Národný Park Malá Fatra, CHKO Horná Orava a CHKO Kysuce, v českej prihraničnej oblasti CHKO Beskydy a v poľskej oblasti Babiogórski Park Narodowi. O všetkých troch národnostných časti euroregiónu Beskydy nájdete z prírodného hľadiska viac viď príloha 11.

3. 2. 3 Hlavné ciele rozvoja Euroregiónu Beskydy

Hlavným cieľom Euroregiónu je cezhraničná spolupráca dvoch susediacich regiónov v európskych krajinách. Spravidla ide o pohraničné teritória poznačené rovnakými atribútmi, ako vzdialenosť od hlavného mesta, zaostalejší vývoj, spoločná história.

Cezhraničná spolupráca a jej stabilná realizácia v rámci euroregiónov pomáha preklenúť bariéry hranice a zvyšovať rozvojový potenciál prihraničných území, čo je dôležitým predpokladom pre rozvoj hospodárskej, sociálnej i územnej súdržnosti a podobnosť lokálnych problémov.

Cieľom slovensko-poľsko-českého spoločenstva v Euroregióne sú spoločné aktivity pre rovnomerný a vyvážený rozvoj regiónu a zblíženie jeho obyvateľov a inštitúcií na všetkých stranách hranice zmluvných strán.

Ciele sú realizované najmä v oblastiach [20]:

- výmeny skúseností a informácií dotýkajúcich sa rozvoja regiónu,
- výmeny skúseností a informácií dotýkajúcich sa pracovného trhu,
- územného plánovania a výstavby,

- riešenia spoločných problémov v oblasti dopravy, spojov a telekomunikácií,
- riešenia spoločných problémov dotýkajúcich sa ekológie a životného prostredia,
- hospodárstva, obchodu, priemyslu, malého a stredného podnikania,
- poľnohospodárstva, lesného hospodárstva, potravinárstva,
- rozvoja turistiky a cestovného ruchu, s ohľadom na zlepšenie podmienok pre turistický ruch v prihraničnej oblasti,
- školstva, výmeny mládeže a športu,
- osvetu, kultúrnej výmeny a starostlivosti o spoločné kultúrne dedičstvo,
- prevencie a likvidácii následkov živelných pohrôm,
- starostlivosti o bezpečnosť obyvateľov, vzájomnej spolupráce záchranných služieb na území Euroregiónu.

3. 2. 4 Organizačná štruktúra združenia Euroregiónu Beskydy

Myšlienka integrácie do európskych štruktúr je aktuálnou témou posledných rokov nielen na Slovensku, ale i v susednom Poľsku a Českej republike. Ukázalo sa, že prosperita pre všetkých je možná a ľahšie dosiahnuteľná efektívnou spolupracou, optimálnym rozdelením a využívaním ľudských i prírodných zdrojov. K takejto spolupráci je potrebná ochota zúčastnených strán. Takto nejako vzniklo združenie Euroregiónu Beskydy, ktoré nie je ani tak celkom geografickým hoci svoje pomenovanie dostalo podľa horského celku, ak skôr ideovým.

Zmluva o slovensko-poľskom spoločenstve pod názvom EUROREGIÓN BESKYDY medzi združeniami Regiön Beskydy so sídlom v Žiline a Region Beskidy so sídlom v Bielsku-Biala bola podpísaná dňa 18.2.2000 v Rajczy (PL). V záujme rozšírenia spolupráce na českú stranu Beskýd, bola dňa 9.6.2000 vo Frýdku-Místku podpísaná nová Zmluva o slovensko-poľsko-českej spolupráci pod názvom EUROREGIÓN BESKYDY so združením Region Beskydy so sídlom vo Frýdku-Místku. [19]

Podpísaním týchto zmlúv sa vytvoril základ pre napĺňanie myšlienky primátorov miest a starostov obcí na realizáciu cezhraničnej spolupráce v samospráve na vyššom stupni, pretože táto sa do vzniku euroregiónu realizovala predovšetkým na individuálnej spolupráci jednotlivých miest a obcí.

Na čele euroregiónu stojí jeho prezident volený z jednotlivých členských združení na dobu jedného roka. Prezídium Euroregiónu Beskydy tvorí 15 členov z toho 5 delegátov z každej strany.

O členstvo v Euroregiónu Beskydy prejavuje záujem stále viac miest a obcí, aj to je dôkazom, že takáto efektívny spolupráca môže byť prínosom pre všetky zainteresované subjekty. Inštitucionálna štruktúra Euroregiónu Beskydy vid' príloha 4.

[35, 48]

3. 2. 5 Financovanie Euroregiónu Beskydy

Od roku 1999 poskytuje Európska únia finančné prostriedky na rozvoj česko-poľského a česko-slovenského prihraničia a vzájomnej spolupráce. Najskôr to bolo prostredníctvom programu Phare CBC, od vstupu všetkých troch zemí do EU v roku 2004 je to prostredníctvom programu INTERREG IIIA.

Stratégia programu INTERREG IIIA vychádza z Národného rozvojového plánu (NDP) a dopĺňa Sektorové operačné programy, ktoré boli vypracované v súvislosti s prípravou Slovenska na prevzatie štrukturálnych fondov. Program INTERREG IIIA je, na rozdiel od programu PHARE CBC, zameraný predovšetkým na podporu menších projektov investičného aj neinvestičného charakteru (napr. projekty people to people, resp. ľudia ľuďom). Predkladanie a hodnotenie projektov je plne v kompetencii Slovenskej republiky v spolupráci s partnerským štátom. [21]

Na tento program budú nadväzovať Operační programy cezhraničnej spolupráce ČR-PL a ČR-SR na období 2007 – 2013, ktoré budú súčasťou cieľa 3 s názvom „Európska územná spolupráca“. [42]

Cezhraničná spolupráca je financovaná z projektov, ktoré podávajú jednotlivé národné časti. Všetky strany majú prístup k informáciám týkajúcim sa disponovania s fondmi Euroregiónu. Projekty sú spolufinancované zo štrukturálnych fondov EÚ a to hlavne z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Projekty sú vždy plánované spoločne a vzájomne sa buď dopĺňujú, alebo financuje len jedna strana aktivity celého euroregiónu.

Pravidlá financovania projektov v rámci Slovenskej republiky vychádzajú zo stratégie financovania štrukturálnych fondov a kohézneho fondu na programové obdobie 2007-2013 schválenou vládou SR. Do čerpania eurofondov sú taktiež zapojené ministerstvá , jedná

sa predovšetkým o Ministerstvo pre miestny rozvoj z českej strany a Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja zo slovenskej časti. [32]

3. 3 Prehľad a zhodnotenie projektov slovenskej časti ERB

Euroregión Beskydy ako celok má za uplynulé roky od jeho vzniku množstvo realizovaných projektov. Každá z národnostných častí patriaca do tohto Euroregiónu sa snaží o realizáciu projektov, ktoré prinesú určitý osôh pre dané územie. Buď sa jedná o projekty ktorých doba je viac etapová, alebo o projekty ktoré majú krátkodobý charakter.

Keďže slovenská strana Euroregiónu Beskydy (na rozdiel od českej strany) má väčšiu možnosť využívať viac systém podpory euroregionálnych aktivít (SPERA) poskytované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR, tak sa zameriame práve na projekty realizované touto stranou a vyberieme projekty ktoré sú predovšetkým zamerané na rozvoj cestovného ruchu a tiež cezhraničnú spoluprácu medzi národnostnými časťami patriacich do tohto euroregiónu.

3. 3. 1 Realizované projekty slovenskou časťou ERB podporujúce rozvoj CR

Prehľad 19. projektov je za obdobie a to od roku 2003 do roku 2009, ich podrobnejší rozpis a prínos projektu pre daný región nájdete viac viď príloha 5. Tabuľka 3. 4 nám ukazuje prehľad projektov, ktoré sú rozdelené do troch oblastí. Samozrejme všetky majú charakter zameraný na cestovný ruch.

Tabuľka 3. 4: **Projekty realizované slovenskou stranou ERB** (náklady v eurách)

Počet	Názov projektu	Náklady
	Projekty typu prezentácie a propagácie	
1	Prezentácia a propagácia zdrojov cestovného ruchu ERB	26 356
2	Propagácia Euroregiónu Beskydy	30 372
3	Aktívnou prezentáciou potenciálu turistických možností k zlepšeniu životnej úrovne v ERB	7 346
4	Marketing a propagácia potenciálu cestovného ruchu Euroregiónu Beskydy a Žilinského kraja – príprava na veľtrh v spoločnej výstavnej expozícii	9 958
5	Komplexnou ponukou možností cestovného ruchu k	8 398

	skvalitneniu života obyvateľov novej EU	
6	Propagácia a prezentácia cestovného ruchu ERB	9 882
7	Spoločná mapa Euroregiónu Beskydy	10 697
8	Aktívna propagácia ponuky cestovného ruchu ERB	16 522
9	Spoločná prezentácia cestovného ruchu ERB	11 093
10	Cezhraničný turizmus v ERB	92 555
	SPOLU	196 823
	Projekty typu na cezhraničnú spoluprácu	
11	Šport bez hraníc	6 700
12	Hospodárske fórum miest a obcí Euroregiónu Beskydy; Športové dni v Euroregióne Beskydy 2006	8 666
13	Mototuristický sprievodca: Po stopách zbojníkov Juraja Jánošíka a Klimczoka	27 370
14	Čaro rozprávky v dreve zakliate	20 095
15	Hospodárske fórum miest a obcí ERB o cestovnom ruchu, regionálnom rozvoji a cezhraničnej spolupráci	7 186
	SPOLU	70 017
	Projekty na základe určitej informovanosti/prípravy/získaní poznatkov/podpory CR	
16	Príprava pracovníkov a členov Euroregiónu Beskydy na nové programovacie obdobie 2007 – 2013 ako základ úspechu rozvoja regiónu	9 294
17	Destinačný manažment v ERB	14 269
18	Podpora cestovného ruchu v ERB	15 720
	SPOLU	39 283
	SPOLU VŠETKY PROJEKTY	306 123

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Ako prvou oblasťou sú projekty typu *Prezentácie a propagácie cestovného ruchu ERB* a dohromady ich tvorí až 10 projektov. Z tabuľky je vidieť, že tento typ má najväčší počet zrealizovaných projektov. Väčšinou prínosom tohto typu projektu je predovšetkým

v oblasti zviditeľniť či už svoje turistické možnosti, zviditeľnenie samotných národnostných častí patriacich do tohto ERB a to formou určitých propagačných materiálov, máp..., taktiež sú zamerané na účasti rôznych veľtrhoch cestovného ruchu. Celkový objem nákladov tohto typu bolo vynaložených 196 823 eur. A najviac bolo vložených do projektu Propagácia Euroregiónu Beskydy s čiastkou 92 555 eur.

Druhou oblasťou sú projekty typu na *Cezhraničnú spoluprácu* s počtom 5 projektov. Ide predovšetkým o nadviazanie nových kontaktov medzi národnostnými časťami a to rôznym typom foriem ako napr. športových podujatí, využitia existujúceho historického a prírodného potenciálu oboch území. Objem nákladov u týchto typov projektov je 70 017 eur. A najväčšia finančná čiastka putovala na projekt Mototuristický sprievodca: Po stopách zbojníkov Juraja Jánošíka a Klimczoka v hodnote 27 370 eur.

A posledným typom projektov sú projekty napr. zamerané na *prípravy* členov ERB na nové programové obdobie 2007-2013, *získavanie* určitých poznatkov napr. o destinačnom manažmente a o *podpore cestovného ruchu* v ERB. Celkový objem nákladov týchto projektov je 39 283 eur. Objem nákladov bol najväčší u projektu Podpora cestovného ruchu v ERB s čiastkou 39 283 eur.

Celkový objem všetkých 19. projektov zameraných na cestovný ruch bolo v hodnote 306 123 eur.

Veľmi veľkým pozitívum z vybraných projektov sú projekty typu propagácií a prezentácií ponuky cestovného ruchu ERB. Veľkým plusom je zúčastňovania sa na veľtrhoch, na ktorých sa ERB začal zúčastňovať. Jedná sa o tieto už navštívené medzinárodné veľtrhy: 12. ročník medzinárodného veľtrhu CR ITF Slovakiatour Bratislava 2006, CR ITF Slovakiatour – Región 2007, CR TOUR SALON 2008, ITF Slovakiatour – Región 2009, Veľtrh Plzenského kraja ITEP 2009

V spoločnom stánku ERB sa snažia kvalitne prezentovať svoje územie a tým prilákať množstvo nových návštevníkov. Kvalitnou prezentáciou máme na mysli množstvo spracovaných propagačných materiálov, ponúkaných príležitostí a aktivít, ktoré dané územie ponúka. Tieto prezentácie mávajú čím ďalej tým väčší ohlas, a zo zistených informácií stánok ERB máva čím ďalej tým väčší počet nových návštevníkov, ktorí majú veľký záujem o poskytnutí informácií o danom území a je to aj tým že stánok má vlastne čo ponúknuť.

4. Potenciál rozvoja cestovného ruchu vybraného územia v slovenskej časti Euroregión Beskydy

4. 1. Vplyv hospodárskej „krízy“ a zavedenie eura na cestovný ruch na Slovensku

Súčasne vzniknutá finančná kríza sa prejavila v značnej miere aj v oblasti cestovného ruchu na Slovensku. I keď štatistické údaje o tom zatiaľ nehovoria, prvé príznaky klesajúceho dopytu po domácich turistických službách už je cítiť. Dá sa povedať, že sa šetrí. Častejšie sa objavujú storná, rušia sa firemné akcie, klesá počet rezervácií, letiská i kúpele hlásia menej klientov.

Mnohý sa domnieva, že pri riešení tejto situácie sám štát pomáha málo. Čiže by to chcelo viac podpory zo strany štátu a propagácie na okolí v období recesie. Pomoc domácejmu cestovnému ruchu je príliš slabá. Preto by sa mal hľadať určitý systém podpory, príkladom môže byť podpora domácej rekreácie formou štátnej dotácie na dovolenky, ktorý funguje už v iných zemí. Dalo by sa povedať, že turizmus by si v ťažkých časoch zaslúžil od vlády minimálne rovnakú pozornosť ako ostatný priemysel, lebo na rozdiel od neho produkuje pridanú hodnotu z domácich zdrojov a nie je odkázaný na import surovín a cudzie trhy. Pokračovať by sa malo i v investovaní a zlepšovaní služieb. Dá sa teda povedať, že tam kde sa neinvestuje, turisti neprídu, či je kríza alebo nie. [35, 44]

Rozsah a účinky dopadu hospodárskej krízy je nemožné exaktne odhadnúť, avšak už teraz môžeme identifikovať faktory, ktoré najviac ovplyvnili recesiou cestovného ruchu. Jedným z dôvodov je pokles obchodných aktivít firiem, z ktorého vyplývajú aj ďalšie faktory. Znížená zamestnanosť a pokles disponibilného príjmu obyvateľstva sa odrážajú v jednom z najviac postihnutých sektorov – hotelovom ubytovaní. Šetrenie občanov i firiem spôsobilo znížovanie dopytu po využívaní hotelových služieb. Na úrovni rezervácií sa podpísala spotrebiteľská nedôvera, ktorá v kombinácii s neistotou v očakávaniach boli výraznými faktormi ovplyvňujúcimi túto oblasť. [44]

Situáciu o návštevnosti turistov na Slovensku a ešte pred zavedením eura uvádza tab. 4. 1:

Tabuľka 4. 1: **Prehľad návštevníkov v SR podľa vybranej krajiny**

Prehľad návštevníkov (netranzitných aj tranzitných) podľa vybranej krajiny % zastúpenie				
Krajina	2004	2005	2007	2008
Česko	31,9	30,8	32,87	33,67
Poľsko	19,2	17,3	17,82	19,54
Maďarsko	18,8	16,4	17,72	16,2
Nemecko	11,2	13,9	10,65	10,38
Rakúsko	6,4	6,5	7,17	7,04
Ukrajina	2,1	2,3	1,74	1,51

Zdroj: Vlastné spracovanie, [25]

Z tabuľky 4. 1 je vidieť, že od roku 2004 do roku 2008 na Slovensku najviac návštevníkov zavítalo z Českej republiky, Poľska a Maďarska. Ich počet sa do toho roku 2008 mierne zvyšoval. Ale po zavedení eura sa dá povedať, že sa situácia zmenila a to nám znázorňuje tabuľka 4. 2.

Tabuľka 4. 2: **Podiel návštevnosti vybraných krajín v rokoch 2008 a 2009**

Podiel na návštevnosti v %		
Štát	2008	2009
Česko	30,45	33,05
Poľsko	17,87	13,27
Maďarsko	5,19	4,5
Nemecko	9, 24	10,23
Holandsko	1,43	1,69
Rakúsko	3,38	3,63

Zdroj: Vlastné spracovanie, [25]

Z tabuľky 4. 2 je vidieť, že počet návštevnosti z krajín Poľska a Maďarska v roku 2009 klesol. Dôvodom môže byť, že sa v tom roku sa zaviedlo euro na Slovensku. Ale naopak zahraniční návštevníci z Nemecka, Holandska a Rakúska po zavedení eura ich počet neustále rastie. Podrobnejšie vysvetlenie viď nižšie: Aký má vplyv zavedenia eura na cestovný ruch?

Tabuľka 4. 4: Štatistika cestovného ruchu za obdobie I. XII 2008 a 2009

	2008		2009	
	SK	EURO	SK	EURO
Devizové príjmy (mil.)	55 152,60	1830,7	50 446,00	1 674,50
Devizové výdavky (mil.)	45 913,10	1 524,00	45 312,50	1 504,10
Saldo (mil.)	9 239,50	306,7	5 133,50	170,4

Zdroj: Národná banka Slovenska

Podľa predbežných údajov NBS vid' tab. 4.3 dosiahli devízové príjmy z príjazdového cestovného ruchu v roku 2009 objem 1 674,5 mil. euro, čo je pokles s porovnaním s minulým rokom o 8,5 %. Na celkovom objeme devízových príjmov 96,5 % sa podieľa individuálna turistika, organizovaná 3,8 % a mimobankové zmenárne 0,3 %. Devízové výdavky dosiahli objem 1 504,1 mil. eura, čo je pokles oproti minulému roku o 1,3 %, najväčšia časť pripadla na individuálnu turistiku 83,6 %, na organizovanú turistiku 10,6 % a zahraničné pracovné cesty sa podieľali na 5,8 %.

Prehľad o aké formy turizmu sa zaujímajú návštevníci jednotlivých krajín, ktorý zavítali na Slovensko si môžete pozrieť vid' príloha 6.

Môžeme si preto položiť otázku: Aký má vplyv zavedenia eura na cestovný ruch?

Určitým spôsobom sa dá povedať, že to má aj pozitívne tak i negatívne dopady. Zo zahraničných krajín ako je Nemecko, Holandsko, Rakúsko zavedenie eura u nás prijali pozitívne, ale na druhej strane napríklad Česko, Poľsko a Maďarsko kde sa u nich ešte eurom neplatí a turisti z týchto krajín majú obavy zo zdražovania.

Medzi hlavné pozitíva a aj pre nás určitý prínos je to, že vstupom Slovenska do eurozóny sme si veľmi polepšili imidž v Nemecku. Nie je to len zvýšenou atraktivitou našej krajiny a záujem stráviť dovolenku u nás, ale predovšetkým je tam značne väčšia dôvera voči našej krajine. Veľmi podobná situácia je aj v Rakúsku. Veľkým prekvapením pre slovenský cestovný ruch je aj to, že je čoraz väčší záujem navštevovať našu krajinu a tráviť u nás dovolenku od turistov z Holandska.

Najcitelnejší pokles návštevnosti bol zaznamenaný zo strany Poliakov a Maďarov. Pociťovali to predovšetkým lyžiarske strediska nachádzajúce sa na území Slovenska. Táto situácia je spôsobená tým že výrazne poklesol poľský zlotý a maďarská forintá oproti euru,

čím sa dovolenka na Slovensku pre nich stáva drahšou. Tak isto by sme to mohli povedať aj o turistov z Českej republiky, ale aj tak o nás môžu mať záujem v súvislosti s tým, že sa chcú v období hospodárskej krízy a tým krátenia rozpočtu na dovolenku zamerať na domáci cestovný ruch, do ktorého nás stále zahrňujú.

Ak budú ceny a kvalita služieb v cestovnom ruchu prijateľné a zvýši sa ponuka zaujímavých produktových balíčkov môže Slovensko prilákať čím viac turistov, pre ktorých sme sa stali vstupom do eurozóny atraktívnejšími. [24]

Nasledujúca tabuľka 4. 5 nám ukazuje analýzu cestovného ruchu v Slovenskej republike.

Tabuľka 4. 5: **SWOT analýza cestovného ruchu v SR**

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Pekná príroda a množstvo turistických atrakcií na pomerne malej ploche 	<ul style="list-style-type: none"> • Slabá štátna propagácia
<ul style="list-style-type: none"> • Najpriaznivejšie podmienky v Strednej Európe na horský cestovný ruch letný aj zimný 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedobudovaná dopravná infraštruktúra diaľnic a rýchlostných železničných tratí
<ul style="list-style-type: none"> • Kúpeľné strediská s bohatou liečebnou tradíciou 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoký podiel jednodňových a tranzitných návštevníkov, nízky podiel pobytových turistov
<ul style="list-style-type: none"> • Ľudové umenie, hudba, remeslá, zvyky, folklór 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná orientácia slovenských cestovných kancelárií na organizovanie aktívneho ZCR a DCR
<ul style="list-style-type: none"> • Veľká činnosť cestovných kancelárií 	<ul style="list-style-type: none"> • Stagnujúca účasť na domacom cestovnom ruchu
<ul style="list-style-type: none"> • Dostatočná kapacita ubytovacích zariadení 	<ul style="list-style-type: none"> • Jazyková neznalosť obyvateľstva
<ul style="list-style-type: none"> • Pre niektorých zahraničných turistov priaznivá cenová úroveň 	<ul style="list-style-type: none"> • Pretrvávajúce ubytovanie hostí „načierno“ v súkromí

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozitívne vplyvy po vstupe do EU 	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúca legislatívna norma o cestovnom ruchu
<ul style="list-style-type: none"> • Nová stratégia rozvoja cestovného ruchu Slovenskej republiky a to do roku 2013 	<ul style="list-style-type: none"> • Silný kurz eura voči jednotlivých krajinám (ČR, Poľsko...)
<ul style="list-style-type: none"> • Predpoklady UNWTO – rast CR v regiónoch strednej, východnej a južnej Európy do roku 2020 	<ul style="list-style-type: none"> • Nárast cien v dôsledku prechodu na euro
<ul style="list-style-type: none"> • Znižovanie cien služieb 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočný program podpory CR zo strany štátu, pretrvávajúci nízky záujem štátu o CR
<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráca prihraničných regiónov 	<ul style="list-style-type: none"> • Rastúca medzinárodná konkurencia na trhu CR
<ul style="list-style-type: none"> • Nárast významu internetu a informačných technológií pri propagácii Slovenska 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokles dopytu v rámci domáceho CR

Zdroj: Vlastné spracovanie.

4. 2 Popis jednotlivých okresoch a ich miest slovenskej časti euroregiónu Beskydy

Slovenská časť euroregiónu Beskydy ako už bolo spomenuté je tvorená z 8 miest a 73 obcí. V tejto časti kapitoly vás oboznámime so stručným popisom jednotlivých miest tvoriaci túto časť euroregiónu. O hlavnom sídle tvoriaci tento euroregión - Žilina bola už podrobná zmienka v 3 kapitole.

Mesto Rajec sa nachádza v severozápadnej časti Slovenska, 20 km južne od mesta Žilina v nadmorskej výške 450 m. Počet obyvateľov je 6 060 o rozlohe 3 139 ha. Prvá písomná zmienka o sídle na jeho území pochádza z roku 1193. Od 14. storočia sa Rajec vyvíjal ako mestečko, ktoré v 17. storočí získalo viaceré privilégia a stalo sa strediskom remesiel.

Do dnešných čias sa zachovala pôvodná dispozícia obdĺžnikového námestia s dvojpodlažnými renesančnými a barokovými meštianskymi domami, rímskokatolícky Kostol sv. Ladislava a renesančná radnica zo 16. storočia, neskôr barokovo upravená. V Rajci sídli Mestské múzeum so zaujímavou prírodovednou a národopisnou expozíciou. V letných mesiacoch návštevníci mesta vyhľadávajú najmä termálne kúpalisko Veronika s viacerými bazénmi s termálnou vodou, minigolfom a tobogánom.

V severozápadnej časti Slovenskej republiky, 15 km južne od Žiliny smerom na Rajec sa v malebnom údolí rieky Rajčanky nachádza kúpeľné **mestečko Rajecké Teplice**. Tu sa stretávajú pohoria Malej Fatry a Strážovských vrchov a vytvárajú kulisu zelene najrôznejších odtieňov. Toto krásne mesto má počet obyvateľov 2 739 a rozloha tohto územia je 1 376 km².

Mierne podnebie sa vyznačuje dostatkom slnečného svitu a prevládajúcim bezvetrím. Cenné je mimoriadne čisté ovzdušie bez exhalátov a s minimálnou prašnosťou. Ešte cennejšie sú liečivé termálne pramene, ktorým Rajecké Teplice vďačia za svoj zrod i meno. Preto nečudo, že kúpele, ktoré pri nich vznikli, sa stali neodmysliteľnou časťou mesta. [45]

Najväčším lákadlom pre mnohých hostí je čarokrásna príroda s vežovitými skalnými útvarmi, jaskyňami a štrbinami z vápencov a dolomitov. Nájdeme tu pestrú paletu karpatských rastlinných druhov, v lesoch môžeme zazrieť jazveca, líšku, kunu, sovu či orla krikľavého. Okolité terény poskytujú nadšencom zážitky zimných i letných športov, skalné útvary sú vynikajúcim cvičným terénom horolezcov, jaskyniarov i rogalistov.

V okolí je vyznačených 100 km cyklotrás. Mesto poskytuje každoročne i kultúrne zážitky počas letných kultúrnych a hodových slávností. [49]

Druhou najväčšou členskou základňou EUROREGIÓNŮ "Beskydy" sú mestá a obce okresu Čadca. **Okres Čadca** bezprostredne hraničí s oboma susednými členskými štátmi euroregiónu. Má rozlohu 760,6 km² a počet obyvateľov 92 424. Do okresu Čadca patrí 23 obcí, z toho tri so štatútom mesta Čadca, Turzovka a Krásno nad Kysucou. Členmi euroregiónu sú z toho

2 mestá a to Čadca a Turzovka a 14 obcí - Čierne, Dunajov, Klubina, Klokočov, Korňa, Makov, Oščadnica, Raková, Skalité, Stará Bystrica, Staškov a Svrčinovec, Podvysoká, Vysoká nad Kysucou. S počtom obyvateľov 71 302 to predstavuje 76,82 % podiel z okresu.

Územie okresu Čadca sa vyznačuje vysokou členitosťou reliéfu s nadmorskými výškami od 352 m n.m. do 1 236 m n.m. Najvyšším vrchom daného okresu je Veľká Rača. Do značnej miery si zachovalo pôvodné prírodné hodnoty, o čom svedčí skutočnosť, že takmer 53 % územia patrí do chránenej krajinnej oblasti Kysuce.

Najväčší rozvoj cestovného ruchu je v dvoch komplexných strediskách cestovného ruchu: Oščadnica - Veľká Rača a Makov. Okrem nich sú tu štyri strediská cestovného ruchu a rekreácie: Čadca - Husárik, Skalité - Serafinov, Turzovka - Bukovina a Nová Bystrica - Vychylovka. Uvedené oblasti poskytujú dostatok možností aj na letnú turistiku.

Často vyhľadávané je Múzeum kysuckej dediny v Novej Bystrici - Vychylovke s Lesnou železničkou, ktorá je národnou kultúrnou pamiatkou. Kultúrnymi pamiatkami sú kostoly v Čadci, Rakovej, Skalitom, Turzovke, Zákopčí, park a kaštieľ v Oščadnici, vidiecka pamiatková zóna v Klokočove. V okresnom meste Čadca sú viaceré stavebné pamiatky (barokový kostol z r. 1735), je sídlom Kysuckého múzea, Kysuckej galérie, knižnice a iných kultúrnych inštitúcií. Charakter krajiny a prírodné podmienky smerujú pre rozvoj cestovného ruchu predovšetkým na horskú, vidiecku turistiku a zimné športy. Pútnické miesto na Turzovke na hore Živčáková je už desaťročia cieľom pútnikov. [38, 46, 27]

Samotné **mesto Turzovka** leží na hornom toku rieky Kysuca v západnej časti okresu. Je obklopená malebnými vrchmi Beskyd a Javorníkov. Turzovka bola založená v roku 1598 palatínom Jurajom Turzom. V roku 1968 získala štatút mesta a v súčasnosti má približne 8 tisíc obyvateľov s rozlohou 34,98 km². Niektoré z okolitých obcí tvorili v minulosti jednu „Veľkú dedinu - Turzovku“, avšak v päťdesiatych rokoch minulého storočia boli vyčlenené z jej chotára a ustanovené za samostatné obce. S mestom Turzovka sú teda historicky i geograficky späté, čo prirodzene vyústilo do vzniku Mikroregiónu Horné Kysuce. Mesto sa zapísalo do histórie ako rodisko a pôsobisko známych osobností, medzi ktorých patrí spisovateľ Rudolf Jašík, Ľudovít Janota, či básnik Ján Haranta. Vďaka svojej

výhodnej polohe a bohatou prírodou je mesto a jeho okolie vhodné na turistiku v lete i zime. Na území sa nachádza známe Pútnické miesto hora Živčáková, ktorá je cieľom mnohých pútnikov.

V súčasnosti je Turzovka moderným rozvíjajúcim sa mestečkom.

Okres Námestovo je tretím najväčším (s počtom obcí) okresom v EUROREGIÓNE "Beskydy". Okrem okresného mesta Námestovo sú členmi euroregiónu obce Bobrov, Breza, Hruštín, Klin, Mútne, Novot', Oravská Jasenica, Oravská Lesná, Oravská Polhora, Oravské Veselé, Rabča, Rabčice, Sihelné, Ťapešovo, Vavrečka, Zákamenné, Zubrohlava.

Rozloha okresu je 690,5 km² s počtom obyvateľov 58 944. Podiel obyvateľov mesta Námestovo a 18 obcí- Bobrov, Breza, Hruštín, Klín, Mutné, Novot', Oravská Jasenica, Oravská Lesná, Oravské Veselé, Oravská Polhora, Rabča, Rabčice, Sihelné, Ťapešovo, Zakamenné, Vavrečka, Zubrohlava, ktoré sú členmi euroregiónu tak dosahuje 74,78 %, čím sa tento okres opäť radí na 1. miesto.

Okres sa nachádza v severnej časti regiónu Orava a je najsevernejšie položenou časťou Žilinského kraja. Na severe ho ohraničuje hranica s Poľskou republikou a horský masív Oravské Beskydy (Babia hora 1 723 m), na juhu Oravská Magura (Budín 1 221 m). Takmer celé územie okresu, tiež nazývané Biela Orava (podľa názvu rieky) alebo Horná Orava, je chránenou krajinnou oblasťou s množstvom pôvodných lesných komplexov, pokrývajúcich 40 % územia so vzácnymi rastlinnými a živočíšnymi spoločenstvami. 85 % územia zaberá Chránená krajinná oblasť Horná Orava a štyri prírodné rezervácie.

Nízka priemyselná koncentrácia a priaznivé prírodné danosti predurčujú tento región na oblasť mimoriadne vhodnú na rozvoj cestovného ruchu. Tento sa v lete orientuje najmä do oblasti Oravskej priehrady, ktorá sa stala vyhľadávaným rekreačným a športovým strediskom. V stredisku Slanická Osada sú sústredené vodné športy a Slanický ostrov s umeleckou expozíciou Oravskej galérie. V zimných mesiacoch je tu široká ponuka lyžiarskych aktivít, rozmiestnená rovnomerne po celom území regiónu.

Zaujímavosťou je národná kultúrna pamiatka Lesná úvratňová železnica Chmúra - Tanečník v Oravskej Lesnej, je tu 14 kostolov (na ostrove Slanica z 18. storočia) a kaplniek, budovy 7 kúrií a domov a Múzeum Pavla Országha Hviezdoslava v Oravskej Polhore. V blízkosti obce Oravská Polhora je jódobrómový prameň s teplotou

31 stupňov, indikáciou na ochorenia štítnej žľazy, dýchacích ciest a kožných ochorení, čo ho predurčuje na vybudovanie rekreačno - rehabilitačného strediska. [46, 27]

Okres **Bytča** má rozlohu 281,6 km². Nachádza sa v západnej časti Žilinského kraja. V smere na západ susedí s Českou republikou, na východ s okresom Žilina. Na severe hraničí s okresom Čadca a na juhu s okresom Považská Bystrica, ktorý patrí do trenčianskeho kraja.

V sídle okresu mesto Bytča a v zostávajúcich 11 obciach žije 31 036 obyvateľov. Členom EUROREGIÓNu "Beskydy" je Bytča a obce Štiavnik, Súľov - Hradná, Jablonové. Počet obyvateľov v týchto 3 sídlach je 16 529, čo predstavuje 53,71 % obyvateľov okresu.

Okres je zo severozápadu ohraničený miernymi svahmi Javorníkov, do ktorých zasahuje Chránená krajinná oblasť Kysuce, a z juhozápadu strmými svahmi Chránenej krajinskej oblasti Strážovské vrchy, v ktorých sa nachádza najatraktívnejšia prírodná oblasť okresu jedinečná Národná prírodná rezervácia "Súľovské skaly".

V okrese sú dobré podmienky najmä pre horskú turistiku, vychádzky a túry do Chránenej krajinskej oblasti Kysuce - Javorníky a Chránenej krajinskej oblasti Strážovské vrchy, Národnej prírodnej rezervácie Súľovské skaly, významné cykloturistické trasy (Vážska cyklomagistrála, Kysucká cyklomagistrála) a veľmi dobré terény hlavne pre bežecké lyžovanie.

Cieľom poznávacej turistiky môže byť Národná kultúrna pamiatka Kaštieľ Bytča s areálom, zrúcanina Súľovského hradu, kaštiele a kúrie v Hrabovom, Maršovej-Rašove, Kotešovej, Súľove-Hradnej a Mestská pamiatková zóna v Bytči. [46, 27, 20]

Okres **Kysucké Nové Mesto** s rozlohou 173,7 km² sa rozprestiera po oboch stranách rieky Kysuca, ktorá tvorí kostru riečnej siete a prírodnú os okresu v severojužnom smere. Okres tvorí južná časť Kysuckej kotliny uzatvorená pohoriami zo všetkých strán, hraničí s okresmi Čadca a Žilina.

V okrese žije 34 010 obyvateľov. V EUROREGIÓNu "Beskydy" je okresné mesto Kysucké Nové Mesto a 8 obcí: Horný Vadičov, Kysucký Lieskovec, Ochodnica, Lodno, Povina, Radoľa, Rudinka a Snežnica.

Na území okresu sa nachádzajú chránené prírodné rezervácie Ľadonhora, Brodnianka, Rochovnica a prírodné pamiatky Kysucká brána, Ochodnický prameň a Veľké Ostré. K turistickým atrakciám ďalej patrí archeologická lokalita Koscelisko pri Radoli a kultúrne pamiatky Renesančný kaštieľ v Radoli, obytný dom v Povinej - osada Tatári, obytný dom v Dolnom Vadičove, meštianske domy v Kysuckom Novom Meste.

Okres má vhodné prírodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu. Je tu vcelku nenarušená príroda vhodná pre nenáročnú turistiku s peknými prírodnými scenériami. Za strediská cestovného ruchu možno na území okresu považovať chatu Ostré (lyžiarske vleky a vonkajší bazén), chata Ľadonhora (vlek, bazén, zabezpečuje pre klientov návštevu kaštieľa, salaša) a Športhotel Rudina (športová hala, fitness centrum, tenisové kurty), ktoré okrem základných funkcií, ubytovania a stravovania, poskytujú aj možnosti športovania a iné služby pre svojich návštevníkov. [20, 46]

4. 3 Rozvojový potenciál cestovného ruchu v okrese Čadca

V tejto podkapitole sa chcem zaoberať nami vybranou časťou okresom Čadca. Zdôvodnenie tohto výberu je v tom, že práve v tejto časti žijem a je táto oblasť pre mňa známa a chcela by som v rámci tejto práce niečo pre svoju oblasť navrhnúť.

Najdôležitejšou časťou tejto podkapitoly bude vytvorenie SWOT analýzy daného okresu, pretože z nej by mali vychádzať perspektívy pre ďalší rozvoj, taktiež sa z nej môžu formulovať ďalšie kroky k vytvoreniu napr. Stratégie rozvoja cestovného ruchu, ktorá zároveň v tomto okrese chýba. Po analytickom zhodnotení dôjde k vymedzeniu problémových oblastí, z ktorých vytvorím určitú prioritizáciu, vytvorenie vízie daného okresu, určenie cieľov a ich opatrení a následná implementácia.

4. 3. 1 Sociálne - ekonomický potenciál okresu Čadca

Ako už sme spomínali na začiatku do okresu Čadca patrí 23 obcí, z toho tri so štatútom mesta Čadca, Turzovka a Krásno nad Kysucou. Členmi euroregiónu sú z toho 2 mestá a to Čadca a Turzovka a 12 obcí - Čierne, Dunajov, Klubina, Klokočov, Korňa, Makov, Oščadnica, Raková, Skalité, Stará Bystrica, Staškov a Svrčinovec.

Počet obyvateľov v okrese Čadca neustále klesá (viď tab. 4. 6) Príčina poklesu je vysvetlená v nasledujúcich tabuľkách. Od roku 2004 je viditeľný pokles počtu EAO. Veľkým problémom v okrese Čadca je to, že je tam nízka tvorba pracovných príležitostí, kde by sa mali možnosť zamestnať mladý ľudia a taktiež vážnym problémom

predovšetkým mladých ľudí je veľmi nízke finančné ohodnotenie práce, čo spôsobuje trvalú migráciu mladej a kvalifikovanej sily z okresu a to uvádza tab. 4.7.

Tabuľka 4. 6: **Základný výber ukazovateľov v okrese Čadca**

	2004	2005	2006	2007	2008
Počet obyvateľov	92 944	92 791	92 651	92 527	92 424
Hustota osídlenia - počet obyv. na km²	122,1	122	122	121,6	121,5
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	42 902	41 210	40 983	41 444	42 632

Zdroj: Vlastné spracovanie, [30]

Koľko ľudí sa vysťahovalo z okresu Čadca za jednotlivé roky nám znázorňuje tab. 4. 7. Najviac vysťahovalcov bolo v roku 2007 s počtom 442, tento počet sa neustále drží okolo tejto hranice aj v nasledujúcich rokoch. Do ČR sa najviac ľudí vysťahovalo z tohto okresu v roku 2005. Ale najviac sa sťahujú do iných okresoch územia SR, ktoré sú pre nich viac perspektívnejšie a ponúkajú viac možností.

Tabuľka 4. 7: **Migrácia v okrese Čadca**

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vysťahovaní z okresu CA spolu	334	332	319	399	411	381	442	432
z toho do ČR spolu	16	11	8	29	60	30	53	38
z toho do ČR ženy	10	7	5	15	30	17	27	21
z toho do SR spolu	318	319	306	365	328	345	370	378
z toho do SR ženy	183	184	170	215	191	182	197	225

Zdroj: [30]

Okres Čadca patril medzi malú skupinu okresov s priaznivým demografickým vývojom. Z tabuľky 4. 8 je vidieť, že od roku 2005 bol prvý krát v okrese Čadca prirodzený prírastok záporný, tento trend pokračoval aj do roku 2008. Môže to byť zapríčinené aj tým, že v okrese Čadca je znižujúca tendencia pôrodnosti a významným negatívom je aj vysťahovanie osôb z okresu.

Za okres Žilina môžeme konštatovať to, že od roku 2001 do roku 2008 nemá celkový prírastok obyvateľstva žiadnu zápornú hodnotu. Je to spôsobené tým, že do tohto okresu sa

sťahujú EAO z iných okresov, pretože základom tohto vývoja je veľmi široká ponuka pracovných miest s primeraným finančným ohodnotením.

Tabuľka 4. 8: **Prirodzený a celkový prírastok obyvateľstva v okresoch Žilina a Čadca**

Prirodzený prírastok (+)/úbytok(–) obyvateľstva v okrese Čadca						
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2008
87	83	126	108	– 32	– 25	– 4
Celkový prírastok (+)/úbytok(–) obyvateľstva v okrese Čadca						
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2008
11	54	82	– 14	– 153	– 140	– 103
Prirodzený prírastok (+)/úbytok(–) obyvateľstva v okrese Žilina						
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2008
– 37	44	– 14	12	11	– 39	– 20
Celkový prírastok (+)/úbytok(–) obyvateľstva v okrese Žilina						
2001	2002	2003	2004	2005	2006	2008
105	134	131	199	538	272	242

Zdroj: [46]

Nasledujúci graf 4.1 nám znázorňuje vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Čadca. Z grafu je vidieť, že sa miera evidovanej nezamestnanosti neustále znižuje, najväčší pokles mala v roku 2007 a to až o 2,39 %. Rok 2008 mal tiež nepatrnú klesajúcu tendenciu. Keďže rok 2009 je spojený s hospodárskou krízou, ktorá zapríčinila aj hromadné prepúšťanie z podnikov v okrese, tak daná miera vyrástla skoro o polovicu než bolo v roku 2008. Snáď sa situácia čoskoro zmení a budeme pevne dúfať, že tento rast sa čoskoro zastaví a bude opäť klesať.

Graf 4. 1: Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Čadca

Zdroj: [46]

4. 3. 2 Infraštruktúra

Cestná doprava:

Priamo územím okresu prechádzajú medzinárodné cestné ťahy. Hlavnú sieť okresu tvoria cesty I. triedy:

1/11 E 75 cesta medzinárodného významu sever – juh, spája ČR a Poľsko cez Čadcu a Žilinu s Bratislavou.

1/18 E442 cesta I. triedy spájajúca Čadcu cez Makov s ČR. Smer Vsetín a Rožnov pod Radhoštěm.

V súčasnosti sa buduje diaľnica D/18 v polovičnom profile v smere Čadca – Poľsko (smer: Zywiec – Bielsko-Biala – Katowice).

Železničná sieť:

Cez okres Čadca prechádza železničná trať č. 320 medzinárodného významu v smere Žilina – Čadca – Český Tešín – Bohumír – Praha. Trať je dvojkoľajová a plne elektrifikovaná od r. 1964. Ďalšou traťou je železničná trať číslo 325 v smere Krakov (PL) Zwardoň – Čadca – Bratislava.

Trať č. 320 má mimoriadny význam pre podporu mobility pracovnej sily do priemyselnej aglomerácie – Ostravsko. Zároveň vytvára priestor na prepravu obchodných cestujúcich, resp. turistov z Poľskej republiky. V okrese sú ešte dve miestne trate Čadca – Makov a Čadca – Skalité. Na železničnú sieť je napojených 16 obcí.

Letecká doprava:

Cestná a železničná sieť zabezpečujú spojenie aj s možnou leteckou dopravou a to:

- medzinárodné letisko Ostrava – Mošnov (ČR), vzdialenosť z Čadce 60 km,
- medzinárodné letisko Bratislava, vzdialenosť od Čadce 254 km,
- medzinárodné letisko Poprad, vzdialenosť od Čadce 185 km,
- medzinárodné letisko Žilina – Dolný Hričov, vzdialené od Čadce 30 km, pre malokapacitné a osobné lietadlá.

Dominantné odvetvia sú zastúpené (počet pracovníkov je uvedený za rok 2008):

Strojársky priemysel:

AVC a.s. Čadca (Ø počet **322** pracovníkov)

AVC a.s. Raková (Ø počet 166 pracovníkov)

JJ Electronic s.r.o. (Ø počet 244 pracovníkov)

Komad s.r.o. Krásno n/Kysucou (Ø počet 109 pracovníkov)

TI HANIL SLOVAKIA s.r.o. (Ø počet 153 pracovníkov)

Textilný priemysel:

VATTER SLOVAKIA a.s. (Ø počet **828** pracovníkov)

Automotive Interior World s.r.o. (Ø počet 175 pracovníkov)

KUFNET TEXTIL s.r.o. (Ø počet 170 pracovníkov)

I.Tran., s.r.o. Turzovka (Ø počet 145 pracovníkov)

Drevospracujúci priemysel:

TURZOVSKÁ DREVÁRSKA FABRIKA s.r.o. (Ø počet **136** pracovníkov)

VELM s.r.o. (Ø počet 61 pracovníkov)

LBT s.r.o. (Ø počet 86 pracovníkov)

Ostatné odvetvia:

VDI Okrasa (Ø počet 196 pracovníkov)

COOP Jednota Čadca spotrebné družstvo (Ø počet 779 pracovníkov)

Kysucká nemocnica s poliklinikou (Ø počet **905** pracovníkov)

V podnikoch nachádzajúcich sa v tomto okrese je predovšetkým nutná modernizácia a tiež rekonštrukcia už existujúcich technologických vybavení, taktiež inovácia výrobkov a ich správne umiestnenie na trh. Najproblematickejším trhom v tomto regióne je domáci trh a to v dôsledku nízkej kúpyschopnosti obyvateľstva pracujúceho v tomto regióne. Taktiež v tejto oblasti prevláda znižovanie pracovníkov v pôdohospodárstve, spracovateľskom

priemysle, doprave, stavebníctve, školstve a iných verejných a sociálnych službách. Čo sa týka oblasti obchodu, peňažníctva a poisťovníctva, oblasť prác s nehnuteľnosťami a prenájom, tak tam sa dá povedať, že sa prejavuje rast zamestnanosti.

Ubytovacie zariadenia

Nasledujúca tabuľka 4. 9 nám ukazuje prehľad počtu ubytovacích zariadení v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky.

Tabuľka 4. 9: **Prehľad počtu ubytovacích zariadení za jednotlivé kraje SR**

Kraje SR	Počet ubytovacích zariadení
Banská Bystrica	438
Bratislava	63
Košice	193
Žilina	1 147
Nitra	112
Prešov	499
Trenčín	110
Trnava	87
Žilinský kraj z toho:	
Čadca	104
Bytča	6
Dolný Kubín	58
Kysucké Nové Mesto	6
Liptovský Mikuláš	410
Žilina	132
Martin	41
Námestovo	33
Ružomberok	166
Turčianske Teplice	33
Tvrdošín	158

Zdroj: Vlastné spracovanie, [50]

Z tabuľky 4.9 vyplýva, že najviac ubytovacích zariadení s počtom 1 147 je v Žilinskom kraji. Z toho najviac bolo zaznamenaných v okrese Liptovský Mikuláš s počtom 410. Keďže sa zameriavame na okres Čadca, počet ubytovacích zariadení v tomto území je 104, kde ich je najviac zaznamenaných v obci Oščadnica a to z takého dôvodu, že táto obec patrí medzi najvýznamnejšie centrá letnej a zimnej turistiky na Slovensku. Jej neodmysliteľnou súčasťou je predovšetkým lyžiarske stredisko Veľká Rača. Možnosti ubytovania v okrese zas nie sú až tak dostačujúce.

Prehľad najnavštevovanejších ubytovacích zariadení v okrese Čadca nájdete viď príloha 7.

Lyžiarske strediská

V okrese sa nachádza 10 lyžiarskych stredísk, (viď tab. 4. 10) z ktorých najvýznamnejšie a najviac navštevovanejšie sú predovšetkým známe lyžiarske strediská v Oščadnici a na Makove. U týchto stredísk sú všetky zjazdovky vybavené aj technickým zasnežovaním, čo umožňuje garanciu snehu, predĺženie zimnej sezóny. Taktiež zjazdové trate sú pravidelné upravované a udržiavané. Silnou stránkou týchto stredísk z hľadiska zimných športov je aj ich veľmi dobrá vybavenosť. Vyrástli z nich moderné strediská s bohatou ponukou služieb pre zimné športy. V súčasnosti priťahujú veľa návštevníkov na vrchole sezóny, čo spôsobuje aj dlhé čakanie lehoty na vleky.

Tabuľka 4. 10: **Prehľad lyžiarskych stredísk v okrese Čadca**

Lyžiarske strediská v okrese Čadca	Počet	email/kontakt
Oščadnica - Veľká Rača	4	www.velkaraca.com
Makov - SKI MAKOV	4	www.skimakov.sk
Makov - Kasárne	4	www.zona-snow-makov.sk
Oščadnica - Športcentrum	2	www.sportcentrum.quajuz.sk
Čierne - SKI Čierne	1	www.skicierne.com
Vysoká nad Kysucou	2	p.Opial - 0907 136 121
Klokočov - Hlavice	1	p.Polka - 0905 747 017
Turzovka - Bukovina	2	www.bukovina-sport.szm.sk
Skalité - Serafínov	4	www.skalite.sk
Raková - Korchán	1	www.rakova.sk

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Turistické informačné centrá (TIC)

Turistické informačné centrum je účelové zariadenie poskytujúce v oblasti svojho pôsobenia (mesto, región, turistická oblasť) komplexné informácie o všetkých službách súvisiace s cestovným ruchom. Význam TIC v cestovnom ruchu je primárne v uspokojení potrieb návštevníka získať informácie bezprostredne nadväzujúce na jeho motiváciu cestovať.

TIC má najlepšie predpoklady byť najdôležitejším článkom praktickej propagácie mesta, okolitého regiónu i celého štátu. Jeho úlohou je zadarmo poskytnúť návštevníkovi všetky dôležité informácie a nadviazať s ním ľudský prívetivý kontakt, aby bol pri pobyte spokojný, aby jeho pobyt bol čo najdlhší, pre región ekonomicky prínosný a aby sa do neho i opakovane vrátil. [7]

Tabuľka 4. 12 uvádza prehľad všetkých informačných centier nachádzajúcich sa v danom okrese.

Tab. 4. 12: Prehľad informačných centier v okrese Čadca

Informačné centrá	Sídlo	Email
Informačné centrum Čadca	Námestie slobody 30, 022 01 Čadca	ikcadca@stonline.sk
Turistická informačná kancelária Račatík - Oščadnica	023 01 Oščadnica	tik@velka-raca.sk
Medzinárodné informačné centrum Turzovka	Jašíkova 179, 023 54 Turzovka	mic@mestoturzovka.sk

Zdroj: Vlastné spracovanie

Poskytované služby sú viac menej vo všetkých centrách podobné. Medzi hlavné patria:

- Získavanie, spracovanie a poskytovanie informácií (turistického charakteru: informácie o podujatiach a aktivitách, o kultúrnych pamiatkach, informácie o ubytovacích a stravovacích zariadení),
- Propagácia mestá (obcí),
- Predaj propagačných materiálov.

4. 3. 3 Najvýznamnejšie (historické - kultúrne, prírodné, turistické - športové) zaujímavosti okresu Čadca

Keďže Euroregión Beskydy ako celok je zastúpený nesmiernym bohatstvom či už prírodného, kultúrneho alebo športového charakteru, ale aj časť ktorú sme si vymedzili a ktorá spadá do tohto euroregiónu je tiež veľmi bohatá a pestrá z pohľadu týchto zaujímavostí. Prehľad existujúcich zaujímavostí/atrakcií, ktoré sa nachádzajú v okrese Čadca nájdete v nasledujúcej tabuľke 4. 13.

Tabuľka 4. 13: **Prehľad existujúcich zaujímavostí /atrakcií v okrese Čadca**

Zaujímavosti – atrakcie dvoch centier CR			
Centrum	Historické - kultúrne	Prírodné	Turistické - športové
Turzovka a jej okolie	•Rímskokatolícky Barokový kostol z roku 1759	•Liečivé prameňe – Živčáková	•Uhorčíkovým chodníkom
	•Pamätník oslobodenia 1918 s bustou M.R.Štefánika	•Stratenec – Makov	•Cyklotrasa
	•Socha Drotára s džarkom	•Klokočovské skálie	•Ski - Makov
	•Pamätná izba spisovateľa Rudolfa Jašíka	•Brest - Makov	•Pútnické miesto Živčáková
	•Festival - Drotária	•Korňanský ropný prameň	•Turistický chodník po Javorníckych hrebeňoch
	•Turzovské leto		•Areál športu a oddychu Turzovka
	•Rock Beskyd Fest		•Lyžiarske stredisko Bukovina
	•Beskydské slávnosti		•Turistický pochod

	•Rodný dom herca Jozefa Krónera		
	•Beskydská raylle		
Čadca a jej okolie	•Kostol Sv. Bartolomeja	•Kamenné gule - Milošova Megoňky	•Snow paradise Veľká Rača
	•Múzeum Kysuckej dediny v Novej Bystrici - Vychylovke	•Pevnostné systémy	•Náučný chodník Súľovské skaly
	•Goralské slávnosti	•Vojtovský a Bukovský premeň	•Náučný chodník Veľká Rača
	•Pamätník slovenského povstania	•Šance a Valy	•Kysucká cyklomagistrála
	•Slovenský orloj v Starej Bystrici	•Archeologické Nálezisko v Radoli	•Kaštieľ v Oščadnici
	•Historická lesná železnica v Novej Bystrici - Vychylovka	•Kysucká brána	•Kysucká brána

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Z pomedzi všetkých zaujímavostí, ktoré sa nachádzajú v tomto okrese som vybrala podľa môjho usúdenia (pre mňa) tie najzaujímavejšie. Nazvala som to **7 divov Kysúc** a zároveň typy na výlet.

Jedná sa o:

1. Pútnické miesto Živčáková
2. Kamenné gule v Čadci-Megonkách
3. Prírodná pamiatka Korňanský ropný prameň
4. Najvyšší vrch Kysúc – Veľká Rača
5. Historická úvraťová lesná železnica v Novej Bystrici
6. Pamätník SNP v Čadci
7. Slovenský orloj v Starej Bystrici

Ich popis a zároveň fotky sa nachádzajú viď príloha 8.

4. 4 Perspektíva a návrhy rozvoja cestovného ruchu v okrese Čadca

Základným krokom k stanoveniu a určeniu perspektívy rozvoja daného územia z hľadiska cestovného ruchu je zanalyzovať situáciu nachádzajúcu sa v danom okrese a to predovšetkým formou SWOT analýzy. Ako vhodným podkladom pre určenie vízie a budúceho vývoja je spracovanie vhodného dokumentu napr. Stratégie rozvoja cestovného ruchu, ktorá zároveň v okrese chýba. Cieľom tohto dokumentu by bolo zhodnotiť situáciu v oblasti cestovného ruchu, sústrediť sa predovšetkým na kľúčové problémy a prekážky rozvoja CR, ktoré by sa mali odstrániť, alebo aspoň zmierniť.

A preto v tejto podkapitole sa zameriam na určenie vlastného návrhu vízie daného územia, následný výber jednotlivých priorít a k nim výber strategických cieľov a návrh opatrení. Ďalšou časťou tejto práce bude návrh organizačne - riadiacej koncepcie rozvoja cestovného ruchu v danom okrese, pretože je aj táto časť ako spolupráca a jednanie lídrov či predstaviteľov zapojený svojimi aktivitami do CR môžu pomôcť a rozvíjať dané územie v rámci tejto oblasti.

4. 4. 1 SWOT analýza okresu Čadca

Identifikovanie jednotlivých problémov nachádzajúcich sa v danom území, ktoré boli vypracované formou metódy SWOT analýzy, som dospela na základe problémových analýz rozvoja jednotlivých obcí a miest nachádzajúcich sa v danom okrese a to na základe rozvojových oblastí najmä: cestovného ruchu, technickej infraštruktúry a životného prostredia.

Tabuľka 4. 14: SWOT analýza CR v okrese Čadca

Silné stránky	Slabé stránky
Poloha	Základná infraštruktúra:
<ul style="list-style-type: none">Okres sa nachádza v pohraničnej oblasti a to zo susediacim Poľskom a Čechmi	<ul style="list-style-type: none">Zanedbaná, nekvalitná infraštruktúra
<ul style="list-style-type: none">Dobrá dostupnosť do ekonomických centier regiónu: Kysucké Nové Mesto, Žilina, Ostrava, Třinec	<ul style="list-style-type: none">Nízky stupeň napojenia na verejný vodovod a kanalizáciu v obciach

Príroda a turistika	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúca kanalizácia v niektorých obciach,
<ul style="list-style-type: none"> • Vhodné podmienky pre vidiecku turistiku 	<ul style="list-style-type: none"> • Zlý stav ciest, komunikácií a chodníkov v obciach
<ul style="list-style-type: none"> • Pútnické miesto na hore Živčáková 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomalé tempo opráv cestnej siete
<ul style="list-style-type: none"> • Relatívne čisté ovzdušie 	<ul style="list-style-type: none"> • V mestách a strediskách CR je nedostatok parkovacích miest
<ul style="list-style-type: none"> • Vyhľadávané hubárske oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> • Majetkovoprávne vysporiadanie pozemkov
<ul style="list-style-type: none"> • Lyžiarske zjazdovky a vleky, 	Infraštruktúra CR
Kultúra	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná úprava a údržba existujúcich cyklotrás, lyžiarskych a bežeckých trás
<ul style="list-style-type: none"> • Reálne vysoký stupeň kultúrno-historického potenciálu a spojitosť krajinného rázu a ľudového folklóru 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie sú dobre označené turistické a bicyklové trasy
<ul style="list-style-type: none"> • Miesto športových a kultúrnych podujatí 	<ul style="list-style-type: none"> • Problém vandalizmu, ničiaci turistické značenia
<ul style="list-style-type: none"> • Výhodná dopravná poloha 	<ul style="list-style-type: none"> • Absencia oddychovo-relaxačných zón v obciach,
<ul style="list-style-type: none"> • Tradície v organizovaní rôznych kultúrnych, športových a spoločenských podujatí 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok cyklistických chodníkov
<ul style="list-style-type: none"> • Účasť na domácich a zahraničných medzinárodných výstavách CR s cieľom propagácie jeho prírodných, kultúrnych a historických danosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok zábavných centier pre voľný čas
Ostatné	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná kapacita a kvalita ubytovacích zariadení
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjajúca sa cezhraničná spolupráca medzi ČR a PL 	<ul style="list-style-type: none"> • Značný počet ubytovacích kapacít v súkromí sa oficiálne neeviduje

<ul style="list-style-type: none"> • Novo vybudované Informačné centrum v Turzovke a Turistické informačná kancelária v Čadci 	<ul style="list-style-type: none"> • V strediskách CR chýba ponuka spoločensko-zábavných služieb vo večerných hodinách
<ul style="list-style-type: none"> • Informácie o mestách a obciach formou www stránok 	<ul style="list-style-type: none"> • V miestach sústredeného CR je nedostatok verejných hygienických zariadení
	Životné prostredie
	<ul style="list-style-type: none"> • Nadmerné množstvo výrubu lesných porastov
	<ul style="list-style-type: none"> • Pokračujúce deštrukčné procesy v prírodnom prostredí – odumieranie lesov,
	<ul style="list-style-type: none"> • Nepriaznivé(premenlivé) klimatické podmienky
	Vzájomná spolupráca
	<ul style="list-style-type: none"> • Slabá vzájomná spolupráca a komunikácia verejného a súkromného sektoru a obyvateľstva
	<ul style="list-style-type: none"> • Malý záujem o podnikanie v CR
	Marketing cestovného ruchu
	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúca stratégia cestovného ruchu
	<ul style="list-style-type: none"> • Žiadna štatistická databáza o CR v danom území
	<ul style="list-style-type: none"> • Slabá tvorba produktov CR (balíkov služieb)
	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatočná ponuka doplnkových služieb CR
	<ul style="list-style-type: none"> • Chýbajúci camping, kúpalisko
	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatok vlastných investičných finančných zdrojov

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> Podporovať a rozvíjať aktivity v regióne mestských kultúrnych stredísk a šport 	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatočný vstup investorov
<ul style="list-style-type: none"> Zvýšenie povedomia o domácom CR 	<ul style="list-style-type: none"> Nezáujem občanov o ich kultúrne okolie a rozvoj samotný
<ul style="list-style-type: none"> Vytvoriť podmienky a predpoklady pre rozvoj kultúrnych aktivít všetkých inštitúcií a občianskych združení 	<ul style="list-style-type: none"> Odliv mladých ľudí (potenciálnej pracovnej sily pre odvetvie CR)
<ul style="list-style-type: none"> Podpora ubytovateľov v súkromí do 10 lôžok z Programu rozvoja vidieka 	<ul style="list-style-type: none"> Často mení sa legislatíva
<ul style="list-style-type: none"> Dobudovanie technickej infraštruktúry v obciach 	<ul style="list-style-type: none"> Konkurencia iných turistických regiónov
<ul style="list-style-type: none"> Skvalitniť a rozšíriť internetové stránky miest a obcí 	<ul style="list-style-type: none"> Hrozba zániku tradičnej a ľudovej kultúry
<ul style="list-style-type: none"> Rastúci záujem o pobyty v horách a na vidieku 	<ul style="list-style-type: none"> Dopady finančnej krízy
<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj cykloturistiky, hipoturistiky, backpacking 	
<ul style="list-style-type: none"> Významný prírodný a kultúrno-historický potenciál pre dynamickejší rozvoj CR 	
<ul style="list-style-type: none"> Finančná podpora koncepčných, propagačných a investičných aktivít z fondov EÚ 	
<ul style="list-style-type: none"> Budovanie nových komplexných centier CR (napr. športovo-rekreačný areál v Čadci a Oščadnici) 	

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Zo SWOT analýzy, ktorá je zameraná na oblasť cestovného ruchu je vidieť, že je prevaha slabých stránok nad silnými. Preto z tohto dôvodu je treba sa dôkladne zamerať na problémové oblasti, ktoré trápi dané územie.

Podľa mnou zvolené problémové oblasti sú nasledujúce:

- Základná infraštruktúra
- Infraštruktúra cestovného ruchu a služby
- Spolupráca súkromného a verejného sektoru a samotných občanov
- Marketing cestovného ruchu

Tieto zvolené problémové oblasti rozoberám nižšie a to pri vytváraní priorit ich cieľov a opatrení (viď podkapitola 4. 4. 2).

4. 4. 2 Stratégia v postupe aktivizácie rozvoja CR v okrese Čadca

Pri stanovení postupu aktivizácie rozvoja CR sa môžu zvoliť dve základné cesty. Ako prvá cesta môže byť tzv. strategická cesta (formou dokumentov), alebo operatívna cesta čiastočných krokov (malých jednotlivých projektov).

Ja som si zvolila postup strategickej cesty, v ktorej sa chcem naznačiť a formulovať vlastnú víziu daného územia, následné vymedziť jednotlivé priority a ich špecifické ciele a návrh opatrení súvisiace s rozvojom cestovného ruchu. Ďalšou časťou tejto práce bude tzv. implementácia stratégie - návrh organizačne - riadiacej koncepcie rozvoja cestovného ruchu v danom okrese.

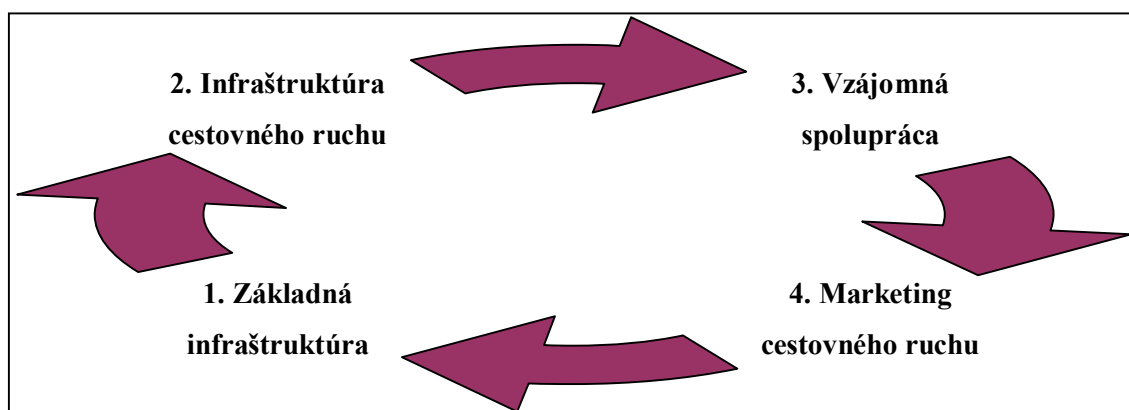
Vízia

Okres Čadca je vďaka svojmu prírodnému prostrediu, kvalitnej infraštruktúre a službám s dostatkom atraktívnych produktov v cestovnom ruchu vyhľadávaným územím, známe svojimi tradíciami, využívajúc svoj prírodný a kultúrno-historický potenciál. Dané územie je významným centrom cestovného ruchu, ktoré navštevuje množstvo ľudí, za účelom aktívneho trávenia voľného času a pravidelného vracania sa doň.

Prioritné oblasti

Na základe zhotovenej analýzy a následne naznačených problémových oblastí sa môže v ďalšom kroku vytvoriť najnutnejšie oblasti k rozvoju CR v okrese Čadca. Ako za hlavné prioritné oblasti ktorou by sa stratégia mohla zaoberať som zvolila (viď schéma)

Schéma 4. 1: Návrh prioritných oblastí rozvoja cestovného ruchu v okrese Čadca

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Priorita 1: Základná infraštruktúra

Opis problému: Základná infraštruktúra predstavuje predpoklady pre celkový rozvoj daného okresu a je nevyhnutná pre akúkoľvek sféru činnosti. Nevýhodou tohto okresu je veľmi zanedbaná a nekvalitná infraštruktúra, ktorá bráni rozvoju turizmu. Ďalším negatívom je zlý stav ciest a chodníkov a taktiež ich oprava je na veľmi slabej úrovni a má pomalé tempo a mnoho ďalších problematických oblastí, ktoré sú vymedzené v nasledujúcich opatreniach.

Strategický cieľ: Dobudovaná základná infraštruktúra územia.

Opatrenie č. 1.1: Podpora výstavby cestnej infraštruktúry.

Aktivita: Veľkú pozornosť venovať údržbe komunikácií predovšetkým v centrách CR.(Turzovka, Čadca).

Rekonštruovať prístupovú komunikáciu ku kaštieľu v Oščadnici.

Opatrenie č. 1.2: Podpora výstavby nových vodovodných a kanalizačných sietí.

Aktivita: V centrách CR vykonať rekonštrukciu a výstavbu kanalizačnej siete. Realizovať vo všetkých obciach druhú etapu odkanalizovania.

Opatrenie č. 1.3: Realizovať plán výstavby, opráv, údržby ciest a chodníkov.

Aktivita: Spracovať technickú dokumentáciu rekonštrukcie ciest a chodníkov. Spracovať harmonogram usporiadania vlastníctva pozemkov.

Opatrenia č. 1.4: Riešiť vysporiadanie pozemkov majetkoprávných vzťahov k pozemným komunikáciám.

Aktivita: Spracovať návrh a realizovať vysporiadanie pozemkov.

Opatrenie č. 1.5: Zvýšiť kapacitu parkovísk a zlepšiť technický stav autobusových zástaviek.

Aktivita: Realizovať zlepšenie technického stavu autobusových zástaviek.
Rozšírenie kapacity parkovísk ako aj ich nová dostavba.

Priorita 2: Infraštruktúra cestového ruchu a služby

Opis problému: Aj infraštruktúra CR ako aj jej služby sú veľmi základným prvkom pri rozvoji daného územia. Dá sa povedať, že daná vybavenosť okresu infraštruktúrou CR ako aj doplnkovými zariadeniami pre návštevníkov CR nie je v dostatočnej miere. Situácia vo sfére služieb taktiež nie je uspokojivá. Existuje tu celá rada nedostatkov, ktoré tým pádom znižujú konkurencieschopnosť daného územia. Ako za najväčšie nedostatky, ktoré dané územie trápia sú vlastne vymedzené v nasledujúcich krokoch.

Strategický cieľ: Zlepšiť vybavenie infraštruktúry CR, služby CR predovšetkým zvyšovaním kvality a ich následné rozširovanie.

Opatrenie č. 2.1: Úprava a udržiavanie existujúcich cyklotrás.

Aktivita: Zvýšiť bezpečnosť pohybu na cyklotrasách.
Zabezpečiť údržbu cyklociest vedúce mimo cestných komunikácií.
Vybudovať informačné tabule upozorňujúce na zaujímavé miesta.
Rozšíriť sieť cyklotrás o ďalšie zaujímavé trate vedené cez lesy a lúky.

Vybudovať odpočívadlá pre cykloturistov.

Opatrenie č. 2.2: Úprava a udržiavanie existujúcich lyžiarskych a bežeckých trás.

Aktivita: Zabezpečiť hlavne v sezóne zimného obdobia pravidelnú údržbu a úpravu týchto trás.

Opatrenie č. 2.3: Podpora výstavby a modernizácií zariadení o ďalšie služby CR.

Aktivita: Výstavba zábavných centier pre voľný čas s celoročnou prevádzkou.
Modernizácia, rekonštrukcia a rozšírenie už existujúcich zariadení o ďalšie služby (fitness, wellness, športové haly).

Zabezpečiť požičovne bicyklov a športových potrieb.

Opatrenie č. 2.4: Podpora výstavby a údržby ubytovacích a stravovacích zariadení.

Aktivita: Výstavba, rekonštrukcia a údržba zariadení rôznych kategórií.

Priorita 3: Tvorba vzájomnej spolupráce

Opis problému: Spolupráca súkromného, verejného sektora, a aj miestneho obyvateľstva je z hľadiska rozvoja CR veľmi dôležitá. Medzi slabé stránky som uviedla predovšetkým, že v danom okrese je spolupráca zmienených subjektov veľmi slabá. Preto úlohou miest/obcí by mala byť lepšia koordinácia s podnikateľmi pri poskytovaní služieb a starostlivosť obyvateľstva vedúce k podpore a rozvoju CR. Nesmieme zabúdať ani na obyvateľstvo, ktoré taktiež musí byť dostatočne informované o prínosoch v rozvoji CR, aby aktivity spojené s jeho rozvojom vnímalo pozitívne.

Strategický cieľ: Zlepšenie vzájomnej spolupráce a komunikácie verejného sektora so súkromným sektorom a aj s miestnym obyvateľstvom.

Opatrenie č. 3.1: Zvýšenie informovanosti subjektov CR zainteresovaných na jeho rozvoji.

Aktivita: Organizovať pravidelné stretnutia s poskytovateľmi CR a to za účelom informovania o aktuálnej situácii v rozvoji CR v danom okrese.

Tvorba určitých plánov do budúcnosti s cieľom ich vyzvania k spolupráci.

Informovať obyvateľov o vplyve CR na územie.

Opatrenie č. 3.2: Podpora spolupráce subjektov CR.

Aktivita: Založenie fondu o udeľovanie ceny za najlepšiu spoluprácu.

Spoločné semináre zamerané na poradenstvo, predávanie skúsenosti.

Priorita 4: Skvalitnenie marketingu cestovného ruchu

Opis problému: Situácia v rámci marketingu je ovplyvnená tým, že v danom okrese prevažne chýba účinná regionálna koordinácia a predovšetkým manažment cestovného ruchu. Ale dá sa povedať, že situácia sa celkom zlepšila v tom, že v strediskách CR sú novo vytvorená informačné centrá, ktoré dané územie aspoň trochu propaguje, ale táto činnosť by sa mala v budúcnosti trochu viac profesionalizovať a taktiež ponuku služieb v nich viac skvalitniť a predovšetkým rozšíriť. Vymedzená priorita je rozšírená o nasledujúce body.

Strategický cieľ: Strategická realizácia marketingových aktivít daného okresu.

Opatrenie č. 4.1: Vytvorenie marketingovej stratégie CR daného územia.

Aktivita: (SWOT analýza, definovanie marketingových cieľov, tvorba marketingovej stratégie, implementácia, kontrola).

Opatrenie č. 4.2: Realizácia prieskumu trhu.

Aktivita: Pravidelné zisťovanie a vyhodnocovanie potrieb a želaní domácich a zahraničných návštevníkov, ako aj motív ich návštevy.

Pravidelné zisťovanie trendov na trhu CR a prispôbiť sa im.

Vytvorenie štatistickej databázy o CR v danom území.

Opatrenie č. 4.3: Podpora činnosti turistických informačných centier.

Aktivita: Dobudovanie informačných centier v turistických lokalitách.

Spojenie turistických informačných stredísk do jednotného informačného systému v CR.

Opatrenie č. 4.4: Tvorba produktov CR (balíkov služieb).

Aktivita: Dokompletizovať vybavenosť existujúcich zimných stredísk CR – parkoviská, hygienické zariadenia, športové školy, požičovne športových potrieb.

Vytvoriť návrhy spoločných produktov CR v spolupráci s mikroregiónom Horné Kysuce a Euroregiónom Beskydy.

Zlepšenie ponuky produktov v centrách CR.

Spojenie ponuky chránených prírodných lokalít s náučnými chodníkmi a historickými pamiatkami.

Pri tvorbe nových produktov využiť možnosti spolupráce s Euroregiónom Beskydy.

Ako doplnkovú prioritu by som ešte zvolila:

Priorita č. 5: Zachovanie ľudových remesiel

Opis problému: Okrem poskytovania služieb v ubytovacích a stravovacích zariadení a pod., ktoré tvoria hlavný podiel z poskytovania služieb sa čoraz častejšie dostávajú do popredia poskytovanie doplnkových služieb, ktorých v dnešnej dobe je mnoho. Ja by som v danom území podporila tradičné ľudové remeslá, ktoré už postupne ustupujú do úzadia. Myslím si že zachovanie tejto podoby by prinieslo nemalé pozitívum. Aké opatrenia a návrhy by som pre túto prioritu urobila sú uvedené v nasledujúcom texte.

Strategický cieľ: Podpora tradičných ľudových remesiel typických pre dané územie.

Opatrenie č. 5.1: Aktívna činnosť okresu Čadca v oblasti zachovania a podpory rozvoja tradičných ľudových remesiel.

Aktivita: Informovať ľudových remeselníkov o možnosti spolupodieľať sa na rozvoji v danom okrese.

Zvýšiť účasť remeselníkov na rôznych podujatiach.

Podporiť činnosť remeselníkov v oblasti marketingu.

Vytvoriť celoročne otvorenú expozíciu drotárstva s možnosťou výučby pre návštevníkov a zakúpenia suvenírov z drôtu.

Z môjho hľadiska si myslím, že mnou navrhnuté priority a k nim vymedzené špecifické ciele a zároveň ich opatrenia sú vzhľadom k vymedzeniu problémových oblastí vhodne zvolené a mohli by prispieť aspoň ako malá pomoc k tvorbe Stratégie rozvoja cestovného ruchu, ktorá v okrese zatiaľ chýba.

Návrh systému implementácie stratégie

Pre účinnú implementáciu je potrebná predovšetkým spolupráca veľkého počtu subjektov, ktorý budú zapojený do tvorby stratégie rozvoja CR v danom okrese. V prvom rade by sa mala vyriešiť *stránka organizačná* a s ňou spojená otázka: Kto všetko by mal byť zapojený do tvorby dokumentu a kto je ochotný a má záujem sa podieľať na tvorbe stratégie. Pri vyriešení organizačnej stránky prichádza *riadiaca stránka* a tá je zameraná už konkrétne kto daný dokument povedie, zvolenie tzv. hlavného koordinátora, ako sa dohodnú na spolupráci a určitých postupoch, či sa niektoré inštitúcie spoja v rámci riešenia priorít, alebo to budú riešiť ako celok (tým).

Aby zmienená spolupráca bola efektívna, bolo by dobre splniť niekoľko podmienok:

- spolupráca by mala byť výhodná pre všetky zúčastnené subjekty,
- mali byť stanovené jasné ciele, ktoré sa majú dosiahnuť,
- v rámci spolupráce majú byť za každý subjekt vyčlenené osoby, ktoré sú zodpovedné za plnenie prijatých úloh v rámci spolupráce,
- forma komunikácie medzi príslušnými subjektmi by mala byť intenzívna tak, aby sa prípadné problémy spolupráce riešili už v zárodku,
- taktiež spolupráca by mala mať vhodnú právnu formu, v rámci ktorej sú stanovené presné pravidlá a personálne, finančné a technické zabezpečenie.

Podľa môjho návrhu by mali byť zainteresované predovšetkým tieto subjekty:

- Úrad ŽSK
- Regionálna rozvojová agentúra Kysuce
- Agentúra pre regionálny rozvoj v Žiline
- Referát regionálneho rozvoja, cestovného ruchu a podnikateľských aktivít
- Podnikateľské subjekty pôsobiace v oblasti CR

Mohli by sa využiť aj inštitúcie typu:

- Združenie Euroregiónu Beskydy
- Obvodný lesný úrad
- Správa CHKO Kysuce

Implementáciu „Stratégie rozvoja cestovného ruchu“ okresu Čadca zabezpečí Úrad ŽSK, referát regionálneho rozvoja, cestovného ruchu a podnikateľských aktivít v spolupráci s kľúčovými partnermi pôsobiacimi v oblasti CR. Hlavnú úlohu v implementácii budú mať regionálna rozvojová agentúra Kysuce pôsobiaca v Čadci a agentúra pre regionálny rozvoj v Žiline. Následne tieto agentúry by mohli plniť úlohy pri naplňaní cieľov stratégie:

- môžu byť nositeľom rozvojových projektov v oblasti CR,
- pôsobiť ako poradenský servis, predovšetkým v súvislosti s prípravou a implementáciou jednotlivých projektov v rámci stratégie,
- kontrolovať implementáciu projektov.

Monitoring a hodnotenie

Monitorovanie implementácie stratégie zabezpečí Úrad ŽSK, referát cestovného ruchu v spolupráci s partnermi pôsobiaci v oblasti CR. Úlohy monitorovania by mohli byť nasledujúce:

- monitorovať implementáciu stratégie podľa indikátorov, výsledkov, dopadov,
- dozerat' nad plnením cieľov stratégie,
- navrhovať a predkladať zastupiteľstvu ŽSK zmeny v obsahu stratégie.

Hodnotenie by mohol zabezpečiť každým rokom referát regionálneho rozvoja, cestovného ruchu a podnikateľských aktivít na základe ktorých prípravy návrh aktualizácie stratégie.

4. 4. 3 Návrh priestorových jednotiek rekreácie a cestovného ruchu v okrese Čadca

Predmetom a cieľom návrhu priestorových jednotiek v rámci rekreácie a cestovného ruchu je predovšetkým zaradenie jednotlivých častí tohto okresu do určitej sféry, kde by mali patriť v rámci tejto oblasti. Pre dobrý prehľad je výsledkom vytvorená mapa obrázok 1. daného okresu, v ktorej sú zreteľne vyznačené oblasti (horská, turistická, rekreačná, vidiecka) jednotlivých častí nachádzajúcich sa v danej lokalite.

Okres spadá do priestorovej štruktúry Kysuckej oblasti cestovného ruchu. Územie okresu sa člení na:

Rekreačné krajinné celky a to: Čadca a okolie, Turzovská vrchovina a Kysucké Beskydy.

Administratívne správne centrum okresu: mesto Čadca.

Prímestská rekreačná zóna: Čadca a Turzovka. Táto zóna by sa mala dobudovať a rozšíriť v oblasti: Jurošov Vrch, Milošovský potok, Bogáňovci Bukovina.

Strediská medzinárodného významu: Oščadnica, Skalité, Makov.

Strediská regionálneho významu: Čierne, Raková, Korňa, Klokočov, Zborov.

Stredisko celoštátneho významu: Nová Bystrica.

Sídelné strediská rekreácie a turizmu: Čadca – Husárik, Čierne, Raková – Korcháň, Korňa, Zborov.

Aglomerácia rekreačných útvarov: Veľká Rača, Skalité, Klokočov, Nová Bystrica, Makov.

Centrum rekreačných útvarov: Makov.

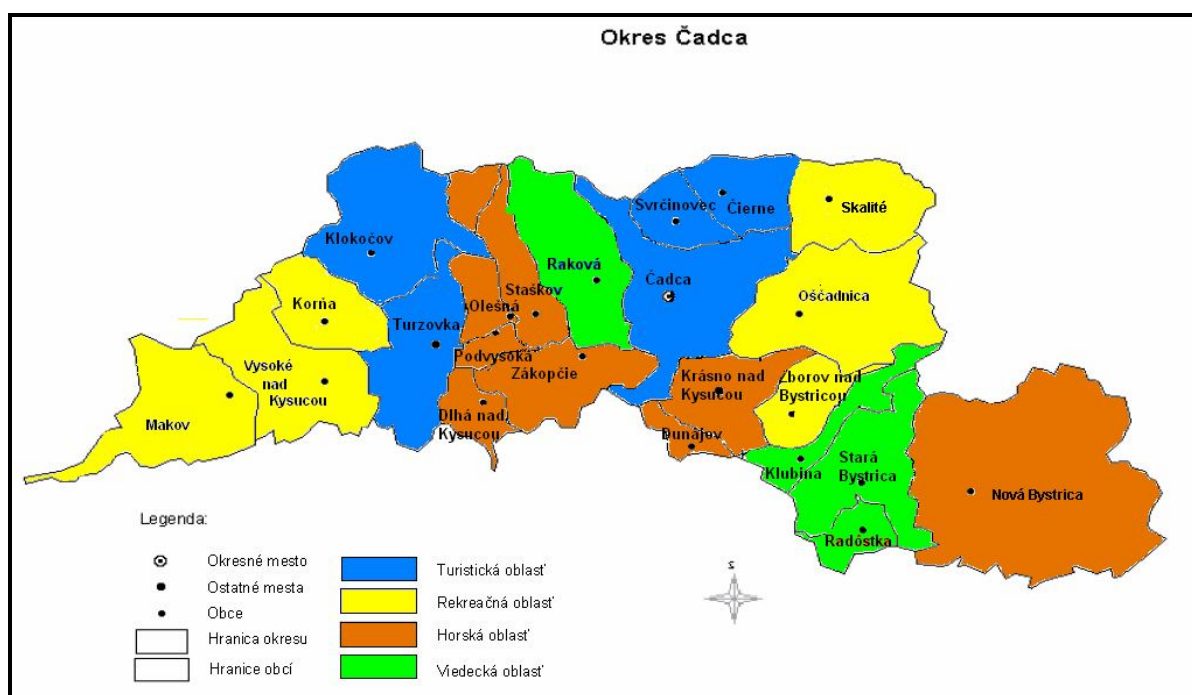
Miesto s vidieckymi podhorskými sídlami s obytnou a rekreačnou funkciou: Makov, Vysoká nad Kysucou, Korňa, Klokočov, Olešná, Oščadnica, Stará Bystrica, Klubina.

Miesto s prírodnými liečebnými kúpeľmi: Makov.

Miesto s prírodnými liečebnými prameňmi: Živčáková – Turzovka.

Nasledujúca mapa nám znázorňuje prehľad obcí a miest daného okresu a ich rozdelenie do určených oblastí. Jedná sa predovšetkým o horskú, rekreačnú, turistickú a vidiecku oblasť.

Obrázok 1: **Prehľad jednotlivých obcí a miest spadajúci do vybraných oblastí**

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Keďže okres Čadca je pohraničným okresom, tak medzištátne územné väzby rekreácie a turizmu je treba predovšetkým zabezpečiť s:

- Českou republikou a to hlavne v okolí Makova – V. Javorník, Bumbálka, pri Klokočove – Biely Kríž a pri Svrčinovci – Jablunkov,
- Poľskou republikou v priestoroch Skalité – Serafinov a Oščadnica – Veľká Rača.

Medziokresné väzby s okresom Bytča v priestore Makov – Čierne, s okresom Námestovo v smere Nová Bystrica – Vychylovka – Oravská Lesná, s okresom Žilina v smere Stará Bystrica – Lutiše – Terchová.

Za veľký potenciál okresu Čadca môžeme považovať rekreačný potenciál. V nasledujúcej tabuľke 4. 15 je uvedené aké formy cestovného ruchu prevládajú v danom okrese. Systém som zvolila na základe hodnotenia bodovej škály a to od 1 do 5, pričom 5 je najvýznamnejšie. Pre zaujímavosť som zahrnula aj také formy cestovného ruchu, ktoré v tomto okrese sa vôbec nevyskytujú.

Tabuľka 4. 15: **Prehľad foriem cestovného ruchu v danom okrese**

Okres Čadca Formy CR:		Oblasti majúce potenciál pre danú formu
Horský cestovný ruch	5	Veľká Rača, Makov, Skalité
Zdravotný cestovný ruch	0	-
Wellness	1	Makov
Pobyt pri vode	0	-
Individuálny turizmus(vandrovanie)	3	Turzovka - Živčáková, Makov, Oščadnica,Raková, Skalité
Pešia turistika	5	Raková, Makov, Čierne
Cykloturistika	3	Čadca, Turzovka, Makov
Vidiecky cestovný ruch	3	Nová Bystrica
Hipoturistika	2	Raková, Makov, Čierne
Agroturistika	4	Raková, Klubina, Čierne, Svrčinovec, Makov
Kultúrno - poznávací cestovný ruch	3	Turzovka, Čadca, Stará Bystrica, Makov, Korňa, Vysoká nad Kysucou,
Poľovníctvo	3	Vysoká nad Kysucou, Korňa, Makov, Podvisoka, Staškov, Oščadnica
Rybárstvo	1	Korňa

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Keďže okres Čadca spadá do horskej oblasti, tak je jednoznačne, že v ňom prevláda horský cestovný ruch a to prevažujúci na zimné športy. Poloha okresu a jej prírodné a klimatické podmienky dávajú tejto oblasti veľký potenciál na zimné športy, turistiku, cykloturistiku a agroturistiku. Je pravda že tieto formy nie sú v danej oblasti až tak dostatočne využívané a práve týmto sa zaoberám a riešim situáciu nižšie uvedenom texte.

Čo je ešte treba ešte zlepšovať a rozvíjať?

- V horských strediskách turizmu a rekreácie je treba zlepšovať kvalitu a štruktúru športovej a obslužnej vybavenosti a kapacitne ich rozširovať, ale iba v tých oblasti ktoré nezasahujú do CHKO Kysúc. V CHKO Kysuce by sa mala dôsledne regulovať predovšetkým: lyžiarska, horská - pešia turistika a cykloturistika. A vlastne túto ponuku treba presúvať do iných terénov, ktoré majú na to predpoklady. Prehľad CHKO Kysuce vid' príloha č. 9.

- Ekologicky kvantitatívny rast je treba umožniť pre dobudovanie aglomerácie stredísk Oščadnica – Veľká Rača a Makov – Veľký Javorník.
- Záujem turistov o rekreáciu pri vode v lete v okrese je veľmi malý a to z toho dôvodu, pretože má slabú kvalitnú vybavenosť a tiež aj pre klimatické podmienky. Keďže okres Čadca má menej priaznivé klimatické podmienky ako v iných oblastiach, kde sa využíva turizmus pri vode a termálne kúpaliska, tak v tomto okrese by sa mohlo vybudovať viac krytých zariadení (plaváreň). V celom okrese sa nachádzajú iba jedna plaváreň dve malé kúpaliska (bazény) a to poskytuje Chata Klímek – Makov kde sa nachádza otvorený bazén s výhrevom vody a na Chate Skalovka – Staškov môžete vyskúšať prírodné ekologické jazierko.
- Dá sa povedať, že na tomto území v podstate chýba aj tzv. Wellnes centrum, kde by sa ponúkala na jednom mieste široká škála wellnes služieb. Toto centrum by bolo dobre umiestniť v blízkosti centra Čadce.
- Poznávací turizmus by mal popri návšteve rôznych prírodných výtvorov sa viac zamerať na poznávanie historických a kultúrnych pamiatok, výstav, folklórnych festivalov, slávnosti. Taktiež sa zamerať na budovanie kvalitnej vybavenosti, ktorou by sa zvýšila návštevnosť a to predovšetkým u takých atrakcií ako sú napr.: v Novej Bystrici – Vychylovke.
- A naopak zabrániť budovaniu v takých častiach, kde by sa mala zachovávať príroda v pôvodnom vstave ako je napr. Hora Živčáková, ktorá je v dnešnej dobe veľmi zasiahnutá ľudskou činnosťou v podobe masívneho výrubu stromov. Liečivé pramene, ktoré v minulosti prúdili samovoľným tempom, sú dnes napojené na vodovodné kohútiky, ktoré vôbec nepôsobia estetickým dojmom a na základe nich pramene nie sú už v takej kvalite, lebo netečú stálym prúdom.
- Keďže v okrese nie je skoro vôbec žiadne kempingové stredisko, a práve také stredisko by sa hodilo vyriešiť aj v blízkosti hory Živčáková, pretože veľa ľudí prichádza na toto miesto z rôznych kútov a zdržiavajú sa tam aj niekoľko dní a veľkým záujmom niektorých je prespať pod holým nebom v blízkosti kaplnky Panny Márie.
- Čo sa týka cykloturistiky tam je treba vybudovať komplexný servis pre túto formu turizmu, predovšetkým ju doplniť o novo vybudované trasy a napojiť cyklomagistrálu Kysúc so susednými krajinami ale aj zahraničnými susedmi ako v Česku a Poľsku. Veľkým problémom je, že tieto trasy nie sú vyznačené v priestore, ich povrch nie je

vždy upravený, často sa križujú s turistickými chodníkmi, vedú po dopravných komunikáciách s nevyznačeným pásom pre cyklistov.

- Pre rozvoj turizmu ktorý by mohol mať celoštátny a zahraničný charakter, by sa malo využívať kultúrnych, spoločenských, športových podujatí. Veľkým príkladom týchto podujatí, ktorý ich využíva v dostatočnej miere je mesto Turzovka, kde veľký ohlas majú hlavne Beskydské slávnosti (Drotária, Rock Beskyd Fest, folklór a ľudové tradície ...). Každá obec daného územia je niečím špecifická a preto by sa mohli viac posnažiť a pozdvihnúť svoj kultúrno – spoločenský potenciál, a aj na základe neho prilákať čoraz viac návštevníkov.
- Zvyšovanie intenzity medzinárodného turizmu si vyžaduje taktiež aj zlepšenie dopravnej dostupnosti a jej vybavenosti hraničných priechodov. Bolo by dobre doriešiť spôsob turistického prepojenia medzi strediskom Oščadnica – Veľká Rača s priestorom Rycerka Góna.
- Najvyššiu úroveň ponuky služieb by sa mala zabezpečiť v priestore Makova, a to z dôvodu toho že, táto oblasť je veľmi často navštevovaná a s rozšírenou ponuku služieb bude viac prosperovať. Veľkým plusom je v tejto oblasti, že je tam záujem vybudovať klimatické kúpele, ktoré by boli prvými kúpeľami v danom okrese.
- Ďalej by sa mala úroveň ponuky zabezpečiť aj v priestore Oščadnica, pretože majú veľmi dominantné postavenia v oblasti zimnej turistiky, kde budú aj najďalej dominovať zimné lyžiarske športy. Táto ponuka služieb by sa mala viazať aj predovšetkým na letný turizmus, ktorý v Oščadnici veľmi chýba. To ovplyvňuje aj celkový počet návštevníkov v lete, ktorý je omnoho nižší ako v zime. V obci chýba atraktívny produkt spojený predovšetkým s vodou, vodnými atrakciami, ponuka športových, zábavných a iných služieb. Turista prichádzajúci v období inom ako zimnom, tu nachádza len málo aktivít a ponuku služieb, pre ktoré by bol ochotný prísť opakovane na pobyt v lete.
- V okrese je taktiež množstvo vybudovaných turistických trás. vid' príloha 9. Medzi najvýznamnejšie patria trasy spájajúce Čadcu s Makovom, Oščadnicu so Skalitým, Starou Bystricou a priestorom Terchovej a Oravskej Lesnej. Avšak niektoré trasy nie sú v dobrom stave a ich vybavenosť je treba doplniť.

5. Záver

Cieľom mojej diplomovej práce bolo zamerať sa na akej úrovni a v akej situácii sa nachádza cestovný ruch v slovenskej časti Euroregiónu Beskydy a navrhnúť možné alternatívy daných riešení a nedostatkov týkajúcich sa čiastočne vymedzeného územia. Vymedzeným územím mám na mysli okres Čadca a dôvod výberu je už zmienený v úvode.

Nevyhnutnou podmienkou na to, aby cestovný ruch zaujal významnejšie miesto hospodárskeho rastu, je predovšetkým akceptovanie jeho komplexnosti. Táto komplexnosť spočíva nielen v rešpektovaní rozvoja ubytovacích kapacít a turistických atrakcií, ale aj v rozvoji celej technickej a spoločensko-kultúrnej infraštruktúry krajiny. Znamená to systematický investovať tak do hmotných objektov, ako aj do vzdelávania obyvateľstva, a to jazykového i kultúrneho. Dôležitú úlohu v tomto komplexnom rozvoji krajiny majú predovšetkým regionálne aliancie cestovného ruchu, ktoré sú predovšetkým nositeľom harmonizácie podmienok pre aktívny cestovný ruch.

Dá sa povedať, že Euroregiónu Beskydy so svojimi atraktívnymi pohoriami a údoliami riek ponúka výhodné podmienky pre rôzne druhy a formy cestovného ruchu, najmä pre pešiu turistiku, cykloturistiku, zimné športy, agroturistiku a vidiecku turistiku, športové rybárstvo, kultúrny, náučný, kongresový a incentivný cestovný ruch. Región disponuje aj prírodným, historickým a geografickým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu.

Spoločnou základňou Euroregiónu Beskydy na českej a slovenskej strane sú, pre rozvoj cestovného ruchu, stredom územia vedúce paralelné turistické línie v smere sever – juh. Hraničné pohoria vonkajšieho Karpatského oblúka zasahujúce na územie Euroregiónu Beskydy (Javorníky a Beskydy) tvoria medzi nimi predel, ale zároveň spoločné turistické a rekreačné destinácie. K turistickým atraktivitám spomínaného regiónu patrí i bohaté kultúrne dedičstvo regiónu, najmä kultúrne aktivity spojené s folklórnou tvorbou, kultúrnymi festivalmi ako aj kultúrnymi monumentmi. Vidiek disponuje i rozvojovým potenciálom vo forme tradičných remesiel a špecifických foriem poľnohospodárskej výroby. Bohatstvo architektonických pamiatok sa nachádza v jednotlivých mestách a obciach Euroregiónu Beskydy.

Problém ktorý ma už dlhodobú tendenciu a neustále pretrváva je nedostatočné využitie potenciálu cestovného ruchu. Nejedná sa o to že v danom regióne by bolo málo ubytovacích či stravovacích zariadení, práveže týchto zariadení je v hojnom počte, ale

problém je v tom že kvalita služieb jednotlivých zariadení nie je dostačujúca. Medzi základne problémy považujeme kvalitu základnej a sprievodnej turistickej infraštruktúry, neuspokojivá úroveň znalosti cudzích jazykov a predovšetkým nedostatočná kvalita propagácie regiónu a marketing služieb cestovného ruchu, ktorá by mala byť dobrým podkladom pre budovanie imidže regiónu. Nedostatočné využitie turistického potenciálu je dané aj neprístupnosťou a nízkou kvalitou cezhraničnej infraštruktúry, ale taktiež aj nízkou kvalitou turistických služieb.

Euroregión Beskydy ako celok má za uplynulé roky od jeho vzniku množstvo realizovaných projektov. Každá z národnostných častí patriaca do tohto Euroregiónu sa snaží o realizáciu projektov, ktoré prinesú určitý osah pre dané územie. Jednotlivé projekty boli a niektoré ešte stále sú financované z prostriedkov štátneho rozpočtu, prostredníctvom finančného príspevku MVRR SR, finančných prostriedkov z predvstupových fondov a štrukturálnych fondov, z ktorých možnosť čerpania vznikla pred vstupom do EU.

V mojej diplomovej práci som sa zamerala v rámci realizovania projektov predovšetkým na slovenský celok euroregiónu, pretože slovenská strana na rozdiel od českej strany má väčšiu možnosť využívať viac systém podpory euroregionálnych aktivít poskytované MVRR SR. Dá sa povedať, že tieto realizované projekty sú najčastejšie zameraná na určitú prezentáciu a propagáciu cestovného ruchu. Najaktuálnejšou formou a aj dosť účinnou je propagácia formou zúčastňovania sa na medzinárodných veľtrhoch.

Ako som už v úvode spomínala ťažiskom diplomovej práce je 4 kapitola zameraná na potenciál rozvoja cestovného ruchu mnou vybraného územia a to okresu Čadca, samozrejme spadajúci do slovenskej časti euroregiónu Beskydy. Výsledky práce ukázali, že daný okres má dobrú perspektívu v rámci rozvoja cestovného ruchu, a to predovšetkým z hľadiska vynikajúcej geografickej polohy, množstvom historických a kultúrnych pamiatkach, ľudovej architektúre a tradíciám, ktoré tam vládnu. Ďalšou perspektívou je existencia prírodných daností a športovo rekreačných možností, ktoré môžu vytvárať vhodné podmienky pre dlhodobý a krátkodobý pobyt návštevníkov. Pre rozvoj cestovného ruchu sú atraktívne najmä hornatiny, ktoré poskytujú možnosti zimných športov, ale aj reliéf vrchovín a erozných brázd podporujúci horskú turistiku, cykloturistiku, chatárenie, poľovníctvo a údolia riek, ktoré sú vhodné pre hipoturistiku. Tradičným prínosom pre rozvoj cestovného ruchu je bohatá tradícia, spojená s folklórom a tradičnými remeslami.

Tieto predpoklady dávajú danému okresu možnosť rozvoja CR v oblasti agroturistiky. Ale tieto všetky perspektívy treba ešte ďalej rozvíjať. Nevyhnuté pre rozvoj CR je predovšetkým existencia technickej a dopravenej infraštruktúry, ktorá zvýši danej oblasti pridanú hodnotu pre jeho návštevníkov ako aj propagácia regiónu.

Diplomová práca ukázala, že na základe zistených výsledkov, ku ktorým som sa dopracovala po vyhotovení SWOT analýzy som zistila, že územie tohto okresu musí ešte dosť zapracovať na tom, aby sa o ňom hovorilo ako som navrhla v mojej vízie. V okrese je jasná prevaha slabých stránok nad silnými a práve mojou úlohou v tejto práci bolo sa zamerať na tieto problémové oblasti, ktoré daný okres trápí. Snažila som sa z týchto problémových oblastí vymedziť prioritné oblasti, a k nim navrhnúť jednotlivé opatrenia, ktoré by mohli pomôcť k rozvoji CR daného územia. Medzi základné problémové oblasti ktoré, danú oblasť trápí a brzdí ju v rozvoji CR je predovšetkým základná infraštruktúra, infraštruktúra cestovného ruchu, vzájomná spolupráca a marketing cestovného ruchu. Pre maximálne využitie potenciálu cestovného ruchu je veľmi potrebné podporovať spoluprácu súkromného a verejného sektora pri plánovaní, tvorbe a realizácii koncepčných dokumentov riešiacich oblasť cestovného ruchu. Diplomová práca končí návrhom čo je ešte zlepšiť v rámci rozvoja turistického potenciálu.

Za prínos diplomovej práce možno považovať navrhované priority a k nim ich opatrenia, ktoré by mohli prispieť k zlepšeniu rozvoja v rámci CR v okrese Čadca, ktoré boli predovšetkým vyšpecifikované na základe vykonanej analýzy a tiež návrhy v rámci rozvoja turistického potenciálu. Dúfam, že táto práca prispeje aspoň k čiastočnému rozvoju cestovného ruchu v danej lokalite, ktorý disponuje potrebným potenciálom pre jeho rozvoj.

Zoznam literatúry

Monografie:

1. BÖHM, Hynek. *Možnosti euroregionů na polsko-české hranici*. In: Opolské a opavské Slezsko ve směru evropských standardů. Využití společných šancí. Opava: Slezská univerzita, 2002. s. 23-27.
2. BOROVSÝ, J., SMOLKOVÁ, E., NIŇAJOVÁ, I. *Cestovný ruch trendy a perspektívy*. 1. vydanie. Bratislava: IURA EDITION, spol. s r.o., 2008. ISBN 978-80-8078-215-3. 280s.
3. GAJDIČIAR, I.; GACÍK, M.; PAŠTRNÁK, P. 1958 Turzovka 1998. Turzovka: *Nadácia 400 rokov Turzovky*, 1998. 475 s. ISBN 80-967969-6-8.
4. HLADKÁ, J. *Technika cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 1997. 158s. ISBN 80-7169-476-2.
5. HORNER, S.; SWARBROOKE, J. *Marketing Tourism, Hospitality and Leisure in Europe*. London: International Thomson Business Press, 1996. 488 s. ISBN 80-247-0202-9.
6. INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch (základy)*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 120 s. ISBN 978-80-245-1252-5.
7. JAKUBIKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 288s. ISBN 978-80-247-3247-3.
8. JEŽEK, J. *Prostorová a regionální ekonomika*. 2. vydání. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 1999. 238 s. ISBN 80-7082-575-8.
9. KASPAR, C. *Základy cestovního ruchu*. Banská Bystrica: EKF UMB, 1995. 159 s. ISBN 80-901166-5-5.
10. *KULTÚRA A CESTOVNÝ RUCH* (Zborník z vedeckej konferencie). Banská Bystrica: EKF UMB, 2001. 176 s. ISBN 80-8055-507-9.
11. MAIER, G., TÖDTLING, F. *Regionálna a urbanistická ekonomika*. 2. Regionálny rozvoj a regionálna politika. Bratislava: Elita, 1998. 314 s. ISBN 80-8044-049-2.

12. MALINOVSKÝ, J., SUCHÁČEK, J. *Velký anglicko-český slovník regionálního rozvoje a regionální politiky evropské unie*. Ostrava: VŠB – TU Ostrava, 2006. 956 s. ISBN 80-248-1117-0.
13. SNIŠČÁK, V. *Služby a cestovní ruch*. 1.vyd. Bratislava: EKONÓM, 1997. 310 s. ISBN 80-225-0873-X.
14. *STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČESKÉ REPUBLIKY*. 1. vyd. Praha: Vydavatelstvo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006. 163 s. ISBN 80-239-7497-1.
15. WEIS, P.; JANKOVIČOVÁ, M.; KURČOVÁ, E. *Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike*. 115 s. Bratislava: Ministerstvo hospodárstva SR, 2005.
16. WOKOUN, R., MALINOVSKÝ, J., DAMBORSKÝ, M., BLAŽEK, J. a kolektiv autoru. *Regionální rozvoj východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Linde Praha, a. s., 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Internetové monografie:

17. *CESTOVNÝ RUCH A AGROTURISTIKA NA KYSUCIACH*. Čadca: Kysucká knižnica, 2000.
18. *STRATÉGIA ROZVOJA CESTOVNÉHO RUCHU SR, do roku 2013*. Bratislava: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej Republiky (Sekcia cestovného ruchu) 2006.

Internetové zdroje:

19. *Beskydy* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Euroregion Beskydy. Dostupné z WWW: <http://www.beskydy.sk/download/Spravaocinnosti%20ZRB_2004-2006.doc>.
20. *Beskydy* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Euroregion Beskydy. Dostupné z WWW: <<http://www.beskydy.sk/download/Studia%20rozvoja%20ERB.pdf>>.
21. *Build.gov* [online]. 2005 [cit. 2010-04-22]. Ministerstvo výstavby regionálneho rozvoja SR. Dostupné z WWW: <<http://www.build.gov.sk/mvrrsr/index.php?id=1&cat=135>>.
22. Euroregion In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, [cit. 2010-04-22]. Dostupné z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Euroregion>>.

23. *Czech* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Czech Republic. Dostupné z WWW: <<http://www.czech.cz/cz/kultura/regiony-atraktivita-a-rozmanitost/euroregiony?i=>>>.
24. *Dromedar.topky* [online]. 2009 [cit. 2010-04-22]. Dromedar.sk. Dostupné z WWW: <<http://dromedar.topky.sk/cl/11161/403245/TEMA-Euro-a-turisti>>.
25. *Economy.gov* [online]. 2009 [cit. 2010-04-22]. Ministerstvo Hospodárstva SR. Dostupné z WWW: <<http://www.economy.gov.sk/statisticke-informacie-5587/127272s>>.
26. *Ec.europa* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Evropská unie v České republice. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/euroregions/index_cs.htm>.
27. *E-obce* [online]. 2006 [cit. 2010-04-22]. E - Obce. sk SLOVENSKO. Dostupné z WWW: <<http://www.e-obce.sk/obec/namestovo/3-priroda.html>>.
28. *Euraktiv* [online]. 2006 [cit. 2010-04-22]. Euraktiv.sk. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.sk/regionalny-rozvoj/clanok/ako-dalej-v-cezhranicnej-spolupraci>>.
29. *Euroregion.inforeg* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Euroregion Těšínske Slezsko Śląsk Cieszyński. Dostupné z WWW: <<http://euroregion.inforeg.cz/home.htm>>.
30. *Euroregio* [online]. 2001 [cit. 2010-04-22]. Podunajsko-Dolnovášske Regionálne Združenie. Dostupné z WWW: <<http://www.euroregio.sk/sk/?module=news&action=getfile&fid=9192>>.
31. *Europeum* [online]. 2006 [cit. 2010-04-22]. Euroregiony na Slovensku. Dostupné z WWW: <http://www.europeum.org/disp_article_text.php?aid=723&lang=en>.
32. *Euroregion-tatry* [online]. 2009 [cit. 2010-04-22]. Euroregión Tatry . Dostupné z WWW: <[33.http://www.euroregion-tatry.pl/ewt/files/2009-03-29Specialne_upozornenie_pre_slovenskych_ziadatelov.pdf](http://www.euroregion-tatry.pl/ewt/files/2009-03-29Specialne_upozornenie_pre_slovenskych_ziadatelov.pdf)>
33. *Eviss* [online]. 2008 [cit. 2010-04-22]. Eviss.sk. Dostupné z WWW: <<http://www.eviss.sk/eurofondy/legislativa/5392008.doc>>.
34. *Viem* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Euroregiony v Európe a na SK. Dostupné z WWW: <<http://www.viem.sk/uni/euba/nhf/poi/subory/getfile.php?id=189.>>>

35. *Hnonline* [online]. 2008 [cit. 2010-04-22]. Hnonline.sk. Dostupné z WWW: <<http://hnonline.sk/c1-31677080-cestovny-ruch-cakaju-horsie-casy>>.
36. *Makov* [online]. 2006 [cit. 2010-04-22]. Oficiálne stránky Makov. Dostupné z WWW: <http://www.makov.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=511>.
37. *Minv* [online]. 2008 [cit. 2010-04-22]. Ministerstvo vnútro SR. Dostupné z WWW: <<http://www.minv.sk/?cezhranicna-spolupraca>>.
38. *Mestocadca* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Mesto Čadca. Dostupné z WWW: <<http://www.mestocadca.sk/m/15/geografia.html>>.
39. *Obce.info* [online]. 2005 [cit. 2010-04-22]. Informačný portal o obciach a mestách Slovenska. Dostupné z WWW: <<http://www.obce.info/?make=mapa&id=4005&pl=obcesk>>.
40. *Portal.statistics* [online]. 2008 [cit. 2010-04-22]. Mestská a obecná štatistika. Dostupné z WWW: <<http://portal.statistics.sk/mosmis/sk/run.html>>.
41. *Rokovania* [online]. 2008 [cit. 2010-04-22]. Úrad Vlády SR. Dostupné z WWW: <[http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/C023DD2C42AA0F6AC12575830030A5BA/\\$FILE/vlastnymat.rtf](http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/C023DD2C42AA0F6AC12575830030A5BA/$FILE/vlastnymat.rtf)>.
42. *Risy* [online]. 2005 [cit. 2010-04-22]. Regionální informační servis. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/chranena_uzemi_beskydy_cz>.
43. *Risy* [online]. 2005 [cit. 2010-04-22]. Regionální informační servis. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/beskydy_bez_hranic_cz>.
44. *Relax.etrend* [online]. 2004 [cit. 2010-04-22]. ETREND. Dostupné z WWW: <<http://relax.etrend.sk/relax-cestovanie/nevydareny-rok-slovenskeho-cestovneho-ruchu.html>>.
45. *Rajecke-teplice* [online]. 2005 [cit. 2010-04-22]. Rajecké Teplice. Dostupné z WWW: <http://www.rajecke-teplice.sk/index.php?zobraz=twebeditor&id_kategorie=44&idmenu=84>.

46. *Statistics* [online]. 2008 [cit. 2010-04-22]. Štatistický úrad SR. Dostupné z WWW: <www.statistics.sk>.
47. *Sfcd.cpkp* [online]. 2008 [cit. 2010-04-22]. Strukturální fondy EU. Dostupné z WWW: <<http://www.sfcd.cpkp.cz/SF/index.html>>.
48. *Tise* [online]. 2008 [cit. 2010-04-22]. Euroregión Beskydy. Dostupné z WWW: <www.tise.sk>.
49. *Tourist-channel* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Tourist-Channel. Dostupné z WWW: <<http://www.tourist-channel.sk/obce/index.php3?lang=SK&pc=208>>.
50. *Ubytovanie.slovana* [online]. 2009 [cit. 2010-04-22]. Ubytovanie Slovensko. Dostupné z WWW: <51. <http://ubytovanie.slovanova.sk/kraj/8/zilina.htm>>.

Zoznam skratiek a symbolov

AES	Asociácia euroregiónov na Slovensku
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo
CR	Cestovný ruch
CHKO	Chránená krajinná oblasť
ČR	Česká republika
DCR	Domáci cestovný ruch
ERB	Euroregión Beskydy
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
EURO	Európska menová jednotka
INTERREG	Program cezhraničnej spolupráce medzi regiónmi
ITF	International Tourism Fair
MVRR SR	Ministerstvo výstavby regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
NATURA 2000	Sústava chránených území členských krajín európskeho významu
NBS	Národná banka Slovenska
NDP	Národného rozvojového plánu
OP	Operačný program
PL	Poľská republika
PHARE CBC	Predvstupový fond Európskej únie na podporu cezhraničnej spolupráce, ekonomickej a sociálnej súdržnosti
PPP	Public Private Partnership
RRA	Regionálna rozvojová agentúra
SNP	Slovenské národné povstanie
SPERA	Systém podpory euroregionálnych aktivít
SR	Slovenská republika
SWOT	Analýza silných, slabých stránok, príležitosti a ohrození
TIC	Turistické informačné centrum
ZCR	Zahraničný cestovný ruch
ŽSK	Žilinský samosprávny kraj
WTO	Svetová organizácia cestovného ruchu

Prohlašuji, že

- Jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. - autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- Beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- Souhlasím s tím, že diplomové práce bude v elektronické podobě archivovaná v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce.
- Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- Bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- Bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 30.4.2010

.....
Bc. Martina Mravcová
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Stred 420/11, 023 54 Turzovka SR

Zoznam príloh

Príloha 1: Prehľad euroregiónov v Slovenskej republike	79
Príloha 2: Prehľad miest a obcí nachádzajúcich sa v slovenskej časti ERB	80
Príloha 3: Najznámejšie podujatia krajín euroregiónu Beskydy	84
Príloha 4: Inštitucionálna štruktúra Euroregiónu Beskydy	85
Príloha 5: Realizované projekty slovenskou časťou ERB podporujúce cestovný ruch.....	86
Príloha 6: Prehľad záujmu o jednotlivé formy turizmu návštevníkov z jednotlivých krajín	92
Príloha 7: Prehľad najnavštevovanejších ubytovacích zariadení v okrese Čadca.....	93
Príloha 8: 7 divov Kysúc.....	94
Príloha 9: Prehľad chránených krajinných oblastí na Kysuciach.....	101
Príloha 10: Prehľad turistických tras na Kysuciach.....	103
Príloha 11. Podmienky životného prostredia v Euroregiónu Beskydy	106

Príloha 1: Prehľad euroregiónov v Slovenskej republike

NÁZOV EUROREGIÓNU	VZNIK	SÍDLO V SR	SUSEDNÝ ŠTÁT
Karpatský	1993	Košice	PL; UKR;HU;RUM
Tatry	1994	Kežmarok	PL
Pomoraví-Zahorie- Weinviertel	1999	Holič	CZ; A
Váh-Dunaj-Ipeľ	1999	Nitra	HU
Ipeľ-Ipoly (Ipeľský)	1999	Šáhý	HU
Neogradiensis	1999	Lučenec	HU
Slaná-Rimava	2000	Rimavská Sobota	HU
Beskydy	2000	Žilina	PL; CZ
Košice-Miskolc	2000	Košice	HU
Bílé-Biele Karpaty	2000	Trenčín	CZ
Podunajský Trojspolek	2001	Dunajská Streda	HU
Kras	2001	Plešivec	HU

Zdroj: webové stránky jednotlivých euroregiónov

Príloha 2: Prehľad miest a obcí nachádzajúcich sa v slovenskej časti ERB

Okres Čadca	Počet obyvateľov	Rozloha km ²
	92 424	760,6
		Rozloha v ha
Čadca	27 000	5 678
Turzovka	7 754	3 491
Obce:		
Čierne	4 347	2 020
Dunajov	960	608
Klubina	520	1 557
Oščadnica	5 750	1 712
Raková	5 115	4 150
Skalité	5 164	3 300
Stará Bystrica	2 666	3 691
Svrčinovec	3 490	1 574
Staškov	2 720	2 157
Podvysoká	1213	5 609
Vysoká nad Kysucou	2 984	4 387
Klokočov	2 637	5 117
Korňa	2 241	2 530
Makov	1 932	4 606
Okres Žilina	Počet obyvateľov	Rozloha km ²
	158 029	815,1
Žilina	84 971	80,028
		Rozloha ha
Rajec	6 080	3 139
Rajecké Teplice	2 739	1 376
Obce:		
Belá	3 346	3 861
Birátová	627	364
Brezany	459	366
Dolná Tižina	1 239	1 615

Gbeľany	1 244	713
Horný Hričov	780	578
Hôrky	615	232
Kamenná Poruba	1 815	142
Krasňany	1 231	1 518
Lysica	859	1 553
Lutiše	818	2 008
Kontrčina Lúčka	404	415
Mojš	450	259
Nedezda	929	63
Hričovské Podhradie	379	204
Lietavská Lúčka	1 780	649
Nezbudská Lúčka	420	900
Ovčiarsko	483	489
Rajecká Lesná	1 300	3 926
Paština Zavada	257	244
Porúbka	450	370
Straňavy	1 838	1 087
Stránske	720	1 875
Stráža	657	317
Tepličká nad Váhom	3 413	1 088
Strečno Terchová	2 640	1 318
Veľká Čierna	357	48
Varín	3 474	1 909
Terchová	4 021	8 550
Okres Námestovo	Počet obyvateľov	Rozloha km ²
	58 944	690,5
		Rozloha ha
Námestovo	7968	4447
Obce		
Bobrov	1 534	2 575
Breza	1 563	2 251
Hruštín	3 216	3 650

Klin	2 070	1 275
Mútne	2 810	6 447
Novoť	3 180	3 798
Oravská Jesenica	1 648	1 588
Oravská Lesná	3 158	6 562
Oravské Veselé	2 738	4 121
Oravská Polhora	3 556	8 452
Rabča	4 311	2 500
Rabčice	1 936	2 218
Siheľné	2 027	1 440
Ťapešovo	628	673
Zakamenné	4 962	4 291
Vavrečka	1 375	903
Zubrohlava	2 091	1 514
Okres Bytča	Počet obyvateľov	Rozloha km ²
	31 036	281,6
		Rozloha ha
Bytča	11 550	4 319
Obce		
Štiavnik	4 080	5 560
Jablonové	1 061	1327
Súľov-Hradná	947	2 295
Okres KNM	Počet obyvateľov	Rozloha km ²
	34 010	173,7
		Rozloha ha
KNM	16 140	2 597
obce		
Horný Hričov	780	5,78
Kysucký Lieskovec	2 267	123
Ochodnica	2 017	1 805
Lodno	974	884
Povina	1 118	1 888
Radol'a	1 396	648

Rudinka	391	314
Snežnica	1 006	551

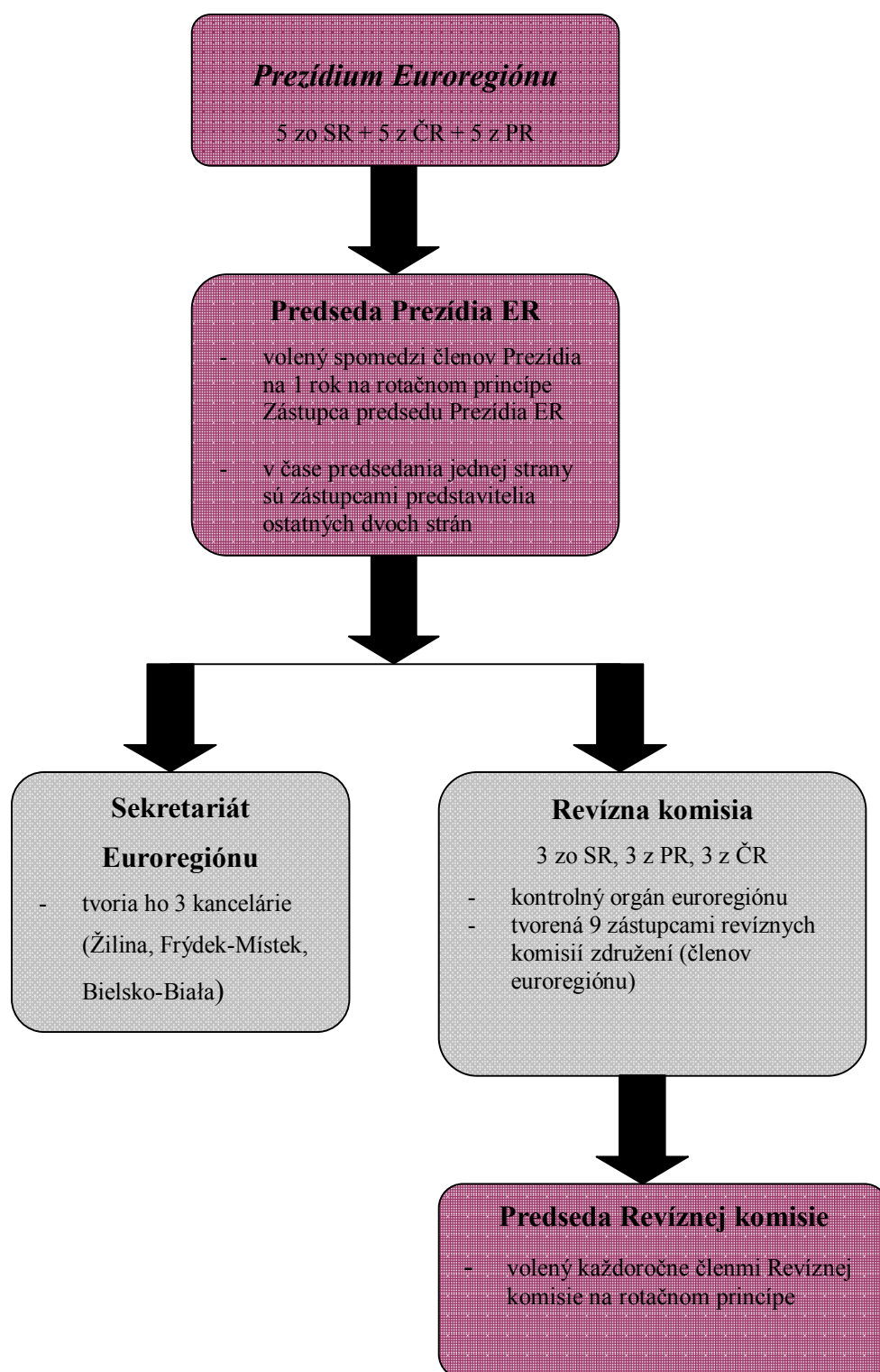
Zdroj: Vlastné spracovanie.

Príloha 3: Najznámejšie podujatia krajín euroregiónu Beskydy

Česká republika	Slovenská republika	Pol'ská republika
Medzinárodný folklórny festival vo FM	Stredoeurópsky festival koncertného umenia v Žiline	Medzinárodný lyžiarsky beh "Beskidka"
Veľkonočný jarmok na frýdeckom zámku	Kultúrne leto v Rajeckých Tepliciach	Vilamovické šibačky
Vianočný jarmok na frýdeckom zámku	Staromestské slávnosti v Žiline	Medzinárodné vetroňové preteky
Beskydský jašter - prehliadka amatérskej filmovej tvorby	Jašidieľňa - Medzinárodný festival tvorivosti a fantázie	Quadrat - Salón Beskidy – výstava prác umelcov štátov vo Vyšegrádskej štvorky
Hukvaldy	Beskydské slávnosti – Turzovka	Týždeň beskydskej kultúry v Zywcí a SZczyrku
Mezinárodný hudobný festival - Janáčkovy	Jánošíkové dni v Terchovej	Medzinárodný veľtrh cestovného ruchu
Národopisné slávnosti v Lhotce Sochovy	Futbalový turnaj o pohár J. Krónera v Staškove	MTT Beskidy v Bielsko Bialej
Šibrinky vo Fryčovciach	Preteky psích záprahov	
Jazzové leto v Sobešovciach	Rajecký maratón	
Memoriály J. Vybírala vo volejbale žien a J. Saláta vo volejbale mužov v Raškoviciach	Jasenická "15" v behu na lyžiach	
	Kysucký maratón v Čadci	

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Príloha 4: Inštitucionálna štruktúra Euroregiónu Beskydy

Príloha 5: Realizované projekty slovenskou časťou ERB podporujúce cestovný ruch

1. Názov projektu: **Prezentácia a propagácia zdrojov cestovného ruchu Regiónu Beskydy**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilina, Brno, Bielsko - Biala, Poznaň

Prínos projektu pre región: Zviditeľnenie turistických možností Regiónu Beskydy

Náklady na projekt: **26 355,97 €** (794 000,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

2. Názov projektu: **Propagácia Euroregiónu Beskydy – cesta k rozvoju cestovného ruchu**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilinský kraj

Prínos projektu pre región: Zviditeľnenie slovenskej časti Euroregiónu, zlepšenie úrovne práce v RB prijatím stáleho zamestnanca a vytvorením centra RB, zviditeľnenie členov RB umiestnením tabúľ s logom ERB pred cestné vstupy a vytvorením internetovej stránky.

Náklady na projekt: **30 372,44 €** (915 000,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

3. Názov projektu: **Šport bez hraníc**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilinský kraj, Obec Strečno

Prínos projektu pre región: Podpora cezhraničnej spolupráce nadviazaním nových kontaktov a upevnením existujúcich formou športového podujatia so zameraním na mládež a dospelých.

Náklady na projekt: **6 700,- EUR**

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: Úrad vlády SR, Phare – CBC

4. Názov projektu: **Hospodárske fórum miest a obcí Euroregiónu Beskydy o cestovnom ruchu, regionálnom rozvoji a cezhraničnej spolupráci**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilinský kraj, Námestovo

Prínos projektu pre región: informovanie zástupcov samospráv o fondoch EÚ, výmena skúseností medzi krajinami Euroregiónu, prezentácia výsledkov cezhraničnej spolupráce,

vytvorenie cezhraničných partnerstiev samospráv, podpora inštitucionálneho zabezpečenia Euroregiónu.

Náklady na projekt: **7 186,48 €** (216 500,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

5. Názov projektu: **Aktívnou prezentáciou potenciálu turistických možností k zlepšeniu životnej úrovne v Euroregióne Beskydy**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilinský kraj

Prínos projektu pre región: viditeľná propagácia turistických možností Euroregiónu Beskydy, oživenie ekonomiky, podpora záujmu ďalších obcí o členstvo v medzinárodnom združení, podpora inštitucionálneho zabezpečenia Euroregiónu.

Náklady na projekt: **7 346,48 €** (221 320,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

6. Názov projektu: **Komplexnou ponukou možností cestovného ruchu k skvalitneniu života obyvateľov novej Európskej únie**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilinský kraj

Prínos projektu pre región: propagácia významu Euroregiónu Beskydy, členských obcí, potenciálu cestovného ruchu, kultúrnych zvyklostí, zvyšovanie kultúrnej úrovne regiónov, prísun devízových prostriedkov pre NH, rast príjmov podnikateľských subjektov, obcí, miest a regiónov, zvyšovanie zamestnanosti.

Náklady na projekt: **8 398,48 €** (250 000,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

7. Názov projektu: **Príprava pracovníkov a členov Euroregiónu Beskydy na nové programovacie obdobie 2007 – 2013 ako základ úspechu rozvoja regiónu**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilinský kraj

Prínos projektu pre región: príprava pracovníkov a členov ERB na nové programovacie obdobie EÚ 2007-2013.

Náklady na projekt: **9 294,30 €** (280 000,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

8. Názov projektu: **Marketing a propagácia potenciálu cestovného ruchu Euroregiónu Beskydy a Žilinského kraja – príprava na veľtrh v spoločnej výstavnej expozícii**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilinský kraj

Prínos projektu pre región: účasť ERB v spoločnej výstavnej expozícii so ŽSK na 12. ročníku medzinárodného veľtrhu CR ITF SlovakiaTour Bratislava (26. – 29.1.2006)

Náklady na projekt: **9 958,18 €** (300 000,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

9. Názov projektu: **Hospodárske fórum miest a obcí Euroregiónu Beskydy; Športové dni v Euroregióne Beskydy 2006**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilinský kraj

Prínos projektu pre región: informovanie zástupcov samospráv o novom programovom období EÚ 2007 – 2013, nariadení ES o EGTC, prezentácia výsledkov cezhraničnej spolupráce partnermi, prehĺbenie kontaktov a nadviazanie nových partnerstiev prostredníctvom športového podujatia, podpora cezhraničnej integrácie a posilnenie dlhodobých foriem spolupráce prostredníctvom výmeny informácií, posilnenie kvalitatívneho prístupu k tvorbe stratégií regionálneho a trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom zapracovania skúseností a poznatkov susediacich štátov.

Náklady na projekt: **8 666,27 €** (261 080,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

10. Názov projektu: **Propagácia a prezentácia cestovného ruchu Euroregiónu Beskydy**

Miesto realizácie: SR – Región Beskydy, Žilinský kraj; ČR – Region Beskydy, Moravsko-sliezsky kraj; PR – Region Beskidy, Sliezsky kraj; Bratislava

Prínos projektu pre región: komplexná ponuka potenciálu CR v regióne „pod jednou strechou“, spolupráca organizácií aktívnych v oblasti CR, účasť na medzinárodnom veľtrhu CR ITF SlovakiaTour – Región 2007, propagácia členských miest, obcí, podnikateľských subjektov prihraničného regiónu.

Náklady na projekt: **9 882,16 €** (297 710,- Sk)

O rok neskôr bol vydaný ten istý projekt s účasťou na medzinárodných veľtrhoch cestovného ruchu TOUR SALON 2007 POZNAN', ITF SlovakiaTour – Región 2008.

Náklady na projekt: **9 809,13 €** (295 510,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

11. Názov projektu: **Mototuristický sprievodca: Po stopách zbojníkov Juraja Jánošíka a Klimczoka**

Miesto realizácie: SR – Žilinský kraj, PR – Sliezsky kraj

Prínos projektu pre región: zachovanie spoločného poľsko-slovenského kultúrneho dedičstva, využitie existujúceho historického a prírodného potenciálu oboch území, zefektívnenie propagácie využitím príbehov o zbojníkoch Juraja Jánošíka a Klimczoka, súbor propagačných materiálov (mototuristický sprievodca, samostatná mapa, obrázková skladačka, spomienkové pohľadnice).

Náklady na projekt: **27 370,31 €** (824 558,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR (IS INTERREG III A PL – SR, 2004 – 2006)

12. Názov projektu: **Podpora cestovného ruchu v Euroregióne Beskydy**

Miesto realizácie: SR – Žilinský kraj, ČR – Moravsko-sliezsky kraj, PR – Sliezsky kraj

Prínos projektu pre región: využitie ponuky zaujímavých turistických atraktivít medzinárodného významu k vytvoreniu pozitívneho image Euroregiónu Beskydy, podpora tvorby marketingu a manažmentu cestovného ruchu v regióne, podpora výmeny turistov a návštevníkov Euroregiónu Beskydy, posilnenie cezhraničnej spolupráce v oblasti cestovného ruchu, súbor propagačných materiálov (propagačný film Regiónu Beskydy na DVD, pohľadnice členských miest a obcí, záverečná cezhraničná konferencia).

Náklady na projekt: **15 720,37 €** (473 592,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR (IS INTERREG III A SR – ČR, 2004 – 2006)

13. Názov projektu: **Spoločná mapa Euroregiónu Beskydy**

Miesto realizácie: SR, Región Beskydy, Žilinský samosprávny kraj, Žilina, ČR, Region Beskydy, Moravsko-sliezsky kraj, Frýdek-Místek , Region Beskidy, Sliezske vojvodstvo, Bielsko-Biala

Prínos projektu pre región: 10 000 ks trhacích máp, každá národná časť euroregiónu na samostatnom mapovom liste, jednotný grafický štýl materiálov, ucelený produkt cestovného ruchu, predstavená ponuka cestovného ruchu zo všetkých troch strán prihraničného územia s popisom najvýznamnejších atraktivít v príslušných jazykových mutáciách, kontakty na turistické informačné kancelárie.

Náklady na projekt: **10 697,34 €** (322 268,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

14. Názov projektu: **Spoločná prezentácia cestovného ruchu Euroregiónu Beskyd**

Miesto realizácie: Región Beskydy, Žilinský samosprávny kraj, Bratislava

Prínos projektu pre región: predstavená komplexná ponuka cestovného ruchu prihraničného regiónu SR, ČR, PR; organizácia nadnárodného združenia, podpora spolupráce zástupcov samospráv, účasť na medzinárodných veľtrhoch cestovného ruchu TOUR SALON 2008 , ITF Slovakiatour – Región 2009, reprezentatívna expozícia euroregiónu na ITF Slovakiatour, získavanie návštevníkov zo susedných štátov, ktorí už tradične navštevujú Slovensko, ale aj návštevníkov zo vzdialenejších trhov.

Náklady na projekt: **11 092,91 €** (334 185,- Sk)

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

15. Názov projektu: **Aktívna propagácia ponuky cestového ruchu Euroregiónu Beskydy**

Miesto realizácie: Slovenská republika, Región Beskydy, Žilinský samosprávny kraj a Bratislava

Prínos projektu pre región: prezentácia aktivít Euroregiónu Beskydy v spoločnom stánku na veľtrhu ITF Slovakiatour v Bratislave, podpora cestovného ruchu, ktorá je významným faktorom stimulujúcim hospodársky rozvoj regiónu, predstavenie komplexného potenciálu turistických možností Euroregiónu Beskydy zahraničným a domácim klientom.

Náklady na projekt: **16 522 €**

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

16. Názov projektu: **Destinačný manažment v Euroregióne Beskydy**

Miesto realizácie: Región Beskydy (SR) – Žilinský kraj, Žilina Plzeň (ČR)

Prínos projektu pre región: Získavanie poznatkov o destinačnom manažmente pre cezhraničných partnerov, Účasť na veľtrhu cestovného ruchu Plzenského kraja ITEP 2009 a prostredníctvom propagačného materiálu budú predstav, Rozvoj euroregiónu, nadviazanie partnerstiev s kľúčovými podnikateľskými subjektmi v regióne.

Náklady na projekt: **14 269 €**

Zadávatel', vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

Úloha žiadateľa v projekte: Hlavný koordinátor aktivít

17. Názov projektu: **Cezhraničný turizmus v Euroregióne Beskydy**

Miesto realizácie: SR, Región Beskydy, Žilinský samosprávny kraj, Žilina, ČR, Región Beskydy, Moravsko-sliezsky kraj, Frýdek-Místek

Prínos projektu pre región: Zviditeľnenie slovenskej časti Euroregiónu vydaním propagačného materiálu „Vitajte v Euroregióne Beskydy“ a umiestnenie tabúľ s logom ERB pred cestné vstupy.

Náklady na projekt: **92 555 €** (Požadovaná výška FP z ERDF 78 672 €)

Zadávateľ, vyhlasovateľ grantu: MVRR SR

18. Názov projektu: **Čaro rozprávky v dreve zakliate**

Miesto realizácie: SR, Región Beskydy, Žilinský samosprávny kraj, Žilina, ČR, Región Beskydy, Moravsko-sliezsky kraj, Frýdek-Místek

Prínos projektu pre región: Rozvoj spolupráce medzi subjektmi samospráv, ako na slovenskej tak aj na českej strane, je nutná a to hlavne do budúcnosti. Dopad sa odrazí v nadväzovaní kontaktov a to nielen medzi rezbármi oboch strán, ale aj vo výmene skúseností a ukážke tradícii v oblasti rezbárstva.

Náklady na projekt: **20 095 €** (Požadovaná výška FP z ERDF 17 080,75 €)

Zadávateľ, vyhlasovateľ grantu: OP SR – ČR 2007 – 2013, Fond mikroprojektov

Príloha 6: Prehľad záujmu o jednotlivé formy turizmu návštevníkov z jednotlivých krajín

Záujem o jednotlivé formy turizmu návštevníkov z jednotlivých krajín v %						
2008						
Charakter návštevy v %	ČR	PL	Rakúsko	Maďarsko	Nemecko	Ukrajina
zimné športy	21,63	40,97	31,9	25,26	12,39	0
iný rekreačný pobyt na horách	15,84	22,28	29,94	21,89	17,44	11,67
rekreačný pobyt pri vode	10,21	8,65	3,76	2,48	6,75	0
iba tranzit	6,44	3,86	6,39	0,37	6,52	3,55
návšteva rodiny/známych	8,64	5,98	4,56	11,54	5,77	8,12
nákupná turistika	4,57	9,07	4,76	10,54	0	76,65
mestské kultúrno-historické pobyty	11,31	1,4	5,61	15,74	16,17	0
okružné cesty	6,1	2,47	2,84	7,55	7,19	0
pobyt v kúpeľoch	6,46	2,05	6,56	1,59	21,85	0
2005						
Charakter návštevy v %	ČR	PL	Rakúsko	Maďarsko	Nemecko	Ukrajina
tranzit	17	21,4	36,4	30,9	9,5	59,8
návšteva rodiny/známych	25,3	9,1	9,8	14,5	17,7	5,4
rekreačný pobyt (okrem lyžov.)	13,1	29,4	4,8	5,6	4,9	6,7
nákupná turistika	4,4	20	12,2	23,9	54,6	1
kultúrno-poznávací turizmus	6,3	3,9	7,9	8,2	0,7	6,1
lyžovanie	4	4,9	0,7	3	0	2,2
pobyt v kúpeľoch	2,5	2,7	1	0,2	3,9	6,8

Zdroj: Vlastné spracovanie, [25]

Príloha 7: Prehľad najnavštevovanejších ubytovacích zariadení v okrese Čadca

Okres Čadca	Hotely	Kapacita lôžka/prístelky
Svrčinovec	Hotel PARIS	82
Klokočov	Hotel Barón-Kysuca	44
Makov	Hotel Pančava**	50/10
Oščadnica	Hotel Marlene	86
Čadca	Hotel Husarík ****	77
Čadca	Hotel Lipa	51/34
Sklalité	Hotel Koloniál	34
	Penzióny	
Sklalité	Penzión Silvester	34
Korňa	Penzión Mária	27
Sklalité	Penzión CECHOSPOL	35
Skalité	Penzión Skalanka	25
Oščadnica	Penzión Fuňák	22
Oščadnica	Penzión Alpinka	22
Oščadnica	Penzión Gajúz - Family	44
Oščadnica	Penzión Dedovka	53
Makov	Penzión Makov	52
Makov	Penzión Adam	24
	Chaty	
Staškov	Skalovka	21
Oščadnica	Chata Kysuce	10
Oščadnica	Chata Chalet Kirsty	10
Oščadnica	Chata Chalet de Pre	10
Oščadnica	Chalupa Snehulienka	6
Makov	Chata Klímek	34

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Príloha 8: 7 divov Kysúc

1. Pútnické miesto - Živčáková

Vrch Živčáková, ako súčasť Turzovskej vrchoviny, sa nachádza asi 3 km východne od mesta Turzovky – vzdušnou čiarou. Vrchol má nadmorskú výšku 787,7 m a takmer celý je obklopený vysokými smrekovými lesmi. Na toto pútnické miesto vedie viacero prístupových chodníkov, ktoré za posledné desaťročia vyšliapali tisíce pútnikov. Areál tohto pútnického miesta sa nachádza na malej čistinke, zo všetkých strán obklopenej vencom smrekového lesa.

Vyúsťujú naň lesné cesty a chodníčky snáď zo všetkých svetových strán. Jeho centrom je novovybudovaná kaplnka, v ktorej sa slúžia sväte omše.

Tou najväčšou raritou tohto miesta sú liečivé pramene nachádzajúce sa asi 300 m od Kaplnky. Jedná sa o nasledujúce pramene: Prameň Lurdskej Panny Márie, Prameň Božského srdca, Prameň srdca Panny Márie, Očný prameň.

2. Kamenné gule v Čadci – Megonkách

K najvýznamnejším prírodným úkazom nielen na území mesta Čadca, ale aj na Slovensku a v strednej Európe patrí výskyt kamenných gulí v lokalite Megonky v Milošovskej doline. Prírodný útvar je svetovou geografickou raritou. Obrovské kamenné gule sa vylupujú z okolitého kamenného podložia. Majú vajcovitý až dokonale guľovitý tvar a ich priemer sa pohybuje až do 2,6 metrov. Geológovia nemajú na vznik gúl jednoznačnú odpoveď. Kto navštívi toto nálezisko, mal by vedieť, že najzaujímavejšie gule sú vraštené v zemi na vonkajšej hrane lomu. Chodník, ktorým sa k nim dá dostať, je síce strmý, ale stojí za tú námahu.

3. Prírodná pamiatka Korňanský ropný prameň

Táto prírodná pamiatka sa nachádza v miernom svahu vzdialenom nie viac ako 200 m od cesty prechádzajúcej stredom obce. V roku 1984 bol vyhlásený za prírodnú pamiatku. Dokumentuje jednu z vlastností flyšového pásma – roponosnosť. Na chránenom území s rozlohou 0,171 ha vidieť prirodzený výver ľahkej ropy s vysokým obsahom olejov s občasnými výronmi metánu. V okolí sa už v roku 1898 a potom až po obdobie 2. svetovej vojny odvrátilo niekoľko vrtov. Hodnotenie ložísk v súčasnosti je neperspektívne. Tak ostáva kornianský ropný prameň prírodnou atrakciou, ktorá dokazuje roponosnosť ílových sedimentov, ale hospodárske využitie nemá. Lokalita je zaujímavou atrakciou najmä pre školské výlety. A aj turisti, ktorí sa cez obec vracajú z neďalekej „svätej hory“ Živčáková, si môže výlet spestriť obhliadkou tejto prírodnej pamiatky. Prameň sa nachádza v časti Nižná Korňa. Neďaleko odtiaľ v osade Vígľaš je skupina najmohutnejších líp na Kysuciach.

4. Najvyšší vrch Kysúc – Veľká Rača

Najvyšší vrch Kysúc, Veľká Rača s nadmorskou výškou 1 236 m leží na hraniciach s Poľskom. Na jeho vrchole sa nachádza národná prírodná rezervácia so zachovanými zvyškami lesných spoločenstiev bučina smrečín pôvodnej skladby lesného porastu Kysuckých Beskýd na rozlohe 313 ha. Rezervácia územne patrí obciam Klubina, Oščadnica, Stará Bystrica a Zborov nad Bystricou. Rozsah nadmorských výšok je medzi 760 až 1236 m. Vrchol budujú horniny račianskej jednotky magurského príkrova. Pod vrcholom, rozpadom lavíc pieskovcov vznikli otvory tzv. jaskyne. Patria medzi pseudokrasové javy. Známe sú pod názvom Skalné diery a nachádzajú sa v blízkosti značkovanej zelenej turistickej trasy. Na vrchol Veľkej Rače vedie z Dedovky náučný chodník, ktorý má šesť informačných panelov.

5. Historická úvrat'ová lesná železnica v Novej Bystrici

Historická úvrat'ová lesná železnička patrí medzi najvýznamnejšie technické pamiatky nielen na Slovensku, ale aj v Európe. Podľa dostupných informácií sa železnica s podobným systémom nachádza iba v čílskych Andách a v južnej Amerike. Je to pozostatok bývalej lesnej železnice, ktorá bola vybudovaná v rokoch 1915 – 1918 a ktorou sa prevážalo drevo z Bystrickej doliny na pílu v Oščadnici. Podobná železnička bola aj na horenej Orave. V roku 1926 sa obe železničky spojili. Toto raritné technické riešenie bolo v roku 1991 vyhlásené za národnú technickú pamiatku. Časť železničky bola následne rekonštruovaná a jej časť od osady Kubátkovia do areálu Múzea kysuckej dediny sa využíva na prepravu návštevníkov. Jazda na minivláčiku patrí k najväčším atraktivitám pre návštevníkov múzea v prírode.

6. Pamätník SNP v Čadci

V strede mesta na Námestí slobody pred farským kostolom je umiestený pomník, pripomínajúci pobyt predstaviteľov Slovenskej národnej rady – Ľudovíta Štúra, Jozefa Miloslava Hurbana ako slovenských dobrovoľníkov, bojujúci za slobodu národa. Pomník pripomína jednu z najvýznamnejších historických udalostí regiónu. Pamiatka na pobyt SNR v Čadci bola v roku 1937 zvýraznená pamätnou tabuľou na budove fary.

7. Slovenský orloj v Starej Bystrici

Ide o najväčšiu drevenú sochu na Slovensku. Celková kompozícia predstavuje sediacu Madonu, Sedembolestnú Pannu Máriu, patrónku Slovenska. Šesť bronzových plastík, ktoré sú umiestnené vo výklenkoch orloja: z najstaršieho obdobia je to knieža Pribina, kráľ Svätopluk, z 19. storočia sú to kodifikátori slovenského jazyka Anton Bernolák a Ľudovít Štúr, z 20. storočia je to Milan Rastislav Štefánik a Andrej Hlinka. V rámci historických postáv 19. a 20. storočia bol úmysel autorov vybrať po dve postavy z prostredia katolíckeho a po dve z prostredia evanjelického.

Pozoruhodnosťou je taktiež vyobrazenie Pribinu s mečom v ruke a kráľa Svätopluka s kráľovskou korunou, ako kráľa starých Slovákov. Všetkých šesť plastík bolo odliatych z bronzu v ateliéri Tri kamene v Stupave. Srdcom orloja je tzv. astroláb, teda ciferník s astronomickými údajmi.

Práve astroláb robí zo Slovenského orloja v Starej Bystrici jediný a prvý orloj na Slovensku. Bez astrolábu nemôže byť orloj orlojom. Orloj v Starej Bystrici tak ako jediný z jestvujúcich orlojov na svete ukazuje tzv. pravý slnečný čas.

Príloha 9: Prehľad chránených krajinných oblastí na Kysuciach

CHKO - Kysuce	Katastrálne územie	Orografický celok	Nadmorská výška m n.m.	Rozloha/ha
Chránený areál CHMÚRA	Nová Bystrica	Kysucká vrchovina	676	0,4087
Národná prírodná rezervácia MALÝ POLOM	Klokočov	Moravsko-sliezske-Beskydy	1061	86,1
Národná prírodná rezervácia Veľká Rača	Oščadnica, Klubina, Stará Bystrica, Zborov nad Bystricou	Kysucké Beskydy	1236	313
Národná prírodná rezervácia VEĽKÝ JAVORNÍK	Makov	Javorníky	1071	13,95
Prírodná pamiatka BUKOVSKÝ PRAMEŇ	Čadca	Kysucké Beskydy	500	120 m ²
Prírodná pamiatka KORŇANSKÝ ROPNÝ PRAMEŇ	Korňa	Turzovská vrchovina	550	0,171
Prírodná pamiatka MEGOŇKY	Čadca	Turzovská vrchovina	575	1,67
Prírodná pamiatka OCHODNICKÝ PRAMEŇ	Ochodnica	Javorníky	530	150
Prírodná pamiatka VOJTOVSKÝ PRAMEŇ	Čadca	Javorníky	650	12,56 m ²

Prírodná pamiatka VYCHYLOVSKÉ PRAHY	Nová Bystrica	Kysucká vrchovina	570	0,3829
Prírodná pamiatka VYCHYLOVSKÉ SKÁLIE	Nová Bystrica	Kysucké Beskydy	1000 - 1200	26,72
Prírodná rezervácia ČERTOV	Lazy pod Makytou	Javorníky	600- 804	84,62
Prírodná rezervácia ČIERNA LUTIŠA	Lutiše	Kysucká vrchovina	665-904	26,35
Prírodná rezervácia HRIČOVEC	Makov	Javorníky	1062	21,12
Prírodná rezervácia JAVORINKA	Zázrivá	Oravská Magura	930-1210	35,52
Prírodná rezervácia KLOKOČOSKÉ SKÁLIE	Klokočov	Turzovská vrchovina	610-650	6,12
Prírodná rezervácia KLUBINSKÝ POTOK	Klubina	Kysucké Beskydy	570	0,8258
Prírodná rezervácia ĽADONHORA	Horný a Dolný Vadičov, Lopusné Pažite	Kysucká vrchovina	999	285,74
Prírodná rezervácia POLKOVA	Klokočov	Turzovská vrchovina	625-675	5,0824
Prírodná pamiatka VEĽKÉ OSTRE	Radol'a	Kysucká vrchovina	530	0,05

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Príloha 10: Prehľad turistických tras na Kysuciach

Názov trasy	Dĺžka/km	Popis trasy	Atraktivity
Vážsko - Hornokysucká	58	Kotešová-Veľké Rovné-Semeteš-Vysoká nad Kysucou-Nižný Kelčov-Horný Kelčov-Korňa-Turzovka-Klokočov-Hrubý Buk-Olešná-Staškov	Korňanský ropný prameň, Klokočovské skálie, pamätník na Semeteši, pamätná izba kozmonauta Cermana
	44	Staškov(žel.st.)-Raková-Čadca-Čadečka-Čierne-Skalité-Ošadnica-KrásnoNadKysucou	pamätník I a II sv. vojny, Kalvária, Kysucká galéria
Bystricko - Oravská	29	Krásno nad Kysucou-Zborov nad Bystricou-Klubina-Stará Bysrica-Nová Bysrica-Vychylovka-skanzen Múzeum Kysuckej dediny-Oravská Lesná	Vodareňská nádrž Nová Bystrica, Vychylovské prahy, Kysucká lesná železnica
Makovská	14	Nižný Kelčov(žel.st.)-Makov(Kopanice)-sedlo Lemešná-Kasárne-Veľké Karlovice(ČR)	Brest hrabolitý na Kopaniciach, Pamätník v sedle Lemešná
Turzovská	15	Vysoká nad Kysucou(Grušpírovci)-Turzovka(Vyšný Koniec)-Turzovka-Podvysoká-Staškov(žel.st.)	Živčáková pútnické miesto, Pamätná izba Rudolfa Jašíka
Dolnokysucká	26	Krásno nad Kysucou(nadjazd)-Dunajov-Ochodnica-Kysucký	Minerálny prameň vajcovka v Ochodnici

		Lieskovec-Povina-KNM-Rudina-Rudinka-Vranie-Považský Chlmec	Rochovica
Kysucko - Terchovská	45	Stará Bystrica-Radôstka-Lutiše-Kubíková-Belá-Stráža-Kraňany-Varín-Gbeľany-Nedezda-Kotrčina Lúčka-Dolný Vadičov-Lopušné Pažite-Radoľa-KNM	kaštieľ v Krasňanoch kaštieľ v Gbeľanoch kaštieľ v Radoli
Skalicko - poľská	5	Skalité-Serafinov-Mýto-Bialozytowka	Výhlady
Kysucko - česká	5 km/43 km	Klokočov(centrum)-Konečný-Bíla-Staré Hamry-Jamník-Ostravica-Frýdland nad Ostravicí-Hukvaldy-Horný Sklenov	Klokočov - Kornica Bíla - drevený kostolík, zámček
Hrebeňom Javorníkov	28	Semeteš-Bielovci-Bachroňovci-Kamenité-Pod Grapou-Jakubovský Vrch-Vrchrieka nad Petránkami-Grečovia-Husárik-Čadca	Kruhové výhlady z Kamenitého a Vrchrieky
Čadčiansko - Oščadnická	48	Čadca(Podzávoz)-Drahošanka-pod Javorským-Kubušovci-Oščadnica-Dedovka-Príslop-Oščadnica(ust.soc.star.)-Závozy-Tichá Dolina-Moravské-Vreščovské sedlo-Skalité-Serafinov	Stredisko CR Oščadnica - Veľká Rača Lyžiarsko - turistické centrum Bumbálka

Na Bumbálku	9	Makov(žel.st.)-Potok-Sedlo nad Bitalovcami-Hlboké-Bumbálka	
Z Klokočovského skália pod Veľký Polom	30	Klokočov-Čierny potok-pod Muřínkovým vrchom-Raková-(Korchán)- Vyšné Megoňky-Milošová-Čadca-Podzávoz	Klokočovské skálie, Kaplňka nad Muřínkovom vrchu
Cestou Vila Galvanka	23	Raková-Zakopčie-U Rulcov-Vrchrieka nad Petránkami-Mičekovci-sedlo nad Klinkovcami-Majtánky-Nesluša-KNM	Pamatník u Skákalov
Na Lieskovú	10	Skalité (žel.st.)-Tri kopce-Liesková-Beskydok-Oščadnica-Rovné	Výhľady na krajinu
Od kaštieľa pod Javorské	4	Oščadnica(kaštieľ Kysuckej galérie)- pod Javorským	Kaštieľ v Oščadnici
Na Tri Kopce	5	Čierne-Stankovo-Tri Kopce(rascestie)	Výhľad na Veľkú Raču
Na Ostré a okolo Ľadonhory	24	Radol'a(turistický smerovník)-chata Ostré-Klin-Dolný Vadičov-chata Ľadonhora-Horný Vadičov-Povina	Ľadonhora

Príloha 11. Podmienky životného prostredia v Euroregiónu Beskydy

Slovenské územie euroregiónu Beskydy

Geológia

Chránená krajinná oblasť Kysuce (CHKO) svojou rozlohou 654,62 km² patrí medzi najväčšie na Slovensku. Pozostáva z dvoch samostatných častí a to východnej, ktorú tvoria Kysucké Beskydy, Kysucká vrchovina a časť Oravských Beskýd a západnej, tvorenej Javorníkmi s najvyšším vrcholom Veľký Javorník (1 071 m), Turzovskou vrchovinou a Moravskosliezskými Beskydami s najvyšším vrcholom Veľký Polom (1 067 m). Najvyšším bodom je vrchol Veľká Rača (1 236 m n.m) a najnižším hladina Kysuce u Dunajova (373 m n. m.).

Klíma

Kysuce predstavujú miernu teplotu, až chladnú klimatickú oblasť, mierne teplá klimatická oblasť zaberá údolie s priliehavými svahmi do nadmorskej výšky 800 m n. m. Chladná klimatická oblasť zahŕňa vrcholové časti Javorníkov, Kysuckej vrchoviny, Turzovskej vrchoviny a Moravskosliezskych a Kysuckých Beskýd.

Vodstvo

Celé územie Kysúc patrí do povadia Váhu. Odvodňované je riekou Kysuca, ktorá je jeho významným pravostranným prítokom. Plocha povadia rieky Kysuca je 1038 km². V hornej časti svojho toku Kysuca spolu s prítokmi odvodňuje časť Horných Kysúc v okolí Makova. Za Čadcou sa do nej vlievajú z ľavej strany Oščadnica a Bystrica. V regióne sa nenachádzajú vodné plochy prírodného pôvodu, jedinou väčšou plochou je vodárenská nádrž Nová Bystrica. [43]

České územie euroregiónu Beskydy

Geológia

Celé územie CHKO je súčasťou flyšového pásma Západných Karpát. Celé pásmo sa vyznačuje striedaním ílovcov, prachovcov, pieskovcov, lepecov.

Z hľadiska geomorfologického členenia je celé územie súčasťou Vonkajších Západných Karpát a oblasťou Západných Beskýd a Zapadobeskydským pohorím. Západne Beskydy sa člení na Moravskosliezské Beskydy, Sliezske Beskydy, Hostýnsko-Vsetinskú hornatinu, Rožňovskú brázdou, Jablunkovsku brázdou a Jablunkovské medzihorie. Zapadobeskydské pohorie má jediný celok – Podbeskydskú pahorkatinu. Najvyšším

bodom je vrchol Lysej Hory (1 324 m n. m.), najnižším hladina Rožňovskej Bečvy u Zubří (350 m n. m.)

Západnú časť Radhošťské hornatiny tvoria Veřovické Vrchy. Najvyšším vrcholom Radhošťské hornatiny je Smrk (1 276 m n. m.).

Klíma

Územie patrí do dvoch klimatických oblastí. Územie nižších polôh, predovšetkým Podbeskydské pahorkatiny Jablunkovskej brázdy spadajú do oblasti mierne teplej, charakterizované miernym letom, krátkym prechodným obdobím a stredne dlhou, miernou a suchou zimou. Vyššie polohy sa nachádzajú v klimatickej oblasti chladnej. Beskydy patria zrážkovo najbohatším lokalitám na území celej Českej republiky.

Vodstvo

Celá oblasť CHKO je zároveň chránenou oblasťou prirodzenej akumulácie vôd a patrí medzi výdatné a kvalitné zásobovanie pitnej vody v ČR. Stredom územia CHKO prebieha v smere východ – západ hlavné európske rozvodie. Toky severne od tohto rozvodia od hrebeňa Radhošť a patrí do povodia rieky Odry a toky južne od tejto hranice v údolí Rožňovskej Bečvy vpadá do povodia Dunaja a Čierneho mora. Zdroje pitnej a úžitkovej vody majú vodárenské nádrže Morávka a Šance. [43]

Poľské územie euroregiónu Beskydy

Geológia

Sliezske Beskydy sú rovnako ako celé západné Beskydy budované flyšovým pásom. Nachádzajú sa na sliezskej tektonickej jednotke, ktorá sa skladá z tešínskej a godulskej jednotky. Tešínska je vybudovaná s bridlic a vápencov a godulská z pieskovcov a lepecov. Na území sa vyskytujú tiež aj skalné skupiny. Nachádza sa tu aj niekoľko desiatok jaskýň, z nich najdlhšia je v Troch Kopcích (924 m.)

Sliezske Beskydy tvoria časť Západných Beskýd. Na západe ju ohraničuje rieka Olša a východnú hranicu tvorí Zywiecká kotlina. Zahrňuje dve horské pásma a to Baraní hora a Czantoria, s najvyšším vrcholom Skrzyczne (1 257 m n. m.). Druhým horským pásom je hrebeň Czantoria (995 m).

Klíma

Klimatické pomery Sliezske Beskýd sa vyznačujú veľkými rozdielmi medzi najnižšie položenými paritami a chrbty hôr. Najväčší vplyv na tvorbe počasia majú vzduchové hmoty vznikajúce na Atlantickom oceáne. Najčastejšie tu vanú vetry západného alebo juhozápadného smeru. Z južného smeru v zimnom polroku vane často horský vietor.

Vodstvo

Na území Sliezskeho Beskyd pramení najväčšia poľská rieka Wisla. Druhá najväčšia rieka je povodie Odry. Sliezske Beskydy sú rezervoárom vody – vybudované sú priehradné nádrže Jezioro Czernianskie a Wapienica ktorá plní funkciu ochrannú a slúži predovšetkým ako zásobareň pitnej vody. [43]